

**ΕΚΘΕΣΗ 2015-2016**

**ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ**

**ΓΕΝΙΚΟΥ ΠΡΟΞΕΝΕΙΟΥ ΤΖΕΝΤΑΣ**

**ΕΠΙ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ**

**ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ**

**ΕΛΛΑΔΟΣ –ΣΑΟΥΔΙΚΗΣ ΑΡΑΒΙΑΣ**



**ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ**

**ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΞΥΠΟΛΙΑΣ**

**ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΟΕΥ Α΄**

**ΤΖΕΝΤΑ, ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2016**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	ΣΕΛΙΔΑ
<b>ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄</b>	
Σαουδική Αραβία – Γενικά Στοιχεία	
Στοιχεία Γεωγραφίας – Πολιτικό Σύστημα – Συμμετοχή σε Διεθνείς Οργανισμούς	4-8
<b>ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄</b>	
Η Σαουδαραβική Οικονομία για το χρονικό διάστημα 2015-2016	9-11
Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων (National Transformation Plan – NTP) της Σαουδαραβικής Οικονομίας και της Δημόσιας Διοίκησης	11-14
Εκτιμήσεις του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου για την Σαουδαραβική Οικονομία	14-16
Βασικά Οικονομικά Μεγέθη	17-21
Εξέλιξη και ανάλυση βασικών οικονομικών μεγεθών – Κίνητρα για άμεσες αλλοδαπές επενδύσεις στην Σαουδική Αραβία – Επενδυτικά σχέδια έως το 2020	22-23
<b>ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄</b>	
Εμπλοκή της Σαουδικής Αραβίας στον πόλεμο της Υεμένης – Επιπτώσεις και συνέπειες στην Σαουδαραβική Οικονομία	23-24
<b>ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄</b>	
Διμερείς Οικονομικές Σχέσεις Ελλάδος – Σαουδικής Αραβίας	24-28
<b>ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄</b>	
Χρήσιμες Διευθύνσεις στην Σαουδική Αραβία για Έλληνες Επιχειρηματίες	29-38
<b>ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄</b>	
ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ – Διεθνείς Οικονομικές – Εμπορικές Σχέσεις Ελλάδος – Σαουδικής Αραβίας	39-45
<b>ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ Σουλτανάτο του Ομάν – Γενικά Στοιχεία</b>	<b>47-49</b>
<b>ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ Οικονομία του Σουλτανάτου του Ομάν</b>	<b>50-60</b>

## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄**

**Διμερείς Οικονομικές – Εμπορικές Σχέσεις Ελλάδος-Σουλτανάτου του Ομάν 61-66**

## **ΥΕΜΕΝΗ**

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ Γενικά Στοιχεία 68-72**

## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄**

**Οικονομία της Υεμένης 73-76**

## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄**

**Διμερείς Οικονομικές Σχέσεις Ελλάδος – Υεμένης 77-79**

## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄**

**Η εμπλοκή της Σαουδικής Αραβίας στον πόλεμο της Υεμένης και οι επιπτώσεις στις οικονομίες των δύο Κρατών 80-82**

**Ο ρόλος και το έργο της Κεντρικής Τράπεζας της Υεμένης (CentralBankof Yemen – CBY) 82-83**

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

### ΣΑΟΥΔΙΚΗ ΑΡΑΒΙΑ – ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Το Βασίλειο της Σαουδικής Αραβίας είναι η κοιτίδα του Ισλαμισμού και ο Θεματοφύλακας των δύο περισσότερο ιερών τόπων προσκυνήματος για τον Μουσουλμανικό κόσμο, τις πόλεις της Μέκκας και της Μεδίνας. Ο επίσημος τίτλος του Βασιλέως της Σαουδικής Αραβίας είναι ο “Θεματοφύλακας των δύο ιερών τεμένων της Μέκκας και της Μεδίνας” (**Custodian of the Two Holy Mosques**).

Το Βασίλειο της Σαουδικής Αραβίας ιδρύθηκε το 1932 από τον πρώτο βασιλέα της χώρας, Abd Al-Aziz bin Abd Al-Rahman Al Saud (Ibn Saud), μετά από 30χρονο αγώνα ενοποίησης όλων των φυλών που κατοικούσαν διάσπαρτοι στο μεγαλύτερο τμήμα της Αραβικής Χερσονήσου. Μετά τον θάνατο του Βασιλέως Abdullah bin Abd Al-Aziz Al Saud, τον Δεκέμβριο 2014, η χώρα κυβερνάται από τον νέο Βασιλέα Salman. Ο νέος ηγέτης του Βασιλείου εξακολουθεί να εφαρμόζει την πολιτική εκσυγχρονισμού της χώρας καθοδηγούμενος κυρίως από τις προσωπικές του επιλογές, τον πολιτικό πραγματισμό του και την ιδεολογία του κυρίως μέσω μιάς σειράς κοινωνικών και οικονομικών πρωτοβουλιών, όπως η συνεχής καταπολέμηση της ανεργίας και προσφορά περισσότερων νέων θέσεων εργασίας, παροχή κοινωνικών δικαιωμάτων στις γυναίκες, προσέλκυση περισσότερων αλλοδαπών επενδύσεων, δίδοντας περισσότερες ευκαιρίες και μεγαλύτερο ρόλο στον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας αλλά και αποθαρρύνοντας τις ιδιωτικές επιχειρήσεις, μέσω κυρίως της πολιτικής της Σαουδοποίησης (Saudisation Policy), από το να προσλαμβάνουν αλλοδαπούς εργαζόμενους.

Μετά τα πρόσφατα γεγονότα της Αραβικής άνοιξης και τις αιματηρές εξεγέρσεις σε άλλες χώρες του Αραβικού Κόσμου, όπως στην Τυνησία, στην Λιβύη, στην Αίγυπτο και στη Συρία, εξεγέρσεις και διαμαρτυρίες οι οποίες στην περίπτωση της Σαουδικής Αραβίας υπήρξαν πολύ μικρότερες σε μέγεθος και σε πάθος, ενώ περιορίστηκαν μόνο σε ικανοποίηση αιτημάτων που αφορούσαν σε εσωτερικά θέματα της χώρας, η Σαουδαραβική Κυβέρνηση τους μήνες Φεβρουάριο και Μάρτιο 2011 και για να κατευνάσει τις διαμαρτυρίες και διαδηλώσεις, ιδιαίτερα από την πλευρά των Σιϊτών Μουσουλμάνων που κατοικούν στην πλειοψηφία τους στις Ανατολικές Επαρχίες του Βασιλείου, προχώρησε σε μία σειρά ενεργειών παρέχοντας περισσότερα προνόμια, όπως διευκολύνσεις για χορήγηση χαμηλότοκων δανείων για κατασκευή νέων κατοικιών ή επιδιορθώσεις παλαιών, αυξήσεις μισθών στους δημοσίους υπαλλήλους και αύξηση των χορηγούμενων επιδομάτων για τους άνεργους πολίτες.

Με σκοπό επίσης την προώθηση των πολιτικών δικαιωμάτων, η Σαουδαραβική Κυβέρνηση προχώρησε τον Σεπτέμβριο 2011 σε εθνικές εκλογές για την ανάδειξη των μισών μελών των 285 Δημοτικών και Κοινοτικών Συμβουλίων, θεσμοί όμως οι οποίοι ασκούν ελάχιστη επιρροή στο πολιτικό σκηνικό της χώρας και στη λήψη συγκεκριμένων αποφάσεων. Επίσης το ίδιο χρονικό διάστημα ανακοινώθηκε ότι οι γυναίκες θα μπορούν εφεξής να ψηφίζουν και να βάζουν υποψηφιότητα για τις περιφερειακές εκλογές, οι πρώτες των οποίων έγιναν το 2005 και να υπηρετούν επίσης ως πλήρη και ισότιμα μέλη της Ανώτατης Συμβουλευτικής Επιτροπής της Περιφέρειας ή του Δήμου.

Η Σαουδική Αραβία κατέχει τη πρώτη θέση στην παραγωγή πετρελαίου και φυσικού αερίου με ποσοστό 16% των παγκόσμιων αποθεμάτων σε πετρέλαιο. Παράλληλα η κυβέρνηση εξακολουθεί να εφαρμόζει μία σειρά οικονομικών, κοινωνικών και επιχειρηματικών μεταρρυθμίσεων, ιδιαίτερα από το 2005 και μετά, όταν έγινε πλήρες μέλος του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ) ενώ ακολουθεί και εφαρμόζει πολιτική προσέλκυσης περισσότερων αλλοδαπών επενδύσεων στη χώρα.

## **1.Στοιχεία Γεωγραφίας**

Εκταση: 2.149.690 τετραγωνικά χιλιόμετρα

Συνολικό Μήκος Συνόρων: 4.431 χιλιόμετρα – Κουβέϊτ 222 χλμ., Ομάν 676 χλμ.,

Κατάρ 60 χλμ., Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα 457 χλμ. και Υεμένη 1.458 χλμ.

Φυσικός Πλούτος: Πετρέλαιο, Φυσικό Αέριο, Σίδηρος και Ορυκτά, Χρυσός και Χαλκός.

Πληθυσμός: 32,24 εκατομμύρια κάτοικοι

Θρήσκευμα: 100% μουσουλμάνοι, ποσοστό 82,3% αστικός πληθυσμός

Πρωτεύουσα: Ριάντ 6,5 εκατομμύρια κάτοικοι περίπου

Άλλες Μεγάλες Πόλεις: Τζέντα 5,5 εκατομμύρια κάτοικοι, Μέκκα 2 εκατομμύρια, Μεδίνα 1,1 εκατομμύριο και Νταμάμ 1 εκατομμύριο κάτοικοι

Διοικητικό Σύστημα: Η χώρα διαιρείται σε 13 διοικητικές περιφέρειες (Al Bahah, Al Hudud – Shamaliyah Βόρειες Περιοχές), Al Jawf, al Madinah, Al Qasim, Al Riyadh Ash Sharqiyah – Ανατολική Περιφέρεια), Asir, Hail, Jizan, Mekkah, Najran, Tabuk.

Εθνική Επέτειος: 23 Σεπτεμβρίου 1932: επανένωση του Βασιλείου της Σαουδικής Αραβίας

## **2.Πολιτικό Σύστημα – Πολίτευμα**

Σύνταγμα: ανώτατος χάρτης της χώρας. Σύνταγμα της 1ης Μαρτίου 1992. Λειτουργεί ως ο συνταγματικός χάρτης της χώρας και βασίζεται στο Ιερό Κοράνι συγχρόνως με τη ζωή και τις ιερές παραδόσεις του Προφήτη Μωάμεθ.

Νομικό Σύστημα: το ισχύον νομικό σύστημα στη χώρα είναι ο ισλαμικός νόμος (Sharia) με μερικά στοιχεία από το ισχύον γαλλικό και αιγυπτιακό δίκαιο καθώς και την νομοθεσία περί τελωνείων και δασμών. Σύμφωνα με το ισχύον νομικό σύστημα οι εμπορικές διαφορές λύνονται από ειδικές επιτροπές που συγκροτούνται για τα ειδικότερα αυτά θέματα.

### **3. Εκτελεστική Εξουσία**

Νέος Αρχηγός του Κράτους είναι ο Βασιλεύς Salmanοοποιός διαδέχθηκε τον αποθανόντα Βασιλιά AbdullahbinAbdAlAzizAlSaud. Ο Βασιλεύς είναι Αρχηγός του Κράτους και Πρόεδρος της Κυβέρνησης της χώρας. Το Συμβούλιο των Υπουργών διορίζεται από το Βασιλιά, ενώ η θητεία του Υπουργικού Συμβουλίου είναι τέσσερα χρόνια και περιλαμβάνει πολλά μέλη της βασιλικής οικογένειας.

### **4. Νομοθετική Εξουσία**

Η Νομοθετική Εξουσία ασκείται από το Ανώτατο Νομοθετικό Συμβούλιο (Al Shura) που αποτελείται από 150 μέλη. Τόσο ο Πρόεδρος όσο και τα μέλη του Ανώτατου Νομοθετικού Συμβουλίου τοποθετούνται από το Βασιλιά και Αρχηγό του Κράτους.

### **5. Δικαστική Εξουσία**

Το Ανώτατο Δικαστήριο της χώρας απαρτίζεται από τον Πρόεδρο και τους δικαστές, οι οποίοι ανάλογα με τα ζητήματα που εξετάζουν είναι είτε τρεις είτε πέντε εφόσον πρόκειται για σοβαρές ποινικού χαρακτήρα υποθέσεις. Τόσο ο Πρόεδρος όσο και τα μέλη του Ανώτατου Δικαστηρίου διορίζονται με βασιλικό διάταγμα μετά από σχετική πρόταση του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου, σώμα το οποίο αποτελείται από δέκα ενεργά μέλη που είναι ανώτατοι δικαστές καθώς και από άλλους έγκριτους νομικούς. Οι νεοεισερχόμενοι δικαστές και βοηθοί ανώτατων δικαστικών λειτουργών που επιθυμούν να εργασθούν στον δικαστικό χώρο απασχολούνται δοκιμαστικά για περίοδο ενός ή δύο ετών και μετά εισέρχονται κανονικά στο δικαστικό σώμα.

### **6. Πολιτικά Κόμματα**

Στην Σαουδική Αραβία δεν υπάρχουν πολιτικά κόμματα. Υπάρχουν και λειτουργούν πολιτικές ομάδες σε πολύ περιορισμένο βαθμό, όπως η ομάδα για τα δικαιώματα των γυναικών (Ansar Al Marah) και η Ομάδα για την υποστήριξη των δικαιωμάτων των Μουσουλμάνων Shiha ή των Σιϊτών Μουσουλμάνων (Freedom and Justice Coalition).

### **7. Συμμετοχή σε Διεθνείς Οργανισμούς**

Η Σαουδική Αραβία συμμετέχει ως πλήρες μέλος σε αρκετούς Διεθνείς Οργανισμούς. Σε κάποιους εξ αυτών η χώρα συμμετέχει με το καθεστώς του Παρατηρητού. Οι διεθνείς οργανισμοί στους οποίους συμμετέχει είναι:

ABEDA – ARABBANKFORECONOMICDEVELOPMENTINAFRICA –  
ΑΡΑΒΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ

AfDB – AFRICAN DEVELOPMENT BANK – ΤΡΑΠΕΖΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ

AFESD – ARAB FUND FOR ECONOMIC AND SOCIAL DEVELOPMENT – ΑΡΑΒΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ  
ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

AMF – ARAB MONETARY FUND – ΑΡΑΒΙΚΟ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

BIS – BANK FOR INTERNATIONAL SETTLEMENTS – ΤΡΑΠΕΖΑ ΓΙΑ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ

CAEU – COUNCIL OF ARAB ECONOMIC UNITY –  
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΡΑΒΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

FAO – FOOD AND AGRICULTURE ORGANISATION OF THE UNITED NATIONS –  
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΟΥ Ο.Η.Ε.

G-20, G-77 AND GCC (GULF COOPERATION COUNCIL)

IAEA – INTERNATIONAL ATOMIC ENERGY AGENCY –  
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

IBRD – INTERNATIONAL BANK OF RECONSTRUCTION AND DEVELOPMENT –  
ΔΙΕΘΝΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

ICAO – INTERNATIONAL CIVIL AVIATION ORGANIZATION –  
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ

ICC – INTERNATIONAL CHAMBER OF COMMERCE – ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ

ICRM – INSTITUTE FOR CUSTOMER RELATIONSHIP MANAGEMENT

IDA – INTERNATIONAL DEVELOPMENT ASSOCIATION – ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΝΩΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

IFAD – INTERNATIONAL FUND FOR AGRICULTURAL DEVELOPMENT –  
ΔΙΕΘΝΕΣ ΤΑΜΕΙΟ ΓΙΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

IFC – INTERNATIONAL FINANCE CORPORATION – ΔΙΕΘΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

IDB – ISLAMIC DEVELOPMENT BANK

IFRCS – INTERNATIONAL FEDERATION OF RED CROSS AND RED CRESCENT SOCIETIES

ILO – INTERNATIONAL LABOUR ORGANIZATION – ΔΙΕΘΝΕΣ ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

IFM – INTERNATIONAL MONETARY FUND – ΔΙΕΘΝΕΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

IMO- INTERNATIONAL MARITIME ORGANIZATION – ΔΙΕΘΝΗΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΝΑΥΤΙΑΣ

IMSO – INTERNATIONAL MOBILE SATELLITE ORGANISATION –  
ΔΙΕΘΝΗΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΔΟΡΥΦΟΡΙΚΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

INTERPOL – INTERNATIONAL POLICE

IOC – INTERNATIONAL OLYMPIC COMMITTEE

IOM – INTERNATIONAL ORGANIZATION FOR MIGRATION –  
ΔΙΕΘΝΗΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ  
(ΣΥΜΜΕΤΕΧΕΙΜΕΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗ)

ISO – INTERNATIONAL ORGANIZATION FOR STANDARDIZATION

ITSO – INTERNATIONAL TELECOMMUNICATIONS SATELLITE ORGANIZATION

ITU – INTERNATIONAL TELECOMMUNICATION UNION

MIGA – MULTINATIONAL INVESTMENT GUARANTEE AGENCY

OAPEC – ORGANIZATION OF ARAB PETROLEUM EXPORTING COUNTRIES –  
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΡΑΒΙΚΩΝ ΕΞΑΓΩΓΙΚΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΠΙΕΤΡΕΛΑΙΟΥ

OIC – ORGANIZATION OF ISLAMIC COUNTRIES – ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΙΣΛΑΜΙΚΩΝ ΚΡΑΤΩΝ

OPCW – ORGANIZATION OF THE PROHIBITION OF CHEMICAL WEAPONS –  
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΕΞ ΑΠΛΩΣΗΣ ΤΩΝ ΧΗΜΙΚΩΝ ΟΠΛΩΝ

OPEC – UN – UNCTAD – UNITED NATIONS CONFERENCE ON TRADE AND DEVELOPMENT

UNESCO – UNITED NATIONS EDUCATIONAL, SCIENTIFIC AND CULTURAL ORGANIZATION

UNIDO – UNITED NATIONS INDUSTRIAL DEVELOPMENT ORGANIZATION

UNRWA – UNITED NATIONS RELIEF AND WORKS AGENCY

UNWTO – WORLD TOURISM ORGANIZATION

WCO – WORLD CUSTOMS ORGANIZATION

WFTU – WORLD FEDERATION OF TRADE UNIONS

WHO – WIPO – WORLD INTELLECTUAL PROPERTY ORGANIZATION

WMO – WORLD METEOROLOGICAL ORGANIZATION

WTO – WORLD TRADE ORGANIZATION



## ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

### 1. Η Σαουδαραβική Οικονομία για το χρονικό διάστημα 2015 – 2016

Στο χρονικό διάστημα 2010 – 2015 η Σαουδαραβική οικονομία κατέγραψε σημαντικούς ρυθμούς ανάπτυξης. Με χαρακτηριστικές επιδόσεις στην βιομηχανία και στο τομέα των υπηρεσιών καθώς επίσης και στους τομείς του πετρελαίου και του φυσικού αερίου, το 2011 το Α.Ε.Π. αυξήθηκε σημαντικά κατά 10%. Παράλληλα η Αραβική Άνοιξη επηρέασε θετικά την οικονομία δεδομένης της αύξησης των εξαγωγών πετρελαίου και της αντικατάστασης των προμηθειών σε πετρέλαιο και σε φυσικό αέριο από άλλες χώρες.

Βραχυπρόθεσμα τουλάχιστον η Σαουδαραβική οικονομία ωφελήθηκε σημαντικά από τις εξελίξεις, πολιτικές και οικονομικές, σε άλλες αραβικές χώρες. Επιπρόσθετα στις αρχές του 2011 ανακοινώθηκαν και τέθηκαν σε εφαρμογή σημαντικά προγράμματα στήριξης μεγάλων κοινωνικών ομάδων τα οποία, μεταξύ των άλλων, έδωσαν ακόμη μεγαλύτερη ώθηση στην οικονομία. Οι αναπτυξιακοί ρυθμοί συνεχίστηκαν και το 2012 με αύξηση του Α.Ε.Π. κατά 5,4% ενώ για την διετία 2013-2014 παρουσίασαν ελαφρά μείωση και κυμάνθηκαν στα επίπεδα μεταξύ 2,7% και 3,6%. Αντίθετα από τις αρχές τρέχοντος έτους πύο συγκεκριμένα από τον Μάρτιο 2016 οι αδύναμες αγορές πετρελαίου, με σημαντική πτώση της τιμής, -39%, στα 37 από 89 δολάρια το βαρέλι, τον Μάρτιο 2012 και οι πολιτικές αλλαγές που συντελούνται σε διάφορες γειτονικές κυρίως προς την Σαουδική Αραβία χώρες, δημιούργησαν ένα διαφορετικό γεω-πολιτικό και οικονομικό περιβάλλον. Οι προοπτικές για ανάπτυξη την διετία 2016-2017 είναι στενά συνυφασμένες προς διάφορους παράγοντες. Πύο συγκεκριμένα οι παράγοντες αυτοί είναι:

- (i) οι τιμές του πετρελαίου θα εξακολουθήσουν να είναι σε χαμηλά επίπεδα.
- (ii) το Σαουδαραβικό Βασίλειο θα διατηρήσει σταθερή τη πολιτική του, αναφορικά με την παραγωγή πετρελαίου προκειμένου εξασφαλίσει σημαντικά μερίδια σε αγορές του εξωτερικού
- (iii) οι Σαουδαραβικές αρχές θα ακολουθήσουν μία περισσότερο ενεργό και δραστήρια πολιτική εφαρμογής των μεταρρυθμίσεων και θα συνεχίσουν μέσω αυξημένων κρατικών δαπανών να παρέχουν την αναγκαία στήριξη σε τμήματα του πληθυσμού μέσω διαφόρων έργων υποδομών καθώς και προγράμματα κοινωνικής πρόνοιας.

Η συνολική αύξηση του Α.Ε.Π. αναμένεται για το 2016 να φθάσει στο 1,5% και στο 3% για το 2017. Απέναντι σε αυτό το νέο διαμορφούμενο οικονομικό και γεωστρατηγικό περιβάλλον το επιχειρηματικό κλίμα, ιδιαίτερα στον ιδιωτικό τομέα, καθίσταται περισσότερο πλοκλητικό. Ο κίνδυνος καθυστέρησης των πληρωμών, τόσο προς τους προμηθευτές όσο και τους υπεργολάβους, αλλά και οι καθυστερήσεις στις πληρωμές των αμοιβών των εργαζομένων, φαινόμενο που πλήττει κυρίως τις

κατασκευαστικές – τεχνικές εταιρείες, διογκώνεται ακόμη περισσότερο σε μία οικονομία που ταλαιπωρείται ήδη από παρόμοια φαινόμενα.

Τα επίπεδα των πληθωριστικών πιέσεων στην οικονομία παραμένουν διαχειρήσιμα, Ο πληθωρισμός τροφοδοτείται κυρίως από δύο βασικούς τομείς, από τα τρόφιμα και την αύξηση της κατανάλωσης βασικών αγαθών της διατροφικής αλυσίδας και από τον τομέα της στέγασης. Για την διετία 2016-2017 οι εκτιμήσεις για το επίπεδο του πληθωρισμού προβλέπουν ότι θα κυμανθεί σε σχετικά χαμηλά ποσοστά και δεν πρόκειται να υπερβεί το 4,5%.

Η στρατηγική που καλείται να εφαρμόσει η Σαουδαραβική κυβέρνηση είναι η διαφοροποίηση της οικονομίας και η απεξάρτησή της από τις εξαγωγές πετρελαίου και φυσικού αερίου. Η σταδιακή απεξάρτηση από τις εξαγωγές πετρελαίου αναμένεται να δώσει μεγαλύτερη ώθηση στο πρόγραμμα ιδιωτικοποιήσεων, σε μεγάλα έργα υποδομών και σε θέματα ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού. Παράλληλα εξετάζεται και η εισαγωγή ΦΠΑ σε συγκεκριμένες κατηγορίες ειδών και προϊόντων πολυτελείας.

Στο χρονικό διάστημα 2010-2014 το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών παρουσίαζε σημαντικά πλεονάσματα κυρίως λόγω των εξαγωγών πετρελαίου που αποτελούσαν ποσοστό 80% των εσόδων του κρατικού προϋπολογισμού από εξαγωγές. Η Σαουδαραβική οικονομία διαθέτει τα κεφάλαια αυτά που αποτελούν ικανή προϋπόθεση προστασίας της από τις τυχόν πιέσεις που ασκούνται από τη συνεχή πτώση και διατήρηση σε χαμηλά επίπεδα των διεθνών τιμών πετρελαίου. Τα αποθέματα σε σκληρό συνάλλαγμα, σύμφωνα με τα στοιχεία που διαθέτει η Κεντρική Τράπεζα της χώρας, κυμαίνονται στα 630 δις δολάρια παρουσιάζοντας μία μείωση κατά 100 δις δολάρια, από 730 δις τον Φεβρουάριο 2015.

Τα ισχυρά και αδύνατα σημεία της Σαουδαραβικής οικονομίας, δεδομένων και των πρόσφατων διεθνών οικονομικών εξελίξεων συνοψίζονται ως εξής:

### **Ισχυρά Σημεία**

- (i) σημαντικά αποθέματα σε αργό πετρέλαιο και σε φυσικό αέριο
- (ii) στρατηγικός εταίρος και σημαντικός εξαγωγέας πετρελαίου με δυνατότητες περαιτέρω αύξησης της παραγωγής και των εξαγωγών, εφόσον αυτό χρειασθεί
- (iii) μεγάλα κεφαλαιακά αποθέματα που ξεπερνούν τα 630 δις \$ και αποθέματα σε σκληρό συνάλλαγμα. Τα ανωτέρω αποτελούν στρατηγικό ανάχωμα σε περίπτωση άσκησης μεγαλύτερων πιέσεων λόγω της χαμηλής τιμής του πετρελαίου
- (iv) σημαντικός πάροχος αναπτυξιακής βοήθειας σε αρκετές ασθενέστερες οικονομικά χώρες και συμμετοχή σε διάφορα αναπτυξιακά προγράμματα ανά το κόσμο
- (v) σταθερές και πάγιες σχέσεις στενής συνεργασίας με τις ΗΠΑ

- (vi) σταθερό σύστημα συναλλαγματικών ισοτιμιών
- (vii) σημαντικές διεθνείς συστάσεις για ευέλικτο επιχειρηματικό περιβάλλον

### **Αδύνατα σημεία**

- (i) εξάρτηση της οικονομίας από τις εξαγωγές πετρελαίου και τις μειωμένες διεθνώς τιμές, παρά τις προσπάθειες και πρωτοβουλίες της κυβέρνησης για απεξάρτηση της οικονομίας από το πετρέλαιο και διαφοροποίησή της
- (ii) υψηλά σχετικά ποσοστά ανεργίας και υπό-απασχόλησης, παράγοντες που μπορεί να οδηγήσουν σε έντονες κοινωνικές αντιδράσεις και διαμαρτυρίες από διάφορες ομάδες πληθυσμού, ιδιαίτερα στις περιοχές που υπάρχει έντονο το σιιτικό στοιχείο
- (iii) υψηλά ποσοστά αδιαφάνειας ιδιαίτερα στις κατηγορίες πολιτών με μεγάλη οικονομική επιφάνεια
- (iv) η έντονη ρευστότητα και οι πολεμικές συγκρούσεις σε Συρία και Υεμένη αποτελούν παράγοντες περαιτέρω εξασθένησης της Σαουδαραβικής οικονομίας ενώ η συνεχής αντιπαλότητα και οι εχθρικές σχεδόν σχέσεις με το Ιράν επιδεινώνουν ακόμη περισσότερο το όλο κλίμα και οδηγούν σε νέα αδιέξοδα τα οποία οφείλει η Σαουδαραβική πολιτική και οικονομική ηγεσία να λάβει σοβαρά υπόψη της.

## **2. Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων (NationalTransformationPlan) της Σαουδαραβικής Οικονομίας και της Δημόσιας Διοίκησης**

Το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων (NationalTransformationPlan – NTP) που θα αποτελέσει τη “Βίβλο” των βασικών πολιτικών που καλείται να εφαρμόσει η Σαουδαραβική πολιτική και οικονομική ηγεσία, σε ορίζοντα πενταετίας έως το 2020, έχει δύο βασικούς άξονες – την διαφοροποίηση της οικονομίας και την σταδιακή απεξάρτησή της από τις εξαγωγές πετρελαίου, την αύξηση των δημοσίων εσόδων από άλλες πηγές, πέραν των εξαγωγών πετρελαίου και την σταδιακή μείωση των σημειούμενων ελλειμμάτων έως το 2020.

Οι βασικές πολιτικές που φιλοδοξεί να υλοποιήσει η Σαουδαραβική κυβέρνηση, υπό την ηγεσία του διαδόχου και γιού του Βασιλέως Salman, MohammedBinSalman, είναι:

- εντατικοποίηση του προγράμματος ιδιωτικοποιήσεων διαφόρων επιχειρήσεων του δημόσιου τομέα, όπως για παράδειγμα την κρατική ARAMCO, αεροδρόμια και διάφορες βιομηχανικές μονάδες παραγωγής ενέργειας
- αύξηση των εσόδων του προϋπολογισμού, πέραν εκείνων που προέρχονται από τις εξαγωγές πετρελαίου, από 44 δις \$ το 2015 σε 100 δις \$ το 2020. Η αύξηση των δημοσίων εσόδων αναμένεται να προέλθει από την υιοθέτηση του ΦΠΑ από το 2018 και μετά, αρχικά σε ορισμένα είδη πολυτελείας καθώς και από τις ιδιωτικοποιήσεις στο τομέα της ενέργειας

Τα τελευταία χρόνια η Σαουδαραβική οικονομία είναι απόλυτα εξαρτώμενη από τις εξαγωγές πετρελαίου ενώ ποσοστό 90% των εσόδων του προϋπολογισμού προέρχονται από το πετρέλαιο. Για πρώτη φορά από το 1991 η Σαουδαραβική κυβέρνηση προχώρησε στην σύναψη δανειακής σύμβασης και τη λήψη δανείου ύψους 10 δις \$ από όμιλο ξένων τραπεζών. Σημαντικό ρόλο για την επιτυχή εφαρμογή του φιλόδοξου προγράμματος μεταρρυθμίσεων και την αποδοχή τους από τη τοπική κοινωνία αποτελούν και οι διάφοροι κοινωνικοί παράγοντες. Η προσφορά και δημιουργία νέων θέσεων εργασίας ιδιαίτερα στις νεότερες ηλικίες από 25 ετών και άνω και η, ως εκ τούτου καταπολέμηση της ανεργίας, αποτελεί ζωτικό παράγοντα ώστε να αποφευχθούν οι κάθε είδους διαμαρτυρίες και αντιδράσεις. Βέβαια θα πρέπει να επισημανθεί και το γεγονός ότι η σχεδιαζόμενη επιβολή έστω και έμμεσων φόρων μπορεί να οδηγήσει σε νέες διεκδικήσεις και δικαιώματα που θα θέσουν σε αμφισβήτηση το σύστημα διακυβέρνησης της χώρας.

Σύμφωνα με οικονομικούς αναλυτές και το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων, στην πιστή εφαρμογή του οποίου προσανατολίζεται η Σαουδαραβική κυβέρνηση, αποτελεί το μεγαλύτερο μεταρρυθμιστικό και φιλόδοξο σχέδιο για την διαφοροποίηση της εγχώριας οικονομίας, αλλά και της κοινωνίας, από το 1932 και μετά. Το ερώτημα το οποίο μένει ακόμη να απαντηθεί είναι εάν η φιλόδοξη αυτή οικονομική μεταρρύθμιση οδηγήσει και στις απαραίτητες κατά πολλούς, κοινωνικές μεταρρυθμίσεις οι οποίες θα οδηγήσουν σε έναν πραγματικό εκσυγχρονισμό του κράτους και της κοινωνίας. Χαρακτηριστικά ως τέτοιες κοινωνικές μεταρρυθμίσεις θα μπορούσαν να αναφερθούν το δικαίωμα των γυναικών να οδηγούν, η διαφάνεια και ο περαιτέρω εκσυγχρονισμός του νομικού συστήματος ή ακόμη και ο περιορισμός των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

Με την προβλεπόμενη αύξηση των δημοσίων εσόδων στα 100 δις \$ έως το 2020, πέραν των εξαγωγών πετρελαίου, αναμένεται η περαιτέρω εισροή στα δημόσια ταμεία 56 δις \$ επιπλέον ή ποσοστό 11% του Α.Ε.Π. για το 2015. Επιπρόσθετα για το 2016 ο προϋπολογισμός προβλέπει μείωση των δαπανών κατά 36 δις \$ ή ποσοστό 8% του Α.Ε.Π. Εκτιμάται ότι οι τομείς εκείνοι που θα συμβάλλουν στην υλοποίηση των νέων κυβερνητικών πολιτικών είναι το λιανεμπόριο και ο τουρισμός που θα οδηγήσουν σε μείωση του ποσοστού ανεργίας και αύξηση των προσφερόμενων θέσεων εργασίας. Επίσης οι τομείς της χημικής βιομηχανίας και των ορυκτών μεταλλευμάτων, που συνδράμουν στην παραγωγή ενέργειας χαμηλού κόστους και στην αύξηση των δημοσίων εσόδων από εξαγωγές προϊόντων ενέργειας, προσδίδουν στην Σαουδαραβική οικονομία συγκριτικό πλεονέκτημα ενώ η συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα στους τομείς της δημόσιας υγείας και

εκπαίδευσης αναμένεται να συμβάλλει στην αύξηση των εσόδων και τον περιορισμό της κρατικής βοήθειας (για τον προϋπολογισμό του 2016 οι συνολικές δαπάνες και για τους δύο τομείς καλύπτουν ποσοστό 35% ή 79 δις \$ περίπου). Τέλος στο τομέα της στέγασης όλες οι εκτιμήσεις συγκλίνουν ότι, μέσα στην επόμενη πενταετία, θα χρειασθούν περί τα 200 με 300 δις \$ για υλοποίηση των αναγκαίων επενδύσεων.

Όσον αφορά την εφαρμογή του προγράμματος οικονομικών και κοινωνικών μεταρρυθμίσεων, ανά τομέα, αυτή έχει ως εξής:

- στον τομέα της ενέργειας θα δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και θα αυξηθεί η χρηματοδότηση προς τον Οργανισμό “KingAbdullahCityforAtomicandRenewableEnergy”
- στον τομέα της εργασίας προβλέπεται η πλήρης μεταρρύθμιση της αγοράς εργασίας, προκειμένου ο ιδιωτικός τομέας καταστεί περισσότερο ανταγωνιστικός και συμβάλλει στην αύξηση του Α.Ε.Π., χωρίς να στηρίζεται στο δημόσιο. Στόχοι του Υπουργείου Εργασίας είναι η ενίσχυση των πλέον αδύναμων ομάδων του πληθυσμού και η αύξηση της απασχόλησης των γυναικών πάντοτε στο πλαίσιο των κανόνων της Σαρίας
- στον τομέα του περιβάλλοντος, των υδάτινων πόρων και της γεωργίας προβλέπεται η εκπόνηση ενός ολοκληρωμένου προγράμματος διατροφικής ασφάλειας, που θα περιλαμβάνει και την πρόβλεψη στρατηγικών αποθεμάτων (strategicreserveandstorage). Στο πλαίσιο αυτό απαιτείται η αύξηση των επενδύσεων στο τομέα της γεωργίας, όχι μόνο στο εσωτερικό αλλά και σε χώρες του εξωτερικού, καθώς και η καταπολέμηση της σπατάλης φαγητού, βάσει προγραμμάτων που έχουν εφαρμοσθεί διεθνώς
- στον τομέα των μεταφορών προτεραιότητα αποτελεί η ανάδειξη της Σαουδικής Αραβίας, ως διαμετακομιστικού κόμβου
- στους τομείς του πολιτισμού και της ενημέρωσης στρατηγικοί στόχοι του προγράμματος είναι η ενίσχυση της “εθνικής ταυτότητας” των Σαουδαράβων, η δημιουργία περιβάλλοντος που ευνοεί πολιτιστικές δραστηριότητες, η βελτίωση της ποιότητας των προγραμμάτων των ΜΜΕ με περιεχόμενο σχετικό με την Σαουδαραβική παράδοση και την αντιμετώπιση προσπαθειών αμαύρωσης της εικόνας της χώρας από εξωτερικούς παράγοντες
- στον τομέα του δημοσίου και συγκεκριμένα στις δημόσιες υπηρεσίες στρατηγικοί στόχοι είναι η αύξηση του ποσοστού των γυναικών δημοσίων υπαλλήλων, από 39,8% σε 42%, αλλά και του ποσοστού των γυναικών σε υψηλόβαθμες θέσεις του δημοσίου από 1% σε 5%. Μακροπρόθεσμα ο δημόσιος τομέας θα πρέπει να λειτουργεί πιο αποδοτικά, συμβάλλοντας στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, με επιτάχυνση και διευκόλυνση των διαφόρων διαδικασιών.

Αλλα στοιχεία τα οποία αφορούν το “Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων” για το 2020 είναι και τα ακόλουθα:

- Το “NationalTransformationPlan – NTP” αποτελείτοπρώτοσκέλος του “Vision 2030”. Στην εκπόνησή του συμμετείχε, υπό την εποπτεία του Πρίγκηπα Αναπληρωτή Διαδόχου, το σύνολο σχεδόν της δημόσιας διοίκησης της χώρας καθώς και 64 Κρατικές Υπηρεσίες
- οι βασικοί στόχοι του προγράμματος, με χρονικό ορίζοντα το 2020, είναι η μείωση της μισθολογικής δαπάνης για τον δημόσιο τομέα από 114 σε 108 δις €, άρα από 45% των συνολικών κρατικών δαπανών σε 40%, τα έσοδα από δραστηριότητες που δεν σχετίζονται με το πετρέλαιο να αυξηθούν από 38 δις σε 126 δις €, οι εξαγωγές που δεν σχετίζονται με το πετρέλαιο να αυξηθούν από 44 δις σε 78 δις € και οι άμεσες ξένες επενδύσεις από 7 σε 16 δις €
- αντίστοιχα το ποσοστό των γυναικών στο ενεργό εργατικό δυναμικό να αυξηθεί από 23% σε 28%, ενώ η ανεργία θα μειωθεί από 11,9% σε 9% με την δημιουργία 450.000 νέων θέσεων εργασίας στον ιδιωτικό τομέα. Οι περικοπές επιδοτήσεων σε προϊόντα και υπηρεσίες πρώτης ανάγκης, θα εξακολουθήσουν να εφαρμόζονται, με στόχο την εξοικονόμηση 500 εκατομμυρίων € έως το 2020
- βάσει του προγράμματος, οι παραγωγικές δυνατότητες στον πετρελαϊκό τομέα (oiloutputcapacity) θα παραμείνουν στα 152,5 εκατομμύρια βαρέλια την ημέρα, ενώ το 4% της παραγωγής ενέργειας θα αφορά σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Οι παραγωγικές δυνατότητες στο τομέα του φυσικού αερίου (drygasoutputcapacity) θα αυξηθεί από 12 δις κυβικά πόδια ανά ημέρα σε 17,8 δις
- στο πλαίσιο του προγράμματος δεν αποκλείεται να επιβληθεί έμμεση φορολογία σε επιβλαβή για την υγεία προϊόντα, ενώ το κόστος της αναμόρφωσης του τομέα της πρωτοβάθμιας υγείας υπολογίζεται σε 1 δις € περίπου. Το δημόσιο χρέος αναμένεται να αυξηθεί από 7,7% του Α.Ε.Π. στο 30%, ενώ ως προς την πιστοληπτική ικανότητα της χώρας, στόχος είναι να αναβαθμισθεί από Aa2 σε A1. Τα στοιχεία ενεργητικού του σαουδαραβικού δημοσίου θα αυξηθούν από 714 δις € σε 1,2 τρις € περίπου

### **3. Εκτιμήσεις του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου για την Σαουδαραβική Οικονομία**

Σε πρόσφατη έκθεσή του το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο αναφέρεται στη πορεία και τις προοπτικές της Σαουδαραβικής οικονομίας ενόψει και των νέων συνθηκών που έχουν διαμορφωθεί, όπως η πτώση της τιμής του πετρελαίου διεθνώς και η εμπλοκή της χώρας στον πόλεμο της Υεμένης.

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των στελεχών του Διεθνούς Οικονομικού Οργανισμού, μετά και την πρόσφατη επίσκεψή τους στην Σαουδική Αραβία τον περασμένο Μάιο τ.ε., τα κυριότερα σημεία συνοψίζονται στα ακόλουθα:

- η κατακόρυφη πτώση της τιμής του πετρελαίου στις διεθνείς αγορές και η σταθεροποίησή της σε χαμηλά επίπεδα έχουν επηρεάσει σημαντικά τις εξελίξεις και προοπτικές της Σαουδαραβικής οικονομίας
- η πραγματική αύξηση του Α.Ε.Π. για το τρέχον έτος προβλέπεται να σταθεροποιηθεί στο 1,2% έναντι αντίστοιχης αύξησης 3,5% για το 2015. Τα χαμηλότερα έσοδα για τον προϋπολογισμό, κυρίως από τις εξαγωγές πετρελαίου, επηρεάζουν σημαντικά τόσο το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών όσο και τα ελλείμματα που προέρχονται από την φορολογία. Σύμφωνα με τις προβλέψεις του Ταμείου τα αντίστοιχα ποσοστά ως προς το Α.Ε.Π. του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών όσο και των φορολογικών ελλειμμάτων, αναμένονται για το 2016 να φθάσουν στο 9% και 14% αντίστοιχα
- παρόλα αυτά, τα αποθέματα που διαθέτει η κεντρική κυβέρνηση βρίσκονται σε αρκετά υψηλά επίπεδα, λειτουργώντας με αυτόν τον τρόπο σαν ένα “μαξιλαράκι” για το σύνολο της οικονομίας
- η μείωση των τραπεζικών καταθέσεων και οι περιορισμοί στην ρευστότητα καθώς και η αύξηση των διατραπεζικών επιτοκίων δεν έχουν ακόμη επηρεάσει την πιστοληπτική ικανότητα της οικονομίας
- σημαντική επιτάχυνση παρατηρείται στις μεταρρυθμίσεις, όπως αυτές προβλέπονται στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων – National Transformation Plan (NTP) –μέσα στα πλαίσια του VISION 2030
- το πρόγραμμα VISION 2030 θέτει ένα σύνολο εξαιρετικά μεγαλεπήβολων και φιλόδοξων μεταρρυθμίσεων της εγχώριας οικονομίας αλλά και της κοινωνίας που θα οδηγήσουν στην διαφοροποίηση της ανάπτυξης, στην σταδιακή μείωση της εξάρτησης της οικονομίας από τις εξαγωγές πετρελαίου, στην αύξηση της συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα στην ανάπτυξη της οικονομίας και στην δημιουργία νέων θέσεων εργασίας για την καταπολέμηση της ανεργίας
- για να εξασφαλισθεί η επιτυχία των φιλόδοξων μεταρρυθμίσεων αυτές θα πρέπει να υιοθετηθούν με σχετική προτεραιότητα καθώς και την ανάλογη αλληλουχία, αναλόγως της σπουδαιότητας και των αναγκών οι οποίες υπάρχουν. Παράλληλα θα πρέπει να αξιολογηθεί προσεκτικά ο ρυθμός υλοποίησής τους
- επίσης εξαιρετικά σημαντικό, όπως προβλέπεται και στο πρόγραμμα VISION 2030, για την ενίσχυση του ιδιωτικού τομέα της οικονομίας, είναι η ταχύτερη και περισσότερο οργανωμένη προώθηση των ιδιωτικοποιήσεων, η από κοινού ανάληψη έργων με την

σύμπραξη του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα, η προώθηση και υιοθέτηση μεταρρυθμιστικών πρωτοβουλιών για την ενίσχυση και βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος, η προσέλκυση νέων στρατηγικών αλλοδαπών επενδύσεων και η περαιτέρω ενίσχυση και ανάπτυξη της αγοράς κεφαλαίων

- τα πρόσφατα μέτρα που ανακοινώθηκαν από την αρμόδια Σαουδαραβική Αρχή Αγοράς Κεφαλαίων (CapitalMarketAuthority – Tadawul) είναι προς τη σωστή κατεύθυνση
- οι μεταρρυθμίσεις θα πρέπει επίσης να κινούνται προς την κατεύθυνση ο ιδιωτικός τομέας να καταστεί περισσότερο ελκυστικός ιδιαίτερα για τους νέους Σαουδάραβες επιχειρηματίες ώστε να αυξηθούν και οι νέες θέσεις εργασίας
- η φορολογική πολιτική επίσης θα πρέπει να προσαρμοσθεί με τις νέες χαμηλές τιμές του πετρελαίου, Το Ταμείο χαιρετίζει τις πρωτοβουλίες και πολιτικές που εφαρμόζει η Σαουδαραβική οικονομική ηγεσία για τον περιορισμό των δαπανών καθώς και την προσπάθεια προσαρμογής των τιμών των ενεργειακών προϊόντων. Επίσης το Ταμείο χαιρετίζει και μία άλλη σειρά ενεργειών και πρωτοβουλιών της κυβέρνησης, όπως
- η θέση σε λειτουργία νέων μηχανισμών που αποσκοπούν στην βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της διαφάνειας των κρατικών δαπανών, μηχανισμοί που θα φέρουν τα επιθυμητά αποτελέσματα μέσα από την εισαγωγή και εφαρμογή νέων δεικτών αποτελεσματικότητας των διαφόρων Υπουργείων και άλλων κρατικών φορέων
- άλλες πρωτοβουλίες που κινούνται προς την σωστή κατεύθυνση είναι η ίδρυση και λειτουργία ενός “Γραφείου Διαχείρισης Προγραμμάτων Εθνικής Εμβέλειας – NationalProjectsManagementOffice–καθώς και η αύξηση λεπτομερών ελέγχων για νέα προγράμματα και έργα
- παράλληλα χρήσιμο είναι να συνεχισθεί σταδιακά η φορολογική μεταρρύθμιση ώστε μακροπρόθεσμα να διευκολυνθεί η κατάρτιση ενός ισοσκελισμένου προϋπολογισμού. Ως μία τέτοια φορολογική μεταρρύθμιση, από την οποία δημιουργείται συγχρόνως και φορολογική σταθερότητα, θα περιλαμβάνει επιπλέον τροποποιήσεις και προσαρμογές των ενεργειακών τιμών στην εσωτερική αγορά, σταθερό και μόνιμο έλεγχο των δαπανών καθώς και περαιτέρω αύξηση στα έσοδα από τις εξαγωγές προϊόντων, εκτός του πετρελαίου και του φυσικού αερίου. Η προγραμματιζόμενη εισαγωγή του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας – ΦΠΑ – σε ορισμένες αρχικά κατηγορίες προϊόντων καθώς και άλλων φορολογικών μέτρων κρίνονται επίσης απαραίτητες, Η πολιτική της κεντρικής κυβέρνησης για χρηματοδότηση του φορολογικού ελλείμματος, μέσω του συνδυασμού των αναλήψεων των καταθέσεων και της έκδοσης ομολόγων, τόσο για τις διεθνείς αγορές όσο και για το εσωτερικό, κρίνεται ως η πλέον κατάλληλη



- η ίδρυση και λειτουργία “Γραφείου για την Διαχείριση του Χρέους – DebtManagementOffice – DMO” κρίνεται ως πολύ θετικό βήμα και θα πρέπει να συνοδεύεται από την εισαγωγή και εφαρμογή μιάς καλά στοχευμένης διεργασίας για την αποπληρωμή του
- περαιτέρω μεταρρυθμίσεις στο φορολογικό πλαίσιο οι οποίες και θα επηρεάσουν και τον ετήσιο προϋπολογισμό σε μακροπρόθεσμο χρονικό διάστημα και θα καθορίζουν με τον πλέον διάφανο τρόπο τους στόχους της φορολογικής πολιτικής θα ενισχύσουν ακόμη περισσότερο την φορολογική προσαρμογή. Θετική επίσης χαρακτηρίζεται η πρωτοβουλία ίδρυσης της Μακρο-Φορολογικής Μονάδας (MacrofiscalUnit – MFU)
- με δεδομένα τα σχέδια για πώληση μεριδίου των μετοχών της κρατικής ARAMCO και για μεγαλύτερο ρόλο του Δημοσίου Ταμείου Επενδύσεων (PublicInvestmentFund-PIF), πίο χρήσιμο θα είναι να ενισχυθεί η διαφάνεια των συγκεκριμένων ενεργειών και να υλοποιηθούν με βάση το ισχύον φορολογικό πλαίσιο
- ο τραπεζικός τομέας είναι αρκετά ισχυρός ώστε να ανταπεξέλθει στις δυσκολίες από την επιβράδυνση των ρυθμών ανάπτυξης της οικονομίας. Η Κεντρική Τράπεζα της Σαουδικής Αραβίας (SaudiArabianMonetaryAgency – SAMA) συνεχίζει να ενισχύει τον ρυθμιστικό και εποπτικό της ρόλο, εισάγοντας τους δικούς της κανόνες για τις συστημικές τράπεζες (D-SIB – Domesticsystemicallyimportantbanks), όπως η ταξινόμηση, οι κανόνες κίνησης και μεταφοράς των κεφαλαίων, τα ωφέλη και πλεονεκτήματα και οι περιορισμοί. Επίσης έχει εισαχθεί σύστημα ασφάλισης των καταθέσεων και προστασίας των καταθετών. Παράλληλα θα πρέπει να εισαχθεί και ένα διάφανο και μακροπροληπτικό πλαίσιο με σκοπό την περαιτέρω ενίσχυση του συντονισμού μεταξύ των βασικών οικονομικών ρυθμιστικών αρχών
- με δεδομένη τέλος την διάρθρωση της εγχώριας οικονομίας η πρόσδεση της συναλλαγματικής ισοτιμίας του Σαουδαραβικού Ριαλίου με το δολάριο συνεχίζει να εξυπηρετεί την εγχώρια οικονομία.

## ΒΑΣΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ

<b>Εκταση</b>	<b>2.149.690 τετραγωνικά χιλιόμετρα</b>	
	<b>τρίτο τρίμηνο 2016: 750 δις</b>	<b>Πρώτο τρίμηνο 2017: 752</b>

Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (Α.Ε.Π.)	\$ τέταρτο τρίμηνο 2016: 750 δις \$	δις \$ Δεύτερο τρίμηνο 2017: 752 δις \$ 2020: 785 δις \$
Αύξηση Α.Ε.Π.	τρίτο τρίμηνο 2016: 1,8% Τέταρτο τρίμηνο 2016: 1,6%	Πρώτο τρίμηνο 2017: 2,5% Δεύτερο τρίμηνο 2017: 2,5% 2020: 3,5%
Α.Ε.Π. – Σε σταθερές τιμές	τρίτο τρίμηνο 2016: 636 δις Ριάλια τέταρτο τρίμηνο 2016: 641 δις Ριάλια	Πρώτο τρίμηνο 2017: 642 δις Ριάλια Δεύτερο τρίμηνο 2017: 642 δις Ριάλια 2020: 713 δις Ριάλια
Α.Ε.Π. κατά Κεφαλή	τρίτο τρίμηνο 2016: 21.745 \$ τέταρτο τρίμηνο 2016: 21.733 \$	πρώτο τρίμηνο 2017: 21.810 \$ δεύτερο τρίμηνο 2017: 21.886 \$ 2020: 22.986 \$
Ανάλυση Α.Ε.Π. ανά τελική χρήση (2015)	Ιδιωτική Κατανάλωση (νοικοκυριά): 38,3% Κυβερνητικές δαπάνες: 31% Επενδύσεις σε αποθέματα: 4% Επενδύσεις σε σταθερά κεφάλαια: 29,3% Εξαγωγές προϊόντων και υπηρεσιών: 35% Εισαγωγές προϊόντων και υπηρεσιών: -37,6%	<b>Α.Ε.Π. από Γεωργία: τρίτο τρίμηνο 2016: 10 δις 875 εκατομμ. Ριάλια</b> <b>τέταρτο τρίμηνο 2016: 9 δις 304 εκατομμ. Ριάλια</b> <b>Πρώτο τρίμηνο 2017: 10 δις 772 εκατομμ. Ριάλια</b> <b>δεύτερο τρίμηνο 2017: 10 δις 715 εκατομμ. Ριάλια</b> <b>2020: 13 δις 500 εκατομμ. Ριάλια</b>
		<b>Α.Ε.Π. από Κατασκευές: τρίτο τρίμηνο 2016: 30 δις 963 εκατομμ. Ριάλια</b> <b>τέταρτο τρίμηνο 2016: 30 δις 613 εκατομμ. Ριάλια</b> <b>πρώτο τρίμηνο 2017: 30 δις 435 εκατομμ. Ριάλια</b> <b>δεύτερο τρίμηνο 2017: 29 δις 478 εκατομμ. Ριάλια</b> <b>2020: 29 δις 237 εκατομμ. Ριάλια</b>
		<b>Α.Ε.Π. από Βιομηχανία: τρίτο τρίμηνο 2016: 78 δις 269 εκατομμ. Ριάλια</b> <b>τέταρτο τρίμηνο 2016: 79 δις 240 εκατομμ. Ριάλια</b> <b>πρώτο τρίμηνο 2017: 82 δις</b>

		566 εκατομμ. Ριάλια δεύτερο τρίμηνο 2017: 80 δις 825 εκατομμ. Ριάλια 2020: 78 δις 500 εκατομμ. Ριάλια
		Α.Ε.Π. από Εξορύξεις: τρίτο τρίμηνο 2016: 253 δις 885 εκατομμ. Ριάλια τέταρτο τρίμηνο 2016: 254 δις 098 εκατομμ. Ριάλια πρώτο τρίμηνο 2017: 254 δις 332 εκατομμ. Ριάλια δεύτερο τρίμηνο 2017: 254 δις 966 εκατομμ. Ριάλια 2020: 26 δις 700 εκατομμ. Ριάλια
		Α.Ε.Π. από μεταφορές: τρίτο τρίμηνο 2016: 35 δις 873 εκατομμ. Ριάλια τέταρτο τρίμηνο 2016: 38 δις 014 εκατομμ. Ριάλια πρώτο τρίμηνο 2017: 38 δις 555 εκατομμ. Ριάλια δεύτερο τρίμηνο 2017: 38 δις 900 εκατομμ. Ριάλια 2020: 36 δις 800 εκατομμ. Ριάλια
		Α.Ε.Π. από υπηρεσίες: τρίτο τρίμηνο 2016: 7 δις 363 εκατομμ. Ριάλια τέταρτο τρίμηνο 2016: 7 δις 374 εκατομμ. Ριάλια πρώτο τρίμηνο 2017: 7 δις 375 εκατομμ. Ριάλια δεύτερο τρίμηνο 2017: 7 δις 375 εκατομμ. Ριάλια 2020: 7 δις 560 εκατομμ. Ριάλια
Ακαθάριστες Επενδύσεις πάγιου κεφαλαίου	τρίτο τρίμηνο 2016: 152 δις Ριάλια τέταρτο τρίμηνο 2016: 175 δις Ριάλια	πρώτο τρίμηνο 2017: 190 δις Ριάλια δεύτερο τρίμηνο 2017: 190 δις Ριάλια 2020: 258 δις Ριάλια
Ανάλυση Α.Ε.Π. ανά τομέα	Γεωργία: 2,3%, Βιομηχανία: 46,9% και Υπηρεσίες:	

προέλευσης (2014)	50,8%	
Γεωργία – Προϊόντα	Σιτηρά, γάλα και γαλακτοκομικά, οπωροκηπευτικά, αυγά, εσπεριδοειδή, πουλερικά και άλλα	
Βιομηχανικά Προϊόντα	Αργό πετρέλαιο, πετροχημικά, διύλιση πετρελαίου, αμμωνία, φυσικό αέριο, βιομηχανικά αέρια, καυστική σόδα, τσιμέντα, λιπάσματα, πλαστικά, μέταλλα, κατασκευές και δομικά υλικά	
Βιομηχανική Παραγωγή	2015: 2,8%	
Εργατικό Δυναμικό	<p>τρίτο τρίμηνο 2016: 11 εκατομμ. 044 χιλιάδες</p> <p>τέταρτο τρίμηνο 2016: 11 εκατομμ. 016 χιλιάδες</p>	<p>πρώτο τρίμηνο 2017: 11 εκατομμ. 029 χιλιάδες</p> <p>δεύτερο τρίμηνο 2017: 11 εκατομμ. 043 χιλιάδες</p> <p>2020: 10 εκατομμ. 99 χιλιάδες</p>
Ανεργία	<p>τρίτο τρίμηνο 2016: 6,1%</p> <p>τέταρτο τρίμηνο 2016: 6,1%</p>	<p>πρώτο τρίμηνο 2017: 6%</p> <p>δεύτερο τρίμηνο 2017: 6%</p> <p>2020: 5,8%</p>
Χρέος ως ποσοστό επί του Α.Ε.Π.	<p>τρίτο τρίμηνο 2016: 8,65%</p> <p>τέταρτο τρίμηνο 2016: 10,59%</p>	<p>πρώτο τρίμηνο 2017: 10,9%</p> <p>δεύτερο τρίμηνο 2017: 11,2%</p> <p>2020: 12,6%</p>
Προϋπολογισμός	Εσοδα 2015: 193 δις \$ Δαπάνες 2015: 318 δις \$	
Φόροι και άλλα Εσοδα	2015: 28,3% Α.Ε.Π.	
Ελλειμμα Προϋπολογισμού	2015: -18,3% Α.Ε.Π.	
Δημόσιο Χρέος (% Α.Ε.Π.)	<p>τρίτο τρίμηνο 2016: 8,65%</p> <p>τέταρτο τρίμηνο 2016: 10,59%</p>	<p>πρώτο τρίμηνο 2017: 10,9%</p> <p>δεύτερο τρίμηνο 2017: 11,2%</p> <p>2020: 12,6%</p>
Πληθωρισμός	<p>τρίτο τρίμηνο 2016: 4,2%</p> <p>τέταρτο τρίμηνο 2016: 4,1%</p> <p>πρώτο τρίμηνο 2017: 3,9%</p>	<p>δεύτερο τρίμηνο 2017: 3,7%</p> <p>2020: 3,35%</p>
Χρηματιστηριακή Αγορά	<p>τρίτο τρίμηνο 2016: 6.360 μονάδες</p> <p>τέταρτο τρίμηνο 2016: 6.290 μονάδες</p>	<p>πρώτο τρίμηνο 2017: 6.230 μονάδες</p> <p>δεύτερο τρίμηνο 2017: 6.230 μονάδες</p> <p>2020: 5.190 μονάδες</p>

<b>Ισοζύγιο Συναλλαγών</b>	<b>Τρεχουσών</b>	<p>τρίτο τρίμηνο 2016: -19 δις 296 εκατομμ. \$</p> <p>τέταρτο τρίμηνο 2016: -18 δις 188 εκατομμ. \$</p>	<p>πρώτο τρίμηνο 2017: -17 δις 139 εκατομμ. \$</p> <p>δεύτερο τρίμηνο 2017: -16 δις 146 εκατομμ. \$</p> <p>2020: 7 δις 180 εκατομμ. \$</p>
<b>Ισοζύγιο Συναλλαγών (% Α.Ε.Π.)</b>	<b>Τρεχουσών</b>	<p>τρίτο τρίμηνο 2016: -8,20%</p> <p>τέταρτο τρίμηνο 2016: -5%</p>	<p>πρώτο τρίμηνο 2017: -3%</p> <p>δεύτερο τρίμηνο 2017: -3%</p> <p>2020: 7%</p>
<b>Εξαγωγές</b>		<p>τρίτο τρίμηνο 2016: 177 δις Ριάλια</p> <p>τέταρτο τρίμηνο 2016: 193 δις Ριάλια</p>	<p>πρώτο τρίμηνο 2017: 196 δις Ριάλια</p> <p>δεύτερο τρίμηνο 2017: 196 δις Ριάλια</p> <p>2020: 224 δις 010 εκατομμ. Ριάλια</p>
<b>Εξαγωγές – Προϊόντα</b>	<b>Κυριότερα</b>	<b>Πετρέλαιο και πετρελαιοειδή 90%</b>	
<b>Εξαγωγές – προορισμού</b>	<b>Χώρες</b>	<b>Κίνα 13,3%, Ιαπωνία 13%, ΗΠΑ 12,9%, Νότιος Κορέα 10%, Ινδία 8,9%, Σιγκαπούρη 4%</b>	
<b>Εισαγωγές</b>		<p>τρίτο τρίμηνο 2016: 127 δις Ριάλια</p> <p>τέταρτο τρίμηνο 2016: 125 δις Ριάλια</p>	<p>πρώτο τρίμηνο 2017: 122 δις Ριάλια</p> <p>δεύτερο τρίμηνο 2017: 120 δις Ριάλια</p> <p>2020: 112 δις Ριάλια</p>
<b>Εισαγωγές – προέλευσης</b>	<b>Χώρες</b>	<b>Κίνα 13,3%, ΗΠΑ 12,1%, Ινδία 8,3%, Γερμανία 6,5%, Νότιος Κορέα 5,4%, Ιαπωνία 4,9%</b>	
<b>Εισαγωγές – προϊόντα</b>	<b>Κυριότερα</b>	<b>Μηχανήματα και μηχανολογικός εξοπλισμός, τρόφιμα, χημικά, αυτοκίνητα, κλωστοϋφαντουργικά</b>	
<b>Εμπορικό Ισοζύγιο</b>		<p>τρίτο τρίμηνο 2016: 34 δις 400 εκατομμ. Ριάλια</p> <p>τέταρτο τρίμηνο 2016: 15 δις 400 εκατομμ. Ριάλια</p>	<p>πρώτο τρίμηνο 2017: 29 δις Ριάλια</p> <p>δεύτερο τρίμηνο 2017: 38 δις 700 εκατομμ. Ριάλια</p> <p>2020: 112 δις 259 εκατομμ. Ριάλια</p>
<b>Αποθέματα σε συνάλλαγμα</b>		<p>τρίτο τρίμηνο 2016: 2 τρις 070 δις 038 εκατομμ. Ριάλια</p> <p>τέταρτο τρίμηνο 2016: 2 τρις</p>	<p>πρώτο τρίμηνο 2017: 1 τρις 950 δις 386 εκατομμ. Ριάλια</p> <p>δεύτερο τρίμηνο 2017: 1 τρις 899 δις 695 εκατομμ. Ριάλια</p> <p>2020: 1 τρις 555 δις 079</p>

	006 δις 914 εκατομμ. Ριάλια	εκατομμ. Ριάλια
Εξωτερικό Χρέος	31/12/2013: 155,7 δις \$ 31/12/2014: 166,1 δις \$	
Ροές Κεφαλαίων	τρίτο τρίμηνο 2016: -23 δις 841 εκατομμ. \$ τέταρτο τρίμηνο 2016: -26 δις 532 εκατομμ. \$	πρώτο τρίμηνο 2017: -26 δις 540 εκατομμ. \$ δεύτερο τρίμηνο 2017: -27 δις 521 εκατομμ. \$ 2020: -26 δις 844 εκατομμ. \$
Άμεσες Ξένες Επενδύσεις στη χώρα	τρίτο τρίμηνο 2016: 2 δις 083 εκατομμ. \$ τέταρτο τρίμηνο 2016: 1 δις 933 εκατομμ. \$	πρώτο τρίμηνο 2017: 1 δις 940 εκατομμ. \$ δεύτερο τρίμηνο 2017: 1 δις 983 εκατομμ. \$ 2020: 1 δις 974 εκατομμ. \$
Αποθέματα σε χρυσό	τρίτο τρίμηνο 2016: 323 τόνοι τέταρτο τρίμηνο 2016: 323 τόνοι	πρώτο τρίμηνο 2017: 323 τόνοι δεύτερο τρίμηνο 2017: 323 τόνοι 2020: 323 τόνοι
Αφίξεις τουριστών	τρίτο τρίμηνο 2016: 17 εκατομμ. τέταρτο τρίμηνο 2016: 17 εκατομμ. 300 χιλιάδες	πρώτο τρίμηνο 2017: 17 εκατομμ. 300 χιλιάδες δεύτερο τρίμηνο 2017: 17 εκατομμ. 400 χιλιάδες 2020: 19 εκατομμ. 300 χιλιάδες
Σαουδαραβικές Άμεσες Επενδύσεις στο εξωτερικό	31/12/2014: 32,46 δις \$ 31/12/2015: 37,32 δις \$	

## 1. Εξέλιξη και Ανάλυση Βασικών Οικονομικών Μεγεθών

### 3.1 Κίνητρα για άμεσες αλλοδαπές επενδύσεις στην Σαουδική Αραβία

Κίνητρα που δίνει η Σαουδαραβική Κυβέρνηση προκειμένου προσελκύσει περισσότερους αλλοδαπούς επενδυτές, μεταξύ των άλλων, είναι:

- κανένας περιορισμός σε επανεξαγωγή κεφαλαίων
- 100% συνεταιρική εκμετάλλευση γής από αλλοδαπούς επενδυτές
- απαλλαγή από φορολογία εισοδήματος και φορολογία 20% επί των κερδών των ξένων εταιρειών
- οι αλλοδαποί επενδυτές έχουν το δικαίωμα να επωφεληθούν από ειδικευμένους οικονομικούς θεσμούς (τοπικούς και διεθνείς)
- απελευθερωμένη αγορά με πληθυσμό γύρω στα 29 με 30 εκατομμύρια κατοίκους
- προσέγγιση σε άλλες μεγάλες αγορές
- χαμηλά εργατικά κόστη
- κυριότερος προμηθευτής σε ενέργεια
- εγγύηση στις μεταφορές
- πρώτη μεταξύ των χωρών-μελών του Συμβουλίου Συνεργασίας και των χωρών της Δυτικής Ασίας, αναφορικά με τις ξένες επενδύσεις
- πρώτη στον Αραβικό Κόσμο, όσον αφορά τις άμεσες ξένες επενδύσεις, με εισροές αλλοδαπών κεφαλαίων έως και 38,2 δις δολάρια, ποσοστό 39% επί του συνόλου των άμεσων αλλοδαπών επενδύσεων στις αραβικές χώρες
- πρώτη χώρα αποδέκτης στο σύνολο των ενδο-αραβικών επενδύσεων, συνολικής αξίας 11,6 δις δολαρίων με ποσοστό 60,4% επί του συνόλου
- οι σημαντικότερες επενδύσεις στις χώρες της Δυτικής Ασίας κατευθύνονται στην Σαουδική Αραβία, Τουρκία και ΗΑΕ
- η Σαουδική Αραβία έχει υπογράψει και έχει θέσει σε ισχύ 41 διμερείς συμφωνίες με διάφορες χώρες, μεταξύ αυτών 17 συμφωνίες για επενδύσεις και 24 για αποφυγή διπλής φορολογίας

### **3.2. Επενδυτικά Σχέδια έως το 2020**

Η Σαουδαραβική Κυβέρνηση έως το 2020 προβλέπει την υλοποίηση επενδύσεων σε διάφορους τομείς ως ακολούθως:

- 200 δις δολάρια σε διάφορα έργα υποδομών
- 92 δις δολάρια στο τομέα των πετροχημικών
- 90,7 δις δολάρια στην παραγωγή και εκμετάλλευση ηλεκτρικής ενέργειας
- 88 δις δολάρια για μονάδες αφαλάτωσης θαλασσινού νερού
- 70,7 δις δολάρια για τους τομείς των τηλεπικοινωνιών, πληροφορικής και ηλεκτρονικών επικοινωνιών
- 53,5 δις δολάρια για ανάπτυξη του τουρισμού και των τουριστικών υποδομών της χώρας
- 50 δις δολάρια για παραγωγή φυσικού αερίου
- 28,3 δις δολάρια για επέκταση της αγροτικής παραγωγής
- 10,7 δις δολάρια για θέματα εκπαίδευσης και επιμόρφωσης
- 22 δις δολάρια για κατασκευή του υπόγειου σιδηροδρομικού δικτύου της πρωτεύουσας Ριάντ
- 

Χαρακτηριστικά παραδείγματα σημαντικής αξίας επενδύσεων που υλοποιεί η κυβέρνηση της χώρας είναι ο τομέας της κατοικίας και της ανέγερσης νέων συγκροτημάτων κατοικιών για στέγαση του αυξανόμενου πληθυσμού στα μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας καθώς και η ανάθεση του έργου για την κατασκευή του υπόγειου σιδηροδρομικού δικτύου της πρωτεύουσας Ριάντ.

## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄**

### **Εμπλοκή της Σαουδικής Αραβίας στον πόλεμο της Υεμένης – Επιπτώσεις και συνέπειες στην Σαουδαραβική οικονομία**

Η στρατιωτική εμπλοκή της Σαουδικής Αραβίας στον πόλεμο της Υεμένης έχει οδηγήσει την οικονομική ηγεσία της χώρας σε αδιέξοδες καταστάσεις ενώ, σύμφωνα με αρκετούς οικονομικούς



αναλυτές, οι πραγματικές επιπτώσεις και συνέπειες στην εγχώρια οικονομία δεν έχουν γίνει ακόμη ορατές και στις πραγματικές τους διαστάσεις.

Η οικονομική κρίση στην Σαουδική Αραβία, λόγω της μακροχρόνιας εμπλοκής της χώρας στον πόλεμο της Υεμένης αποδείχθηκε πολύ περισσότερο σοβαρή από ότι στην αρχή διαφάνηκε από την ηγεσία της χώρας. Το οικονομικό επιτελείο έρχεται αντιμέτωπο με μία αρκετή περίπλοκη κατάσταση και με δεδομένο το γεγονός ότι απεσύρθησαν από τις τράπεζες περί τα 669 δις \$ από λογαριασμούς μεγαλοκαταθετών επιδεινώνει ακόμη περισσότερο την όλη εικόνα της εγχώριας οικονομίας. Στο σημείο αυτό αξίζει να αναφερθεί κάποιος περισσότερο αναλυτικά στους λόγους που οδήγησαν στην οικονομική κρίση, καθώς και στις επιπτώσεις και προκλήσεις που καλείται να αντιμετωπίσει η Σαουδαραβική οικονομία απέναντι στην δύσκολη αλλά και αβέβαιη, όσον αφορά το χρόνο και το τρόπο λήξης των συγκρούσεων στην Υεμένη και την οριστική απεμπλοκή της από τα πεδία των μαχών.

Πρώτος λόγος είναι η κατακόρυφη πτώση της τιμής του πετρελαίου στις διεθνείς αγορές. Η Σαουδαραβική οικονομία είναι απόλυτα συνδεδεμένη με τις εξαγωγές πετρελαίου και φυσικού αερίου με αποτέλεσμα η σημαντική πτώση του πετρελαίου όλο το προηγούμενο χρονικό διάστημα και η σταθεροποίηση της τιμής του στα 50 \$ το βαρέλι οδήγησε σε μείωση των εσόδων του προϋπολογισμού και την εγχώρια οικονομία σε κρίση.

Δεύτερος λόγος είναι η στρατιωτική εμπλοκή της χώρας στον πόλεμο και η κάλυψη του υπέρογκου κόστους των στρατιωτικών επιχειρήσεων από τις Σαουδαραβικές ένοπλες δυνάμεις. Η πολιτική αυτή που ακολουθεί το τελευταίο χρονικό διάστημα η ηγεσία της χώρας και το υπερβολικό οικονομικό κόστος των στρατιωτικών επιχειρήσεων οδήγησαν την οικονομία σε κρίση, ενώ πολλά δις δολάρια καταναλώθηκαν για τη κάλυψη των στρατιωτικών επεμβάσεων.

Σύμφωνα τέλος με όλους τους οικονομικούς αναλυτές εκτιμάται ότι το έλλειμμα του προϋπολογισμού θα φθάσει ή και θα ξεπεράσει το 20% περίπου στο αμέσως επόμενο διάστημα. Επιπρόσθετα το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο σε πρόσφατη έκθεσή του αναφέρει ότι ο προϋπολογισμός της χώρας για πρώτη φορά την τελευταία δεκαετία παρουσιάζει σημαντικό έλλειμμα, ενώ τα αποθέματα της Κεντρικής Τράπεζας της χώρας σε συνάλλαγμα παρουσιάζουν μείωση κατά 10%, σε σύγκριση προς το προηγούμενο έτος, κατά 70 δις \$ περίπου.

## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄**

### **ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΛΛΑΔΟΣ – ΣΑΟΥΔΙΚΗΣ ΑΡΑΒΙΑΣ**

Οι σχέσεις της Ελλάδος με το Βασίλειο της Σαουδικής Αραβίας χαρακτηρίζονται, τόσο στο πολιτικό όσο και στο επιχειρηματικό, οικονομικό και εμπορικό πεδίο παραδοσιακά καλές με μακράιωνη ιστορία που φθάνει στις αρχές του εικοστού αιώνα και συγκεκριμένα στο 1926, όταν οι δύο χώρες

απέκτησαν για πρώτη φορά επίσημες διπλωματικές σχέσεις. Η πρώτη Ελληνική πρεσβεία λειτούργησε στη Τζέντα το 1943, πρωτεύουσα του Βασιλείου την εποχή εκείνη.

Οι διμερείς επιχειρηματικές, οικονομικές και εμπορικές σχέσεις ρυθμίζονται από την Συμφωνία Συνεργασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τις έξι χώρες-μέλη του Συμβουλίου Συνεργασίας του Κόλπου (GCC Countries – Μπαχρέϊν, Κουβέϊτ, Ομάν, Κατάρ, Σαουδική Αραβία και Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα). Επίσης σε διμερές επίπεδο ισχύει από το 1988 η Συμφωνία Οικονομικής και Τεχνολογικής Συνεργασίας (Agreement on Economic and Technological Cooperation), σύμφωνα με την οποία προβλέπεται η σύσταση και σύγκλιση Μικτής Διϋπουργικής Επιτροπής (Mixed Ministerial Committee) με σκοπό την ενασχόληση και προώθηση θεμάτων αμοιβαίου διμερούς ενδιαφέροντος. Η εν λόγω Μικτή Διϋπουργική Επιτροπή έχει συγκληθεί τρεις φορές έως σήμερα, τον Νοέμβριο 1987 στην Αθήνα, τον Φεβρουάριο 1992 στο Ριάντ και τον Μάιο 1999 στην Αθήνα. Σημαντικές προσπάθειες καταβάλλονται για την σύγκλιση της 4<sup>ης</sup> κατά σειρά Μικτής Διϋπουργικής Επιτροπής που θα πραγματοποιηθεί στο Ριάντ, χωρίς μέχρι σήμερα να έχει καθορισθεί ακριβής ημερομηνία.

Οι ελληνικές εξαγωγές συνεχίζουν να καταγράφουν θετικές επιδόσεις παρουσιάζοντας αυξητική πορεία, αύξηση 45% το 2011 έναντι του 2010, αύξηση 63,33% το 2012 έναντι του 2011, αύξηση 5% το 2013 έναντι του 2012 και αύξηση 95% το 2014 έναντι του 2013. Αντίστοιχα το 2015 παρουσιάζουν μία μικρή μείωση της τάξεως του 6% και από 784.089.801 € το 2014 μειώθηκαν στα 737.145.890 €. Χωρίς τα πετρελαιοειδή, οι ελληνικές εξαγωγές προς την Σαουδική Αραβία παρουσίασαν το 2015 μία μικρή αύξηση έναντι του 2014 και από 114.088.326 € το 2014 αυξήθηκαν στα 125.285.515 € το 2015 (αύξηση 9%). Αντίστοιχη μείωση παρουσίασαν και οι εισαγωγές της Ελλάδος από την Σαουδική Αραβία και από 1.311.565.215 € το 2014 μειώθηκαν στα 956.172.830 € το 2015 (μείωση 27%). Οι εισαγωγές της Ελλάδος χωρίς τα πετρελαιοειδή παρουσίασαν μία σχετική μείωση και από 138.456.548 € το 2014 μειώθηκαν στα 137.578.695 € το 2015

**Τα κυριότερα εισαγόμενα προϊόντα από την Σαουδική Αραβία είναι: λάδια ακατέργαστα από πετρέλαιο ή από ασφαλτούχα ορυκτά, πολυαιθυλένιο γραμμικό, απορρίμματα και θραύσματα χαλκού, πολυπροπυλένιο σε αρχικές μορφές, στυρόλιο, συμπολυμερή του προπυλενίου σε αρχικές μορφές, απορρίμματα από αργίλιο και άλλα.**

**Τα κυριότερα εξαγόμενα προϊόντα από την Ελλάδα προς την Σαουδική Αραβία είναι: άλλα λάδια περιεκτικότητας κατά βάρος σε θείο που υπερβαίνει το 1%, λάδια με αριθμό οκτανίων (RON) ίσο ή μεγαλύτερο του 95 και όχι μεγαλύτερο του 98, μαργαρίνες, άσφαλτος από πετρέλαιο, ελιές, μάρμαρα, τραβερτίνες και αλάβαστρα, μέρη από μηχανές, βερίκοκα παρασκευασμένα ή διατηρημένα, διόπτρες σκόπευσης και άλλα.**

Από το 2010 και μετά οι ελληνικές εξαγωγές, παρά το γεγονός ότι η πλειοψηφία των ελληνικών εξαγωγικών επιχειρήσεων καλούνται να λειτουργήσουν σε συνθήκες διεθνούς οικονομικής και εμπορικής αστάθειας και έντονης ρευστότητας, παρουσιάζουν έντονα αυξητική πορεία, αύξηση 69% το 2010 έναντι του 2009 καθώς και περαιτέρω αύξηση την τετραετία 2011-2014 κατατάσσοντας την

Σαουδική Αραβία στην 9<sup>η</sup> θέση, αναφορικά με την προώθηση ελληνικών προϊόντων στην Σαουδαραβική Αγορά. Για την ίδια περίοδο η Σαουδική Αραβία βρίσκεται στην 27<sup>η</sup> θέση, αναφορικά με τις εξαγωγές Σαουδαραβικών προϊόντων στην ελληνική αγορά.

## **1.2. Εντοπισμός ελληνικών προϊόντων με προοπτικές αύξησης εξαγωγών**

Η αγορά της Σαουδικής Αραβίας αποτελεί για μεγάλο χρονικό διάστημα μία από τις σημαντικότερες αγορές προώθησης και παρουσίας ελληνικών προϊόντων στην ευρύτερη περιοχή της Μέσης Ανατολής.

Ο τομέας των τροφίμων αποτελεί μαζί με το τομέα των δομικών υλικών και των κατασκευών αυτούς που παρουσιάζουν τις μεγαλύτερες προοπτικές αύξησης των ελληνικών εξαγωγών και μεγαλύτερης παρουσίας επώνυμων ελληνικών προϊόντων στην αγορά της Σαουδικής Αραβίας. Άλλοι τομείς που συμμετέχουν αποφασιστικά στην ενίσχυση και διεύρυνση των διμερών επιχειρηματικών και εμπορικών σχέσεων είναι ο τομέας της ενέργειας και οι εναλλακτικές μορφές ενέργειας (αιολική ενέργεια, ηλιακή ενέργεια και ηλιακά συστήματα, φωτοβολταϊκά συστήματα και άλλα), η προστασία του περιβάλλοντος και η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε στρατηγικούς για την ανάπτυξη της Σαουδαραβικής Οικονομίας τομείς. Ως τέτοιοι τομείς είναι η δημόσια υγεία, η νοσοκομειακή και ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, θέματα εκπαίδευσης και στέγασης, διαχείριση υδάτων και υδάτινων πόρων και άλλους.

Σε όλους τους ανωτέρω τομείς εντοπίζεται μεγάλο ενδιαφέρον από πλευράς ελληνικών επιχειρήσεων που διαθέτουν την απαραίτητη τεχνογνωσία και Know-How καθώς και την απαραίτητη εμπειρία ώστε να ξεκινήσουν επιχειρηματική συνεργασία και συμπράξεις με τοπικές Σαουδαραβικές επιχειρήσεις. Από την άλλη πλευρά η χώρα μας αποτελεί μία ενδιαφέρουσα αγορά για την Σαουδαραβική επιχειρηματική κοινότητα καθώς επίσης και πύλη για την είσοδο των Σαουδαραβικών επιχειρήσεων στις αγορές των Ευρωπαϊκών Χωρών.

## **1.3. Προτάσεις περαιτέρω αναπτύξεως των ελληνικών εξαγωγών**

Η Ελλάδα και η Σαουδική Αραβία, στο πλαίσιο της μακρόχρονης και πολύπλευρης συνεργασίας τους σε πολλά επίπεδα και αρκετούς τομείς, παρουσιάζουν πολλά κοινά στοιχεία και έχουν πολλά να μοιραστούν σε διάφορους τομείς, όπως ο τουρισμός, το εμπόριο, η διεύρυνση της επιχειρηματικής συνεργασίας και άλλους.

Εν μέσω της πρόσφατης δημοσιονομικής κρίσης που αντιμετωπίζει η χώρα μας, αλλά και της αστάθειας και αβεβαιότητας που επικρατεί στο διεθνές επιχειρηματικό περιβάλλον, αρκετές ελληνικές επιχειρήσεις στην προσπάθειά τους να επιβιώσουν μέσα σε αυτές τις αντίξοες συνθήκες, στρέφουν το ενδιαφέρον τους προς τη περιοχή της Μέσης Ανατολής και τις αγορές των Αραβικών Χωρών. Δεν αποτελεί έκπληξη το γεγονός ότι από το 2009 και μετά έχουν πολλαπλασιασθεί και συνεχίζουν την ανοδική τους πορεία οι επιχειρηματικές, οικονομικές και εμπορικές επαφές και συναντήσεις Ελλήνων και Αράβων επιχειρηματιών ενώ παράλληλα πραγματοποιούνται μία σειρά επιχειρηματικών και άλλων

εκδηλώσεων που συμβάλλουν στην ενίσχυση και διεύρυνση της διμερούς επιχειρηματικής και οικονομικής συνεργασίας. Στο πλαίσιο των προτάσεων και των πρωτοβουλιών που αναπτύσσονται για την περαιτέρω ανάπτυξη των διμερών επιχειρηματικών, οικονομικών και εμπορικών σχέσεων μεταξύ των δύο χωρών εντάσσονται οι **επιχειρηματικές αποστολές** που έχουν ήδη πραγματοποιηθεί στο κλάδο των τροφίμων και των δομικών υλικών και σε άλλους τομείς, σε συνεργασία του Γραφείου Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων Τζέντας με διάφορους ελληνικούς επιχειρηματικούς φορείς, όπως την Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου (EnterpriseGreeceTradeandInvestS.A.), το Αραβό-Ελληνικό Επιμελητήριο Εμπορίου και Αναπτύξεως και άλλους καθώς και πλήθος άλλων εκδηλώσεων προβολής και διαφήμισης της χώρας μας, σε συνεχή και γόνιμη συνεργασία με τη Πρεσβεία της χώρας μας στο Ριάντ και το Γενικό Προξενείο Τζέντας.

### **Διεθνείς Κλαδικές ή Επαγγελματικές Εκθέσεις**

Η συμμετοχή των ελληνικών επιχειρήσεων σε διάφορες διεθνείς κλαδικές ή επαγγελματικές εκθέσεις που πραγματοποιούνται όλο το χρόνο σε διάφορους τομείς, κυρίως σε Ριάντ και Τζέντα, αποτελούν μία άλλη, εξίσου με τη συμμετοχή σε επιχειρηματικές αποστολές, βαρύνουσα σημασία πρόταση με σκοπό τη περαιτέρω ανάπτυξη των ελληνικών εξαγωγών και προώθηση επώνυμων ελληνικών προϊόντων στην Σαουδαραβική αγορά.

Η επιλογή ενός σημαντικού επιχειρηματικού γεγονότος είναι ζήτημα καίριας σημασίας καθώς επίσης και η παροχή επαγγελματικής στήριξης από τους διοργανωτές. Η μεμονωμένη συμμετοχή δεν προκρίνεται ως η καταλληλότερη μέθοδος προσέγγισης της τοπικής αγοράς. Υπάρχουν αρκετοί και σοβαροί περιορισμοί στις εισαγωγές προϊόντων και αγαθών στη χώρα καθώς και διάφορες νομικές και γραφειοκρατικές διαδικασίες που θα πρέπει να εφαρμοσθούν πιστά προκειμένου πραγματοποιηθεί μία οποιαδήποτε επιχειρηματική συναλλαγή.

### **Εβδομάδες ελληνικών προϊόντων και εκδηλώσεις “inStorePromotions”**

Η Σαουδική Αραβία συγκαταλέγεται στις χώρες με τις περισσότερες ευκαιρίες και δυνατότητες για οποιαδήποτε επιχειρηματική, επενδυτική ή άλλη πρωτοβουλία ή δράση. Παρόλα αυτά θα πρέπει να επισημανθεί ότι η Σαουδαραβική αγορά αποτελεί μία λίαν ανταγωνιστική αγορά ενώ οι επιχειρηματικές και άλλες παρόμοιες εκδηλώσεις, με καθαρά επιχειρηματικό και εμπορικό χαρακτήρα, πρωτοβουλίες και συναλλαγές θα πρέπει να είναι πάντα στοχευμένες και να γίνονται στη βάση της ποιότητας και του κόστους.

### **Διμερείς επιχειρηματικές επαφές και συναντήσεις**

Οι διμερείς επιχειρηματικές επαφές και συναντήσεις, οι απευθείας και διαπροσωπικές σχέσεις μεταξύ Ελλήνων και Σαουδαράβων επιχειρηματιών, η διεύρυνση του κύκλου των επαφών και γνωριμιών και η καλλιέργεια ουσιαστικών φιλικών σχέσεων με την αναγκαία υπομονή και επιμονή που απαιτούνται αποτελούν προϋποθέσεις αλλά και προτάσεις για περαιτέρω αύξηση των διμερών

επιχειρηματικών, οικονομικών και εμπορικών σχέσεων και κατά συνέπεια ανάπτυξη των ελληνικών εξαγωγών και ενίσχυση της εξωστρέφειας της ελληνικής οικονομίας.

## **2. Επενδύσεις**

### **2.1. Προτάσεις προσέλκυσης επενδύσεων**

Στο πλαίσιο των προσπαθειών που καταβάλλει η χώρα μας για προσέλκυση αλλοδαπών επενδυτών η πραγματοποίηση επενδυτικών ημερίδων αποτελεί το βασικό εργαλείο παρουσίασης και διαφήμισης των επιδόσεων και της προόδου που έχει πετύχει η Ελληνική Οικονομία σε βασικούς στρατηγικούς τομείς που παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για υποψήφιους αλλοδαπούς επενδυτές. Στο πλαίσιο αυτό οι διπλωματικές μας αρχές στη χώρα, η Πρεσβεία Ριάντ, το Γενικό Προξενείο και το Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων Τζέντα, σε συνεργασία με την Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου (ENTERPISEGREECETRADEANDINVESTS.A.) και στο πλαίσιο της επίσκεψης του πρώην Υφυπουργού Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας κ. Νότη Μηταράκη στο Ριάντ, τον Νοέμβριο 2014, ο πρώην Διευθύνων Σύμβουλος του εν λόγω Οργανισμού πραγματοποίησε επίσκεψη στη Τζέντα, όπου είχε σειρά σημαντικών επαφών και συναντήσεων με μεγάλους ομίλους Σαουδαραβικών επιχειρήσεων ενώ παράλληλα διοργανώθηκε και ειδική επιχειρηματική βραδιά, στο ξενοδοχείο HILTON της Τζέντα, με την παρουσία εκπροσώπων Σαουδαραβικών επιχειρήσεων και άλλων παραγόντων της τοπικής επιχειρηματικής κοινότητας. Στην εν λόγω εκδήλωση παρουσιάστηκαν αναλυτικά σε Σαουδάραβες επιχειρηματίες και εκπροσώπους ομίλων Σαουδαραβικών επιχειρήσεων όλες οι πρόσφατες εξελίξεις, δυνατότητες και ευκαιρίες που παρουσιάζονται για νέες επενδυτικές πρωτοβουλίες στην Ελλάδα σε τέσσερις στρατηγικούς τομείς των τροφίμων, της ενέργειας, του τουρισμού και της στέγασης.

## **3. Τουρισμός – Προτάσεις ενίσχυσης τουριστικών ροών προς τη χώρα μας**

Ο τουρισμός συγκαταλέγεται στους τομείς με σημαντικές προοπτικές ανάπτυξης και ενίσχυσης των διμερών οικονομικών, επιχειρηματικών και τουριστικών σχέσεων μεταξύ των δύο χωρών. Η προώθηση και συνεχής διαφήμιση της Ελλάδος ως κατεξοχήν τουριστικού προορισμού, μέσω της συμμετοχής της χώρας μας στην Διεθνή Έκθεση Τουρισμού, που πραγματοποιείται σε ετήσια βάση στο Ριάντ (RiyadhTravelFair), αλλά και στην αντίστοιχη διεθνή έκθεση τουρισμού Τζέντα (JeddahInternationalTravelFair) αποτελούν βασικές προϋποθέσεις για την ενίσχυση της εικόνας της χώρας μας ως ελκυστικού τουριστικού προορισμού στους Σαουδάραβες τουρίστες, η πλειοψηφία των οποίων είναι υψηλού εισοδηματικού επιπέδου και με αρκετές ιδιαιτερότητες ως προς το τρόπο και τις συνήθειες διαβίωσής τους και τα κριτήρια επιλογής τους για έναν τουριστικό προορισμό.

Οι κατά διαστήματα προσκλήσεις σε Σαουδάραβες δημοσιογράφους, ταξιδιωτικούς πράκτορες και ταξιδιωτικά γραφεία ώστε να επισκέπτονται διάφορες τουριστικές περιοχές της χώρας μας και να συμμετέχουν σε διάφορες εκδηλώσεις τουριστικού περιεχομένου αποτελούν ενέργειες με ανταποδοτικά ωφέλιμα αποτελέσματα. Παράλληλα παρέχουν μοναδικές ευκαιρίες διαφήμισης και προώθησης της

ελληνικής τουριστικής αγοράς και των δυνατοτήτων της χώρας μας για παροχή τουριστικών υπηρεσιών υψηλού επιπέδου.

Επίσης και σε συνεργασία με την “HELEXPO – ΔΕΘ” και συγκεκριμένα κατά την διάρκεια της διεθνούς εκθέσεως τουρισμού “PHILOXENIA”, που πραγματοποιείται στην Θεσσαλονίκη και σε εφαρμογή του προγράμματος “HOSTEDBUYERSPROGRAMME” θα πρέπει να προσκαλούνται επιλεκτικά έγκριτοι Σαουδάραβες δημοσιογράφοι και εκπρόσωποι μεγάλων Σαουδαραβικών ταξιδιωτικών γραφείων, προκειμένου παρακολουθούν την εν λόγω διεθνή έκθεση και πραγματοποιούν σημαντικές διμερείς επαφές και συναντήσεις με εκπροσώπους ελληνικών και ξένων ταξιδιωτικών γραφείων, εκπροσώπους μεγάλων ξενοδοχείων και αεροπορικών εταιρειών.

## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄**

### **ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΣΤΗ ΣΑΟΥΔΙΚΗ ΑΡΑΒΙΑ (ΓΙΑ ΕΛΛΗΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΕΣ**

**-Ministry of Commerce & Industry  
(Υπουργείο Εμπορίου & Βιομηχανίας)**

**<http://www.mci.gov.sa/en/>**

**Tel: +966-11- 401 2222**

**PO Box 1774, Airport Road, Riyadh 11162**

**TEL : 1-401-2220/1-401-4708 FAX : 1-403-8421**

**Jeddah Office TEL: 2-687-3400**

***Controls foodstuff quality, labeling and standards, consumer protection, company and commercial agents' registration.***

**-Ministry of Petroleum and Mineral Resources  
(Υπουργείο Πετρελαίου και Ορυκτού Πλούτου)**

**PO Box 757, Airport Road, Riyadh 11189**

**TEL : 1-478-1661/1-478-1133 FAX : 1-479-3596**

Jeddah Office TEL: 2-643-3133

[www.mopm.gov.sa/](http://www.mopm.gov.sa/)

*Administers petroleum, natural gas, and mineral resources, including oil refineries.*

-Ministry of Economy And Planning  
(Υπουργείο Οικονομίας και Σχεδιασμού)

<http://www.mep.gov.sa/>

PO Box 1358, Riyadh 11183

TEL : 1-402-3562/1-401-3333

Jeddah Office TEL: 2-665-1366

**H.E. Dr. Muhammad Sulaiman Al Jasser:**

Minister of Economy & Planning

E-Mail: [minister@planning.gov.sa](mailto:minister@planning.gov.sa)

Office Phone: 4049212

Fax: 4052051

**H.E. Mohammed Saleh Aldaham:**

Vice Minister of Economy & planning

E-Mail: [Aldaham@planning.gov.sa](mailto:Aldaham@planning.gov.sa)

Office Phone: 4049200

Fax: 4027797

[info@cds.gov.sa](mailto:info@cds.gov.sa)

[www.planning.gov.sa](http://www.planning.gov.sa)

-Ministry of Finance

(Υπουργείο Οικονομικών)

<http://www.mof.gov.sa/english/>

TEL :1-405-0000/1-405-0080 FAX :1-405-9202

Jeddah Office TEL: 2-665-5994

[www.mof.gov.sa/](http://www.mof.gov.sa/)

-Ministry of water & Electricity

**(Υπουργείο Υδάτινων Πόρων και Ηλεκτρισμού)**

<http://www.mowe.gov.sa/EN>

**Tel. General Directorate 00966-11- 404 0180**

**Riyadh 11195**

**TEL : 1-401-6666 FAX : 1-403-1415**

**TEL: 2-687-6022**

**www.mot.gov.sa/en**

*Manages water development, including power generation, desalination, and irrigation.*

**Saudi Arabian Government Agencies & Organizations:**

**(Σαουδαραβικοί Κρατικοί Φορείς και Οργανισμοί)**

**-Saudi Arabian Monetary Agency**

**(Κεντρική Τράπεζα της Σαουδικής Αραβίας)**

[www.sama.gov.sa](http://www.sama.gov.sa)

**P.O. Box 2992**

**Riyadh 11169 -Saudi Arabia**

**Tel: +966-1- 463-3000**

**Fax: +966-1- 466-2936 / 466-2966**

**-Central Department of statistics information**

**(Κεντρική Στατιστική Αρχή Σαουδικής Αραβίας)**

<http://www.cdsi.gov.sa/>

[info@cds.gov.sa](mailto:info@cds.gov.sa)

**P.O.Box: 3735- Riyadh 11481- Saudi Arabia**

**Tel. +966 11-401-4138**

**Fax. +966 11-405-9493**

**-Communications & information Technology Commission**

**(Επιτροπή Τεχνολογίας της Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών)**

<http://www.citc.gov.sa/English/>

**-Department of Zakat And Income Tax**



**(Τμήμα Φορολογίας – Υπουργείο Οικονομικών)**

**<http://dzit.gov.sa/en>**

**Riyadh 11187**

**TEL : 401-0182/404-1537**

**FAX : 404-1495**

**of Finance & National Economy. Tax collection.**

**-Electricity & Co-Generation Regulatory Authority**

**(Σαουδαραβική Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας)**

**<http://www.ecra.gov.sa/Home.aspx>**

**-General Electricity Corp. (Electrico)**

**Mr. Fehaid Fahd Al-Shareef, Acting Governor**

**P.O. Box 1185**

**Riyadh 11431**

**Tel.: 966-1-477-6666**

**Fax: 966-1-477-5322**

**-General Electricity Corp. (Electrico)**

**PO Box 1185, Riyadh 11431**

**TEL : 477-2772**

**FAX : 477-5322**

**Electricity planning consolidated power companies.**

**-King Abdulaziz City for science & Technology (KACST)**

**<http://www.kacst.edu.sa/en/>**

**-Royal Commission of Jubail & Yanbu**

**<http://www.rcjy.gov.sa/en>**

**PO Box 5864, Riyadh 11432**

**TEL : 479-4444**

**-Saline Water Conversion Corporation (SWCC)**

**[www.swcc.gov.sa/en](http://www.swcc.gov.sa/en)**

**-Saudi Arabian Department of Customs**

**(Σαουδαραβικά Τελωνεία)**

**[http://www customs.gov.sa/en](http://www.customs.gov.sa/en)**

**-Customs Department**

**PO Box 3483, Riyadh 11471**

**TEL : 401-3334**

**FAX : 404-3412/404-3400**

**-General Ports Authority**

**Σαουδαραβική Αρχή Λιμένων**

**PO Box : 5162, Riyadh 11422**

**TEL : 476-0600/476-0930**

**-Jeddah Seaport, (Jeddah Islamic Port) Jeddah 21188**

**TEL : 643-2552**

**Port development. Port stevedoring, regulations and documents.**

**-International Islamic Trade Finance Corporation-Member of Islamic Development Bank Group**

**Islamic Development Bank Headquarters**

**P.O. Box 55335, Jeddah 21534**

**Kingdom of Saudi Arabia**

**Tel: 966 2 636 1400**

**Fax: 966 2 637 1064**

**Email: [ITFC@isdb.org](mailto:ITFC@isdb.org)**

**-Saudi Arabian General Investment Authority (SAGIA)**

**(Σαουδαραβική Αρχή Προσέλκυσης Αλλοδαπών Επενδύσεων)**

**<http://www.sagia.gov.sa/en>**

**-Saudi Industrial Development Fund (SIDF)**

**PO Box 4143, Riyadh 11491**

**TEL : 477-4002**

**TELEX: 401065 SIDFUND SJ**

**FAX : 479-0165**

**Provides loans to Saudi or Saudi/foreign joint industrial ventures.**

**- Real Estate Development Fund**

**PO Box 5591, Riyadh 11433**

**TEL : 477-5120/403-3817**

**FAX : 479-0148**

**Provides loans to individuals and organizations for private or commercial real estate projects.**

**-Saudi Arabian Agricultural Bank**

**PO Box 1811, Riyadh 11126**

**TEL : 402-3911/402-3934**

**FAX : 402-2359**

**Provides funds for the purchase of agricultural equipment, seeds and animals.  
Provides loans to Saudi farmers.**

**-Saudi Fund for Development**

**PO Box 5711, Riyadh 11432**

**TEL : 477-4069/477-4071**

**FAX : 464-7450**

**The basic objective of the Fund is to “... participate in the financing of development projects in developing countries through the granting of loans to said countries”.  
The emphasis is on development projects that promote the social and economic well-being of the people in low income countries.**

**- Saudi Arabian Standards & Quality Organization (SASO)**

**<http://www.saso.gov.sa/en>**

**P.O. Box 3437 -Riyadh 11471**

**Tel. 452000**

**Fax: + 966-1-452-0000**

**[enquires@saso.org.sa](mailto:enquires@saso.org.sa)**

**-Saudi e-Government National Portal**

**<http://www.saudi.gov.sa/wps>**

**-Saudi Food & Drug Authority**

**<http://www.sfda.gov.sa/en>**

**-Saudi Fund Development**

<http://www.sfd.gov.sa/webcenter/>

**-Saudi Industrial Development Fund (SIDF)**

<http://www.sidf.gov.sa/En>

**-Saudi Ports Authority**

<http://www.ports.gov.sa/english>

**-Saudi Commission for Tourism & Antiquities**

<http://www.scta.gov.sa/en>

**-Supreme Economic Council (SEC)**

<http://www.sec.gov.sa/>

**-Council of Saudi Chambers of Commerce and Industry**

<http://www.csc.org.sa/English>

**-Federation of GCC Chambers**

[info@fgccc.org](mailto:info@fgccc.org)

[www.fgccc.org](http://www.fgccc.org)

**-Eastern Province of Commerce & Industry**

<http://www.chamber.org.sa/english>

**-Jeddah Chamber of Commerce & Industry**

<http://www.jcci.org.sa/English>

**-Riyadh Chamber of Commerce & Industry**

<http://www.riyadhchamber.org.sa/english>

**-Saudi Basics Industries Corporation- SABIC**

<http://www.sabic.com/corpora>

[info@sabic.com](mailto:info@sabic.com)

**P.O. Box 5101, Riyadh 11422**

**+96611 2258000/401 2033 / 4069900**

**+96611 2259000/4056427 / 401 3831**

**SABIC was established in 1976 to add value to Saudi Arabia's natural hydrocarbon resources. Operations spans into five core sectors: Basic Chemicals, Intermediates, Polymers, Fertilizers and Metals.**

**-National Committees gateway International chamber of Commerce at Riyadh Chamber**

**P.O. Box 16683 -Riyadh 11474**

**Tel: +966 1 218 22 22 / 218 24 00 / + 966 1 218 24 04**

**Fax: +966 1 218 24 84 / 218 21 11**

**[mghazzawi@csc.sa](mailto:mghazzawi@csc.sa) / [mohammed\\_4499@yahoo.com](mailto:mohammed_4499@yahoo.com)**

**[www.saudichambers.org.sa](http://www.saudichambers.org.sa)**

**Abdullah Hamad AL-AMMAR**

**Chairman**

**Eng. Osama Mohammed Makki AL-KURDI**

**Vice-Chairman**

**Montaser Sadiq Yousuf AL-MOHAMMED**

**Vice-Chair**

**Mohammed ALGHAZZAWI**

**Executive Director**

**Fahad AL-SULTAN**

**Secretary General**

**ICC Saudi Arabia is an ICC national committee. These national bodies comprise leading companies and business associations in their countries or territories.**

**National committees shape ICC policies and alert their governments to international business concerns. Companies and business associations interested in joining are invited to contact ICC Saudi Arabia.**

**- Saudi Council of Engineers at Riyadh Chamber**

**<http://www.saudieng.sa/>**

**-SAUDI National e-Government Portal**

**<http://www.saudi.gov.sa/wps/portal/>**

**-Al Bilad Bank**

**PO Box 140 Riyadh 11411 - Saudi Arabia**

**Tel. +966 11 4798888**

**Fax. +966 11 4798505**

[www.bankalbilad.com.sa](http://www.bankalbilad.com.sa)  
[KShehri@bankalbilad.com](mailto:KShehri@bankalbilad.com)

**-Al-Rajhi Bank**

Telephone (International): +966 11 46 00 423

Fax: +966 11 460 0625

[customerservice@alrajhi-capital.com](mailto:customerservice@alrajhi-capital.com)

<http://www.alrajhi-capital.com>

**Alinma Bank**

P.O. Box 66674, Riyadh 11586

Head Office Tel.: 011-218-5555 , (from outside KSA\*) : +966-11-218-5555

Customer Service (from outside KSA\*): +966-9200-28000 / +966-11-203-9020

Fax: +966-11-218-5000

[info@alinma.com](mailto:info@alinma.com)

[www.alinma.com](http://www.alinma.com)

[aaajlan@alinma.com](mailto:aaajlan@alinma.com)

**-Arab National Bank -ANB**

PO Box 56921 , Riyadh,SAUDI ARABIA

Phone: 966 1 4029000

Fax: 966 1 4027747

[info@anb.com.sa](mailto:info@anb.com.sa)

[www.anb.com.sa](http://www.anb.com.sa)

**-HSBC Saudi Arabia**

The Saudi British Bank -Kingdom of Saudi Arabia.

Phone: +966 11 299 2313 / 299 2314

Fax: +966 11 299 2385

P.O.Box 9084, Riyadh 11413,

<http://www.sabb.com/>

[nriservicessabb@sabb.com](mailto:nriservicessabb@sabb.com)

[saudiarabia@hsbc.com](mailto:saudiarabia@hsbc.com)

Tel. +9661 276 4163,

Fax : 00 9661 206 5887

**-Islamic Development Bank**

**Jeddah-21432**

**Tel: +966 12-636-1400**

**Fax:+966 12-646-6871**

**[idbarchives@isdb.org.sa](mailto:idbarchives@isdb.org.sa)**

**[www.isdb.org](http://www.isdb.org)**

**-National Commercial Bank**

**Address P.O.Box: 3555- Jeddah: 21481**

**+966 12-646-4999**

**+966 12-646-4200**

**[contactus@alahli.com](mailto:contactus@alahli.com)**

**[www.alahli.com](http://www.alahli.com)**

**[www.tcpam.com](http://www.tcpam.com)**

**[www.turkiyefinans.com.tr](http://www.turkiyefinans.com.tr)**

**-Riyad Bank**

**P.O.Box 22622 - Riyadh -Saudi Arabia: 11416**

**+966 11-401-3030**

**+966 11-404-2707**

**[fid@riyadbank.com](mailto:fid@riyadbank.com)**

**[www.riyadbank.com](http://www.riyadbank.com)**

**-Saudi American Bank-SAMBA**

**[contactus@sambaonline.com](mailto:contactus@sambaonline.com)**

**<http://www.samba.com>**

**P.O. Box 833, Riyadh 11421**

**+96611 4774770**

**+96611 4774770**

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄

### ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Διμερείς Οικονομικές – Εμπορικές Σχέσεις Ελλάδος – Σαουδικής Αραβίας

( Σε Ευρώ )

Πίνακας Ι

	2013	2014	2015
Εξαγωγές Ελλάδοςσυνολικές	403.143.210	784.089.801	737.145.890
Εξαγωγές Ελλάδος πετρελαιοειδή	293.560.830	670.001.475	611.860.375
Εξαγωγές Ελλάδος χωρίς πετρελαιοειδή	109.582.380	114.088.326	125.285.515
Εισαγωγές Ελλάδος συνολικές	1.265.745.429	1.311.565.215	956.172.830
Εισαγωγές Ελλάδος πετρελαιοειδή	1.112.937.150	1.173.108.667	818.594.135



<b>Εισαγωγές Ελλάδος χωρίς πετρελαιοειδή</b>	<b>152.808.279</b>	<b>138.456.548</b>	<b>137.578.695</b>
--	--------------------	--------------------	--------------------

**Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή**

**Εξωτερικό Εμπόριο Ελλάδος – Σαουδικής Αραβίας (εισαγωγές – εξαγωγές ανά  
προϊόν (τετραψήφια) – Αξία σε Ευρώ**

**ΠΙΝΑΚΑΣ Π**

<b>2013: Εισαγωγές Ελλάδος από Σαουδική Αραβία</b>	<b>Περιγραφή Προϊόντος</b>	<b>Δασμολογική Κλάση</b>	<b>Αξία σε Ευρώ</b>
	<b>Λάδια ακατέργαστα από πετρέλαιο ή από ασφαλτούχα ορυκτά</b>	<b>2709</b>	<b>1.059.843.635</b>
	<b>Λάδια από πετρέλαιο ή από ασφαλτούχα ορυκτά (ακατέργαστα λάδια)</b>	<b>2710</b>	<b>52.106.108</b>
	<b>Αέρια Πετρελαίου και άλλοι αέριοι υδρογονάνθρακες</b>	<b>2711</b>	<b>987.407</b>
	<b>Αλκοόλες Ακυκλες</b>	<b>2905</b>	<b>1.737.251</b>
	<b>Αιθέρες, Αιθέρες- Αλκοόλες, Αιθέρες- Φαινόλες</b>	<b>2909</b>	<b>11.271.540</b>
	<b>Πολυμερή του αιθυλενίου σε αρχικές μορφές</b>	<b>3901</b>	<b>56.702.130</b>
	<b>Πολυμερή του</b>		

	προπυλενίου σε αρχικές μορφές	3902	25.441.026
	Απορρίμματα και θραύσματα χαλκού	7404	36.971.532
	Απορρίμματα και θραύσματα αργιλίου	7602	1.946.312
2013: Εξαγωγές Ελλάδος προς Σαουδική Αραβία	Λαχανικά, νοπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη	0709	4.299.620
	Άλλα σπέρματα και ελαιώδεις καρποί, έστω και σπασμένα	1207	9.642.575
	Μαργαρίνη, μείγματα ή παρασκευάσματα βρώσιμα	1517	14.456.499
	Προϊόντα αρτοποιίας, ζαχαροπλαστικής ή μπισκοτοποιίας	1905	1.365.337
	Άλλα λαχανικά παρασκευασμένα ή διατηρημένα αλλιώς	2005	5.022.340
	Γλυκά κουταλιού, ζελέδες και μαρμελάδες	2007	1.676.090
	Καρποί και φρούτα και άλλα βρώσιμα μέρη φυτών	2008	3.929.729
	Λάδια από πετρέλαιο ή από ασφαλτούχα ορυκτά	2710	289.047.831
	Οπτάνθρακας (κοκ) από πετρέλαιο	2713	4.228.087
	Φάρμακα	3004	2.741.358
	Χρώματα επίχρισης και βερνίκια	3208	1.024.861
	Προϊόντα ομορφιάς ή φτιασιδώματος	3304	1.908.596
	Βιβλία, φυλλάδια και παρόμοια είδη	4901	5.367.989
	Πέτρες κατάλληλες για λάξευση ή για την οικοδομική	6802	11.034.022
	Πλατέα Προϊόντα Ελασης	7212	955.160
	Φύλλα και ταινίες, λεπτά από αργίλιο	7607	2.471.671
	Προσαρτήματα,		

	σιδερικά και άλλα παρόμοια είδη	8302	1.657.471
	Ψυγεία, καταψύκτες-διατηρητές και άλλο υλικό	8418	1.311.554
	Μηχανές και Συσκευές για την διαλογή, το κοσκίνισμα, τον διαχωρισμό	8474	6.951.323
	Μετρητές αερίων, υγρών ή ηλεκτρισμού	9028	3.501.115
	Άλλα έπιπλα και τα μέρη αυτών	9403	444.832
	Παιχνίδια για παιδιά	9503	1.021.612
	Είδη για γιορτές ή για καρναβάλι	9505	630.116
2014: Εισαγωγές Ελλάδος από Σαουδική Αραβία	Λάδια ακατέργαστα, από πετρέλαιο	2709	1.130.360.840
	Λάδια από πετρέλαιο ή από ασφαλτούχα ορυκτά	2710	42.747.827
	Υδρογονάνθρακες κυκλικοί	2902	18.381.146
	Αιθέρες, Αιθέρες-Αλκοόλες, Αιθέρες-Φαινόλες	2909	4.163.729
	Πολυμερή του αιθυλενίου σε αρχική μορφή	3901	53.490.096
	Πολυμερή του προπυλενίου σε αρχική μορφή	3902	29.930.618
	Πλάκες, Φύλλα, Μembrάνες και Ταινίες	3920	1.147.783
	Απορρίμματα και θραύσματα από χαλκό	7404	23.085.586
	Απορρίμματα και θραύσματα από αργίλιο	7602	5.184.995
2014: Εξαγωγές Ελλάδος προς Σαουδική Αραβία	Σπέρματα και ελαιώδεις καρποί, έστω και σπασμένα	1207	11.230.461
	Ελαιόλαδο και τα κλάσματά του	1509	1.040.233
	Μαργαρίνη και μείγματα ή		

	<b>παρασκευάσματα βρώσιμα</b>	<b>1517</b>	<b>12.400.901</b>
	<b>Προϊόντα αρτοποιίας, ζαχαροπλαστικής ή μισκοτοποιίας</b>	<b>1905</b>	<b>1.668.676</b>
	<b>Λαχανικά παρασκευασμένα ή διατηρημένα χωρίς ξύδι</b>	<b>2005</b>	<b>7.603.030</b>
	<b>Γλυκά κουταλιού, ζελέδες και μαρμελάδες</b>	<b>2007</b>	<b>1.981.566</b>
	<b>Καρποί και φρούτα και άλλα βρώσιμα μέρη φυτών</b>	<b>2008</b>	<b>4.099.224</b>
	<b>Χυμοί φρούτων, στους οποίους περιλαμβάνεται και ο μούστος σταφυλιών</b>	<b>2009</b>	<b>1.654.569</b>
	<b>Σκουριές υψικαμίνων με μορφή σπυρωτής σκόνης άμμος υψικαμίνων</b>	<b>2618</b>	<b>2.354.213</b>
	<b>Λάδια από πετρέλαιο ή από ασφαλτούχα ορυκτά</b>	<b>2710</b>	<b>658.987.418</b>
	<b>Οπτάνθρακας (κοκ) από πετρέλαιο</b>	<b>2713</b>	<b>10.794.195</b>
	<b>Φάρμακα</b>	<b>3004</b>	<b>2.513.205</b>
	<b>Χρώματα επίχρισης και βερνίκια</b>	<b>3208</b>	<b>1.305.535</b>
	<b>Προϊόντα ομορφιάς ή φτιασιδώματος</b>	<b>3304</b>	<b>1.106.523</b>
	<b>Πέτρες κατάλληλες για λάξευση ή για την οικοδομική</b>	<b>6802</b>	<b>8.266.254</b>
	<b>Δεξαμενές, βαρέλια, κάδοι και παρόμοια δοχεία</b>	<b>7309</b>	<b>1.423.043</b>
	<b>Φύλλα και λεπτές ταινίες, από αργίλιο</b>	<b>7607</b>	<b>3.101.767</b>
	<b>Λουκέτα, κλειδαριές και σύρτες ασφαλείας</b>	<b>8301</b>	<b>1.223.545</b>
	<b>Σιδηρικά και παρόμοια είδη, από κοινά μέταλλα</b>	<b>8302</b>	<b>1.247.508</b>
	<b>Στροβιλοκινητήρες, στροβιλοπροωθητήρες</b>	<b>8411</b>	<b>1.184.769</b>
	<b>Μηχανές και συσκευές</b>		

	για την διαλογή, το κοσκίνισμα, τον διαχωρισμό	8474	5.750.665
	Θαλαμηγοί (γιώτ) και άλλα σκάφη αναψυχής	8903	1.020.550
	Διατάξεις με υγρούς κρυστάλλους	9013	3.198.002
	Μετρητές αερίων, υγρών ή ηλεκτρισμού	9028	1.517.496
	Συσκευές φωτισμού και τα μέρη αυτών	9405	3.445.410
<b>2015: Εισαγωγές Ελλάδος από Σαουδική Αραβία</b>	Λάδια ακατέργαστα από πετρέλαιο	2709	761.682.692
	Λάδια από πετρέλαιο ή από ασφαλτούχα ορυκτά	2710	57.267.255
	Υδρογονάνθρακες κυκλικοί	2902	12.731.634
	Αιθέρες, αιθέρες-αλκοόλες, αιθέρες-φαινόλες	2909	15.507.572
	Πολυμερή του αιθυλενίου σε αρχική μορφή	3901	55.873.634
	Πολυμερή του προπυλενίου σε αρχική μορφή	3902	27.223.650
	Απορρίμματα και θραύσματα από χαλκό	7104	21.607.032
	Απορρίμματα και θραύσματα από αργίλιο	7602	1.394.704
	Αλκοόλες άκυκλες	2905	11.188.224
<b>2015: Εξαγωγές Ελλάδος προς Σαουδική Αραβία</b>	Φράουλες, σμέουρα, βατόμουρα, φραγκοστάφυλα	0810	1.689.114
	Σπέρματα και ελαιώδεις καρποί, έστω και σπασμένα	1207	11.302.843
	Ελαιόλαδο και τα κλάσματά του	1509	1.457.995
	Μαργαρίνη και μείγματα ή παρασκευάσματα βρώσιμα από λίπη	1517	13.007.687
	Προϊόντα αρτοποιίας,		

	<b>ζαχαροπλαστικής ή μισκοτοποιίας</b>	<b>1905</b>	<b>2.395.580</b>
	<b>Ντομάτες παρασκευασμένες ή διατηρημένες χωρίς ξύδι ή οξικό οξύ</b>	<b>2002</b>	<b>1.975.956</b>
	<b>Λαχανικά παρασκευασμένα ή διατηρημένα χωρίς ξύδι</b>	<b>2005</b>	<b>10.991.041</b>
	<b>Γλυκά κουταλιού, ζελέδες, μαρμελάδες</b>	<b>2007</b>	<b>2.464.017</b>
	<b>Καρποί και φρούτα και άλλα βρώσιμα μέρη φυτών</b>	<b>2008</b>	<b>3.192.792</b>
	<b>Λάδια από πετρέλαιο ή από ασφαλτούχα ορυκτά</b>	<b>2710</b>	<b>599.665.557</b>
	<b>Οπτόνθρακας (κοκ) από πετρέλαιο, άσφαλτος από πετρέλαιο</b>	<b>2713</b>	<b>12.030.069</b>
	<b>Φάρμακα</b>	<b>3004</b>	<b>3.685.493</b>
	<b>Χρώματα επίχρσης και βερνίκια</b>	<b>3208</b>	<b>1.356.881</b>
	<b>Προϊόντα ομορφιάς ή φτιασιδώματος</b>	<b>3304</b>	<b>1.376.777</b>
	<b>Παρασκευάσματα για τα μαλλιά</b>	<b>3305</b>	<b>1.605.077</b>
	<b>Πέτρες κατάλληλες για λάξευση ή για την οικοδομική</b>	<b>6802</b>	<b>7.966.260</b>
	<b>Κατασκευές και μέρη κατασκευών</b>	<b>7308</b>	<b>763.407</b>
	<b>Φύλλα και λεπτές ταινίες, από αργίλιο</b>	<b>7607</b>	<b>3.625.266</b>
	<b>Λουκέτα, κλειδαριές και σύρτες ασφαλείας</b>	<b>8301</b>	<b>1.523.912</b>
	<b>Σιδηρικά και παρόμοια είδη, από κοινά μέταλλα</b>	<b>8302</b>	<b>1.230.782</b>
	<b>Πώματα και πώματα- στεφάνια, πώματα ελικοτομημένα</b>	<b>8309</b>	<b>1.142.566</b>
	<b>Στροβιλοκινητήρες, στροβιλοπροωθητήρες</b>	<b>8411</b>	<b>2.764.940</b>
	<b>Μηχανές και συσκευές για την διαλογή, το κοσκίνισμα, τον</b>	<b>8474</b>	<b>1.104.824</b>

	<b>διαχωρισμό, το πλύσιμο</b>		
	<b>Διατάξεις με υγρούς κρυστάλλους, που δεν αναφέρονται ειδικότερα αλλού ως είδη</b>	<b>9013</b>	<b>6.723.386</b>
	<b>Μετρητές αερίων, υγρών ή ηλεκτρισμού</b>	<b>9032</b>	<b>2.385.140</b>
	<b>Συσκευές φωτισμού και τα μέρη αυτών</b>	<b>9405</b>	<b>1.790.225</b>
	<b>Άλλα έπιπλα και τα μέρη αυτών</b>	<b>9403</b>	<b>1.893.085</b>
	<b>Είδη για γιορτές, καρναβάλι ή άλλες διασκεδάσεις</b>	<b>9505</b>	<b>714.776</b>

**Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή**

**ΕΚΘΕΣΗ 2015-2016**

**ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ**

**ΓΕΝΙΚΟΥ ΠΡΟΞΕΝΕΙΟΥ ΤΖΕΝΤΑΣ**

**ΕΠΙ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ**

**ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ**

**ΕΛΛΑΔΟΣ –ΣΟΥΛΤΑΝΑΤΟΥ ΤΟΥ ΟΜΑΝ**





**ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ**  
**ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΞΥΠΟΛΙΑΣ**  
**ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΟΕΥ Α΄**

**ΤΖΕΝΤΑ, ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2016**

## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄**

### **ΣΟΥΛΤΑΝΑΤΟ ΤΟΥ ΟΜΑΝ**

#### **1. Στοιχεία Γεωγραφίας**

Το Σουλτανάτο του Ομάν είναι χώρα της Μέσης Ανατολής στην Αραβική Θάλασσα, στο Κόλπο του Ομάν και στον Περσικό Κόλπο μεταξύ Υεμένης και Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων.

**Πληθυσμός:** 3.219.775 κάτοικοι

**Εκταση:** 309.500 τετραγωνικά χιλιόμετρα

**Συνολική Εκταση Συνόρων:** 1.374 χιλιόμετρα –Σαουδική Αραβία: 676 χλμ., Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα: 410 χλμ., Υεμένη: 288 χλμ.

**Πρωτεύουσα:** Μασκάτ (634.000 κάτοικοι)

**Αστικός Πληθυσμός:** 73,4% του συνολικού πληθυσμού της χώρας



**Αύξηση του πληθυσμού:**2,06%

**Γλώσσες:**Αγγλικά, Urdu, Baluchi και Ινδικές διάλεκτοι

**Θρήσκευμα:** Μουσουλμάνοι 85,9%, Χριστιανοί : 6,5%, Hindu: 5%, Εβραίοι: 1% περίπου

**Εθνικές Ομάδες:**Αραβες, Νοτιό-Ασιάτες (Ινδία, Πακιστάν, Κεϋλάνη, Μπαγκλαντές) Αφρική

**Δαπάνες για την δημόσια υγεία:** 2,3% Α.Ε.Π.

## **2. Πολιτικό Σύστημα – Πολίτευμα**

Το πολίτευμα του Σουλτανάτου του Ομάν είναι μοναρχία. Πολιτικά κόμματα δεν λειτουργούν. Ισχύει το Σύνταγμα του 1996, όπως αυτό τροποποιήθηκε με το Βασιλικό Διάταγμα του 2011

### **Διοικητικές Περιφέρειες**

Η χώρα χωρίζεται σε 11 περιφέρειες: Muhafazat, AdDakhiliyah, AlBuraymi, AlWusta, AzZahirah, JaBatinahSouth, JanubashSharqiyah (AshSharqiyahSouth), Masqat (Muscat), Musandam, Shamalal, Bilad, ShamalashSharqiyah (AshSharqiyahNorth), Zufar (Dhofar);.

**Εθνική Επέτειος:**Γενέθλια του Μονάρχη SultanQaboos (18 Νοεμβρίου 1940).

**3.Νομικό Σύστημα:**Το ισχύον νομικό σύστημα στη χώρα είναι μεικτό – Αγγλοσαξωνικό δίκαιο και Ισλαμικός Νόμος.

## **4.Νομοθετική Εξουσία**

Η νομοθετική εξουσία αποτελείται από δύο νομοθετικά σώματα, την Ανω Βουλή (Majlisal-Dawla) με 71 έδρες. Τα μέλη διορίζονται από τον Σουλτάνο και έχουν μόνο συμβουλευτικό ρόλο.

Η Κάτω Βουλή (Majlisal-Shura) αποτελείται από 84 έδρες. Τα μέλη της Κάτω Βουλής εκλέγονται από το λαό και η θητεία τους είναι τέσσερα χρόνια. Η Κάτω Βουλή είναι το κατεξοχήν Νομοθετικό Σώμα, το οποίο συζητά και ψηφίζει νόμους σε συνεργασία βέβαια και με την σύμφωνη γνώμη του Σουλτάνου.

**Εκλογές:**οι τελευταίες εκλογές για την Κάτω Βουλή (Majlisal-Shura) έγιναν στις 15 Οκτωβρίου 2011. Οι επόμενες προγραμματίζονται για τον Οκτώβριο 2015.

## **5.Εκτελεστική Εξουσία**

Αρχηγός του Κράτους είναι ο Σουλτάνος QaboosbinSaidAl-Said. Από το 1972 κατέχει και το αξίωμα του Πρωθυπουργού της χώρας, ενώ από το 1970 έχει και το αξίωμα του Αρχηγού του Κράτους. Τα μέλη της κυβέρνησης ορίζονται από τον ίδιο.

## **6.Δικαστική Εξουσία**

Η δικαστική εξουσία ασκείται από το Ανώτατο Δικαστήριο (Supreme Court) που απαρτίζεται από πέντε δικαστές. Η επιλογή των δικαστών γίνεται από το 9μελές Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο, τα μέλη του οποίου διορίζονται από τον Σουλτάνο και Αρχηγό του Κράτους. Παράλληλα λειτουργούν και άλλα δικαστήρια, όπως διοικητικά, εφετεία και ποινικά δικαστήρια.

## 7. Συμμετοχή της χώρας σε Διεθνείς Οργανισμούς

Το Σουλτανάτο του Ομάν συμμετέχει σε πληθώρα Διεθνών Οργανισμών. Οι Διεθνείς Οργανισμοί στους οποίους συμμετέχει είναι:

<b>ABEDA – Arab Bank for Economic Development</b>
<b>AFESD – Arab Fund for Economic and Social Development</b>
<b>CAEU – Council of Arab Economic Unity</b>
<b>FAO – Food and Agriculture Organization of the United Nations</b>
<b>G-77, GCC (Gulf Cooperation Council)</b>
<b>IAEA – International Atomic Energy Agency</b>
<b>IBRD – International Bank for Reconstruction and Development</b>
<b>ICAO – International Civil Aviation Organization</b>
<b>ICC – International Chamber of Commerce</b>
<b>IDA – International Development Association</b>
<b>IDB – Islamic Development Bank</b>
<b>IFAD – International Fund for Agricultural Development</b>
<b>IFC- International Finance Corporation</b>
<b>IHO – International Hydrographic Organization</b>
<b>ILO – International Labour Organization</b>
<b>IMF – International Monetary Fund</b>
<b>IMSO – International Mobile Satellite Organization</b>
<b>INTERPOL – International Police</b>
<b>IOC – International Olympic Committee</b>
<b>ISO – International Organization for Standardization</b>
<b>ITSO – International Telecommunications Satellite Organization</b>
<b>ITU – International Telecommunications Union</b>
<b>MIGA – Multilateral Investment Guarantee Agency</b>
<b>OIC – Organization of the Islamic Conference</b>
<b>OPCN – Organization for the Prohibition of Chemical Weapons</b>
<b>UN – United Nations</b>
<b>UNCTAD – United Nations Conference for Trade and Development</b>
<b>UNESCO – United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization</b>
<b>UNIDO – United Nations Industrial Development Organization</b>
<b>UNWTO – World Tourism Organization</b>
<b>WCO – World Customs Organization</b>
<b>WFTU – World Federation of Trade Unions</b>
<b>WHO – World Health Organization</b>
<b>WIPO – World Intellectual Property Organization</b>

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

### ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΟΥ ΣΟΥΛΤΑΝΑΤΟΥ ΤΟΥ ΟΜΑΝ

#### 1. Γενικά Στοιχεία

Η οικονομία του Ομάν βρίσκεται σε μεσαίο στάδιο ανάπτυξης και εισοδηματικού επιπέδου, εξαρτώμενη σε μεγάλο βαθμό από την παραγωγή και τις εξαγωγές αργού πετρελαίου. Η κυβέρνηση του Μασκάτ κυρίως λόγω της σταδιακής μείωσης των αποθεμάτων σε πετρέλαιο και την αντίστοιχη αύξηση του προσφερόμενου για εργασία ανθρώπινου δυναμικού εφαρμόζει στρατηγική και αναπτυξιακά προγράμματα που αποσκοπούν στην διαφοροποίηση της οικονομίας και απέξαρτησή της από το πετρέλαιο, την βιομηχανοποίηση της χώρας και της οικονομίας της και την εφαρμογή εντατικού προγράμματος ιδιωτικοποιήσεων, με απώτερο στόχο τη μείωση συμμετοχής του πετρελαϊκού τομέα έως και 9% στο Α.Ε.Π. της χώρας έως το 2020, αυξάνοντας τις θέσεις εργασίας για τους ημεδαπούς και σταδιακή μείωση της ανεργίας.

Ο τουρισμός και οι βιομηχανίες φυσικού αερίου είναι οι δύο βασικοί τομείς που συμβάλουν στην διαφοροποίηση της οικονομίας της χώρας. Στα δυνατά στοιχεία της Ομανικής Οικονομίας περιλαμβάνονται τα εξής:

- τα αποθέματα σε πετρέλαιο και σε φυσικό αέριο που διαθέτει η χώρα

- σημαντικά συναλλαγματικά αποθέματα που καθιστούν τη χώρα σε καθαρό πιστωτή και μετριάζουν οποιοδήποτε επιχειρηματικό ρίσκο
- ισχυρά πλεονάσματα στο ισοζυγίο τρεχουσών συναλλαγών και φορολογικά πλεονάσματα
- χαμηλό εξωτερικό χρέος
- σημαντικό ποσοστό κάλυψης των εισαγωγών από εγχωρίως παραγόμενα προϊόντα
- η πολιτική κατάσταση στη χώρα παραμένει σταθερή, παρόλες τις αναταράξεις και το κλίμα αβεβαιότητας και αστάθειας που επικρατεί σε αρκετές γειτονικές χώρες με αποκορύφωμα την έκρυθμη κατάσταση στη γειτονική Υεμένη και την στρατιωτική επέμβαση της Σαουδικής Αραβίας
- διατήρηση φιλικών σχέσεων τόσο με όλες σχεδόν τις υπόλοιπες του Αραβικού Κόλπου καθώς και με άλλες τρίτες χώρες

Στα αδύνατα στοιχεία της Ομανικής Οικονομίας περιλαμβάνονται τα εξής:

- δεν έχει ορισθεί ακόμη ο διάδοχος του Αρχηγού του Κράτους Σουλτάνου Qaboos και η διαδικασία διαδοχής είναι ακόμη σχετικά αδιαφανής
- καθυστερούν οι απαραίτητες κοινωνικές και πολιτικές μεταρρυθμίσεις και η κοινωνική πίεση για αλλαγές και μεταρρυθμίσεις συνεχώς διογκώνονται
- μεγάλη εξάρτηση από το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο (80% των εσόδων προέρχονται από τις εξαγωγές σε αργό πετρέλαιο και σε φυσικό αέριο)
- τα αποθέματα σε πετρέλαιο έχουν πεπερασμένο χρονικό ορίζοντα ο οποίος δεν φαίνεται να ξεπερνά τα 16 χρόνια
- η στρατηγική σημασία των στενών του Χορμούζ και η πιθανή εμπλοκή σε οποιαδήποτε περιφερειακή σύρραξη καθιστά τη περιοχή αυτή ακόμη περισσότερο ευάλωτη σε τυχόν νέες δημιουργούμενες εντάσεις
- οι δαπάνες για στρατιωτικούς εξοπλισμούς είναι οι υψηλότερες που έχει η χώρα

## 2. Βασικά Οικονομικά Μεγέθη

	2013: 159,9 δις \$ 2014: 164,6 δις \$ 2015: 171,4 δις \$
Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (Α.Ε.Π.)	
Αύξηση Ακαθάριστου Εγχωρίου Προϊόντος	2013: 4,7%, 2014: 2,9% και 2015: 4,1%

Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (Α.Ε.Π.) – Κατά Κεφαλή	2013: 44.500 \$ 2014: 44.300 \$ και 2015: 44.600 \$
Εθνικοί Λογαριασμοί – Εθνικές Αποταμιεύσεις	2013: 34,6% Α.Ε.Π. 2014: 34,4% Α.Ε.Π. 2015: 16,9 % Α.Ε.Π.
Σύνθεση Ακαθάριστου Εγχωρίου Προϊόντος ανά τελική χρήση	Νοικοκυριά : 35,8%, Κυβερνητικές Δαπάνες: 23,8%, Επενδύσεις σε σταθερά κεφάλαια: 31,8%, Επενδύσεις σε εμπορεύματα: -0,9%, Εξαγωγές προϊόντων και υπηρεσιών: 57,1%, Εισαγωγές προϊόντων και υπηρεσιών: -47,6% (στοιχεία 2015)
Ανάλυση Ακαθάριστου Εγχωρίου Προϊόντος ανά τομέα	Γεωργία: 1,4%, Βιομηχανία: 52% και Υπηρεσίες: 46,6% (στοιχεία 2015)
Αγροτικά Προϊόντα	Φρούτα και νωπά οπωροκηπευτικά, λαχανικά, ψάρια, μπανάνες και άλλα
Βιομηχανικά Προϊόντα	Αργό Πετρέλαιο, φυσικό αέριο, υγροποιημένο φυσικό αέριο, κατασκευές και δομικά – κατασκευαστικά υλικά, χημικά προϊόντα και άλλα
Αύξηση Βιομηχανικής Παραγωγής	2015: 1,8%
Εργατικό Δυναμικό	968.800 απασχολούμενοι – 60% αλλοδαποί εργαζόμενοι (στοιχεία 2007)
Ανεργία	15%
Προϋπολογισμός	Εσοδα: 30,13 δις \$(2015) Δαπάνες: 36,62 δις \$ (2015)
Φόροι και άλλα έσοδα	2015: 50,1% Α.Ε.Π.
Προϋπολογισμός Έλλειμμα	2015: -10,8% Α.Ε.Π.
Δημόσιο Χρέο	2014: 4,9% Α.Ε.Π. και 2015: 7% Α.Ε.Π.
Πληθωρισμός	2014: 1% και 2015: 0,2%
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών	2014: 4.669 δις \$ και 2015: -7.373 δις \$
Εξαγωγές	2014: 53,22 δις \$ και 2015: 39,14 δις \$
Εξαγωγές – προϊόντα και εμπορεύματα	Πετρέλαιο, νωπά ιχθυηρά και προϊόντα ιχθυοκαλλιεργειών, μέταλλα και κλωστοϋφαντουργικά.
Εξαγωγές –Χώρες προορισμού	Κίνα: 43%, ΗΑΕ: 10,3%, Νότιος Κορέα: 8,2%
Εισαγωγές	2014: 27,18 δις \$ και 2015: 25,1 δις \$
Εισαγωγές – προϊόντα και εμπορεύματα	Μηχανήματα, μηχανολογικός εξοπλισμός, υλικά μεταφορών, βιομηχανικά προϊόντα, τρόφιμα, ζώντα ζώα, λιπαντικά έλαια
Εισαγωγές – Χώρες προέλευσης	ΗΑΕ: 32,5%, Ιαπωνία: 12,2%, Κίνα: 4,8%, Ινδία: 4,3%, ΗΠΑ: 4,3%, Σαουδική Αραβία:

	<b>4,1%</b>
<b>Αποθέματα σε συνάλλαγμα και σε χρυσό</b>	<b>31/12/2014: 16,32 δις \$ και 31/12/2015: 15,72 δις \$</b>
<b>Εξωτερικό Χρέος</b>	<b>31/12/2013: 11,33 δις \$ και 31/12/2014: 10,18 δις \$</b>

### **3. Οικονομικό – Επιχειρηματικό Περιβάλλον**

#### **3.1. Επιχειρείν στο Σουλτανάτο του Ομάν**

Οποιαδήποτε επιχείρηση προκειμένου ξεκινήσει δραστηριότητα στην αγορά του Ομάν απαιτείται να αποκτήσει αριθμό εμπορικού μητρώου από το αρμόδιο Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας καθώς και από το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο. Παράλληλα θα πρέπει να αποκτήσει άδεια άσκησης επιχειρηματικότητας από την Νομαρχία της πρωτεύουσας Μασκάτ ή οποιαδήποτε άλλη Νομαρχία, όπου πρόκειται να δραστηριοποιηθεί μία επιχείρηση. Αλλα επιπλέον δικαιολογητικά είναι πιθανόν να ζητηθούν από τις αρμόδιες κρατικές αρχές ανάλογα με το είδος και τις δραστηριότητες της επιχείρησης.

##### **3.1.1. Ισχύον Νομικό Καθεστώς**

##### **3.1.2. Εμπορική Νομοθεσία – Εμπορικές Επιχειρήσεις (Βασιλικό Διάταγμα 4/1974)**

Αναφέρονται τα είδη των εταιρειών: ανώνυμες εταιρείες, εταιρείες περιορισμένης ευθύνης, μεικτές επιχειρήσεις, εταιρείες εισηγμένες στο Χρηματιστήριο είναι οι βασικές κατηγορίες εμπορικών επιχειρήσεων που λειτουργούν στο Ομάν. Επίσης από το ισχύον εμπορικό δίκαιο προβλέπονται μετατροπές σε μία εμπορική επιχείρηση ή συγχωνεύσεις εμπορικών επιχειρήσεων.

##### **3.1.2. Εμπορικό Δίκαιο (Βασιλικό Διάταγμα 55/1990)**

Το εμπορικό δίκαιο αναφέρεται στους κανονισμούς που αφορούν όσους έχουν εμπορική και επιχειρηματική δραστηριότητα, όπου περιλαμβάνονται και τα εμπορικά συμβόλαια, τα εμπορικά εργαλεία και μηχανισμοί και όλα τα ζητήματα που αφορούν το πτωχευτικό δίκαιο επιχειρήσεων.

##### **3.1.3. Εμπορικές Εγγραφές (Βασιλικό Διάταγμα 3/1974)**

Όλες οι επιχειρήσεις υποχρεούνται να εγγράφονται στο Εμπορικό Μητρώο του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας. Σε όλα τα επίσημα έγγραφα και δικαιολογητικά θα πρέπει να αναφέρεται ο αριθμός μητρώου (CommercialRegistrationNumber – CCR). Το εμπορικό μητρώο είναι προσβάσιμο σε όλους τους ενδιαφερόμενους όπου καταγράφονται οι εξής πληροφορίες:

- έμποροι, επιχειρηματίες και εμπορικές επιχειρήσεις των οποίων η έδρα άσκησης των δραστηριοτήτων τους είναι το Σουλτανάτο του Ομάν

- υποκαταστήματα και γραφεία επιχειρήσεων που λειτουργούν στο Ομάν και η έδρα των οποίων είναι είτε στο εξωτερικό, σε τρίτη χώρα, είτε σε άλλη περιοχή του Ομάν διαφορετική από εκείνη του υποκαταστήματος ή του γραφείου της συγκεκριμένης επιχείρησης
- τροποποιήσεις και αλλαγές στην αρχική εγγραφή μιάς επιχείρησης καθώς και οποιαδήποτε τροποποίηση ή αλλαγή στα καταστατικά άρθρα μιάς εμπορικής επιχείρησης
- αποφάσεις αναφορικά με την εκκαθάριση ή την αναστολή εργασιών μιάς επιχείρησης ή αδυναμία άσκησης εμπορικών δραστηριοτήτων απο συγκεκριμένο επιχειρηματία
- αποφάσεις αναφορικά με τη δήλωση πτώχευσης μιάς επιχείρησης
- πώληση, τροποποίηση ή συγχώνευση μιάς επιχείρησης

Μεμονωμένοι αγρότες, μικρομεσαίοι επιχειρηματίες, απασχολούμενοι στις ιχθυοκαλλιέργειες, μικροκαλλιεργητές και σε επιχειρήσεις θαλασσίων μεταφορών εξαιρούνται από την εγγραφή στα Εμπορικά Μητρώα. Το αρμόδιο Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας μπορεί επίσης να συμπεριλάβει στις εξαιρέσεις και άλλες επαγγελματικές κατηγορίες ή κατηγορίες επιχειρήσεων.

### **3.1.4. Βιομηχανικές Εγκαταστάσεις**

Για την οργάνωση και ενίσχυση της βιομηχανικής δραστηριότητας στο Ομάν εφαρμόζεται ο νόμος του 1978 που προβλέπει την ίδρυση και λειτουργία βιομηχανικών μονάδων ή βιομηχανικών εγκαταστάσεων όπου παράγονται επεξεργασμένες πρώτες ύλες ή μερικώς επεξεργασμένα προϊόντα.

Η βιομηχανική άδεια εκδίδεται από την Γενική Διεύθυνση Βιομηχανίας του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας και θα πρέπει να εκδοθεί σε διάστημα προγενέστερο της έναρξης λειτουργίας της συγκεκριμένης βιομηχανικής μονάδας καθώς επίσης και αν πρόκειται να γίνουν οποιεσδήποτε αλλαγές ή τροποποιήσεις σε μία ήδη λειτουργούσα βιομηχανική μονάδα. Απαραίτητη επίσης είναι και η εγγραφή στην Γενική Διεύθυνση Βιομηχανίας του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας.

### **3.1.5. Λειτουργία αλλοδαπών επιχειρήσεων**

Εμπορικές επιχειρήσεις με αλλοδαπό εταίρο πρέπει να εφαρμόζουν τις διατάξεις της νομοθεσίας για τα ξένα κεφάλαια (Βασιλικό Διάταγμα 102/1994) – ForeignInvestmentLaw – FCIL) πέραν της ισχύουσας νομοθεσίας για τις εμπορικές επιχειρήσεις. Οι αλλοδαποί υπήκοοι υποχρεούνται να έχουν άδεια από το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας ώστε να συμμετέχουν σε μία εμπορική, βιομηχανική ή τουριστική επιχείρηση ή και να κατέχουν μετοχές σε μία ημεδαπή επιχείρηση, σύμφωνα με τα ισχύοντα για τις αλλοδαπές επιχειρήσεις. Οι αιτήσεις για έκδοση αδειών για αλλοδαπές επιχειρήσεις υποβάλλονται στο Εμπορικό Μητρώο του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας.

Στις παρακάτω περιπτώσεις δεν απαιτείται η χορήγηση αδείας:

- επιχειρήσεις που ασκούν δραστηριότητες βάσει ειδικών συμβολαίων ή συμφωνιών που έχουν με την κυβέρνηση ή αυτές που απορρέουν από Βασιλικά Διατάγματα

- υπηρεσίες που χαρακτηρίζονται ως «απολύτως απαραίτητες για το Σουλτανάτο» κατόπιν σχετικής αποφάσεως του Υπουργικού Συμβουλίου

### 3.1.6. Ιδιοκτησιακό Καθεστώς

Οποιοσδήποτε υπήκοος του Σουλτανάτου του Ομάν μπορεί να είναι κάτοχος ιδιοκτησίας καθώς και υπήκοοι των Χωρών-Μελών του Συμβουλίου Συνεργασίας με μερικούς περιορισμούς. Αλλοδαπές επιχειρήσεις και υπήκοοι άλλων χωρών δεν επιτρέπεται, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία περί ιδιοκτησίας (Βασιλικό Διάταγμα 05/1980) να είναι ιδιοκτήτες εκτός από συγκεκριμένες ειδικές περιπτώσεις. Παρόλα αυτά αλλοδαποί υπήκοοι μπορούν να είναι ιδιοκτήτες κτηματομεσιτικών γραφείων ειδικότερα σε περιοχές που χαρακτηρίζονται «ιδιαίτερου τουριστικού ενδιαφέροντος – Integrated Tourism Companies (ITC) – από τις αρμόδιες κρατικές αρχές.

### 3.1.7. Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις και ο ρόλος τους στην ανάπτυξη της οικονομίας του Σουλτανάτου του Ομάν

Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις αποτελούν στρατηγικής σημασίας παράγοντα για την οικονομία του Σουλτανάτου του Ομάν. Αποτελούν το τομέα προσφοράς εργασίας σε αρκετούς ημεδαπούς, γεγονός που συμβάλλει στη μείωση της ανεργίας ενώ παράλληλα προσφέρει ευκαιρίες και δυνατότητες για ανάληψη διαφόρων επιχειρηματικών πρωτοβουλιών. Η γεωγραφική απεικόνιση της χώρας σε συνδυασμό με την ισχύουσα εργατική νομοθεσία και την τοπική παραγωγή πρώτων υλών αποτελούν τους κυριότερους παράγοντες για την ενίσχυση του ρόλου των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και την ενεργότερη συμμετοχή τους στην ανάπτυξη της Ομανικής Οικονομίας.

Οι τομείς στους οποίους οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις συμβάλλουν στην περαιτέρω ανάπτυξη της οικονομίας είναι κυρίως οι κατασκευές, και η προμήθεια των διαφόρων κατασκευαστικών επιχειρήσεων με πρώτες ύλες και άλλα δομικά υλικά που παράγουν οι ίδιες οι επιχειρήσεις. Άλλοι τομείς είναι οι υπηρεσίες, όπως ο τουρισμός, ο τομέας της υγείας, η προμήθεια υλικών και πρώτων υλών στον ενεργειακό τομέα και αλλού.

Ο ορισμός μίας επιχείρησης ως μικρομεσαίας, σύμφωνα με τα ισχύοντα στη χώρα κατατάσσει τις επιχειρήσεις σε τρεις διαφορετικές κατηγορίες:

- επιχειρήσεις που απασχολούν έως πέντε υπαλλήλους ή και λιγότερους με συνολικό τζίρο έως 25.000 Ομανικά Ριάλια (56.980 \$ περίπου), ανήκουν στη πρώτη κατηγορία των μικρομεσαίων επιχειρήσεων
- η δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνει μικρομεσαίες επιχειρήσεις οι οποίες απασχολούν από πέντε έως εννέα υπαλλήλους με συνολικό τζίρο από 25.000 έως και 250.000 Ομανικά Ριάλια (από 56.980 \$ έως και 647.500 \$ περίπου)
- η τρίτη κατηγορία αφορά επιχειρήσεις που απασχολούν από 10 έως και 99 υπαλλήλους και με συνολικό ετήσιο τζίρο από 250.000 Ομανικά Ριάλια έως και 1,5 εκατομμύριο Ομανικά Ριάλια (647.500 έως και 3,8 εκατομμύρια \$ περίπου)

Η Ομανική Κυβέρνηση αποδίδει μεγάλη σημασία στην στρατηγική και στην εφαρμογή πολιτικής ανάπτυξης μέσα από ένα πενταετές πρόγραμμα ανάπτυξης και ενίσχυσης της εγχώριας οικονομίας για το χρονικό διάστημα 2011-2015. Οι κυριότεροι στόχοι του εν λόγω προγράμματος είναι



η ετήσια αύξηση του Α.Ε.Π. έως και 3% και με τον πληθωρισμό να μην υπερβαίνει σε ετήσια βάση το ανώτατο ποσοστό του 4%.

Οι δημόσιες επενδύσεις προβλέπεται να ανέλθουν στα 30 δις Ομανικά Ριάλια (78 δις \$ περίπου), σημειώνοντας αύξηση 113%, από τα 14 δις Ομανικά Ριάλια (36,2 δις \$) που είχαν προβλεφθεί για το επταετές πρόγραμμα ανάπτυξης 2006-2010. Κατά την έναρξη του πενταετούς προγράμματος για το 2011 τα συνολικά δημόσια έσοδα ανήλθαν σε 7,5 δις Ομανικά Ριάλια (19,4 δις \$) και οι δαπάνες σε 8,5 δις Ομανικά Ριάλια (22,01 δις \$). Από το 1996 και μετά όλα τα προγράμματα ανάπτυξης που εφαρμόζει η Ομανική Κυβέρνηση βρίσκονται σε απόλυτη αρμονία και σύγκλιση προς το “Οραμα 2020”, οικονομικό και αναπτυξιακό πρόγραμμα που αποσκοπεί στην μακροπρόθεσμη διαφοροποίηση της Ομανικής οικονομίας στο σύνολό της και στην απεξάρτησή της από το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο.

### 3.1.8. Άμεσες Ξένες Επενδύσεις

Η κυβέρνηση του Σουλτανάτου είναι ιδιαίτερα φιλική στην προσέλκυση αλλοδαπών επενδυτών, παρόλο που η σχετική νομοθεσία προβλέπει ότι ο αλλοδαπός επενδυτής δεν μπορεί να κατέχει ποσοστό μεγαλύτερο του 35%, όταν συμμετέχει σε επένδυση με ημεδαπό υπήκοο της χώρας. Εξαιρέσεις στον ανωτέρω κανόνα επιτρέπονται μόνον όταν η συγκεκριμένη επένδυση βρίσκεται σε άμεση εξάρτηση με τα εθνικά συμφέροντα της χώρας. Επίσης υποκαταστήματα ξένων τραπεζών μπορούν να ανήκουν εξ ολοκλήρου σε αλλοδαπούς.

Άλλες εξαιρέσεις αφορούν επενδύσεις από χώρες με τις οποίες το Σουλτανάτο έχει υπογράψει Συμφωνίες Ελεύθερου Εμπορίου, όπως οι ΗΠΑ ή και με τις χώρες του Συμβουλίου Συνεργασίας του Αραβικού Κόλπου. Επίσης απαγορεύεται η αγορά κατοικίας ή γης από αλλοδαπούς υπηκόους εκτός από κάποιες τουριστικές περιοχές στην πρωτεύουσα Μασκάτ και μόνο για τουριστική εκμετάλλευση, όπου αλλοδαποί υπήκοοι μπορούν να είναι ιδιοκτήτες διαμερισμάτων ή κατοικιών. Στην ετήσια έκθεση της Παγκόσμιας Τράπεζας “DoingBusiness 2014”, το Σουλτανάτο του Ομάν βρίσκεται στην 47<sup>η</sup> θέση από τα προηγούμενα έτη 2012 και 2013. Στο Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ “World Economic Forum (WEF) – Global Competitiveness Report 2013-2014” του Σουλτανάτου του Ομάν κατατάσσεται στην 32<sup>η</sup> θέση.

Τα βασικά συμπεράσματα της συγκεκριμένης Έκθεσης Ανταγωνιστικότητας αλλά και οι προτροπές προς την κυβέρνηση της χώρας συνοψίζονται επιγραμματικά στα ακόλουθα:

- σημαντικές μεταρρυθμίσεις στον δημόσιο τομέα που θα προσφέρουν περισσότερες νέες θέσεις εργασίας και θα ενισχύσουν ακόμη περισσότερο το ρόλο του ιδιωτικού τομέα της οικονομίας
- βελτίωση των προδιαγραφών και της ποιότητας βασικής εκπαίδευσης σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, αποδίδοντας μεγαλύτερη έμφαση στους τομείς των μαθηματικών, των επιστημών και της διοίκησης όπου απαιτείται η αναβάθμιση και συνεχής βελτίωση των παρεχόμενων γνώσεων.

Οι άμεσες ξένες επενδύσεις στη χώρα έφθασαν στο τέλος του 2012 τα 6,48 δις Ομανικά Ριάλια (16,7 δις \$ περίπου), παρουσιάζοντας αύξηση 9,6%, από 5,9 δις Ομανικά Ριάλια (15,2 δις \$ περίπου) στα τέλη του 2011, στοιχεία που δόθηκαν στην δημοσιότητα από την Εθνική Υπηρεσία Πληροφόρησης και Στατιστικής.

Από το σύνολο των άμεσων ξένων επενδύσεων 46,4% (3,07 δις Ομανικά Ριάλια ή 7,95 δις \$) αφορούσαν τον ενεργειακό τομέα, 18,3% (1,34 δις Ομανικά Ριάλια ή 3,47 δις \$) την βιομηχανία και την μεταποίηση, 15,5% (914 εκατομμύρια Ομανικά Ριάλια ή 2,36 δις \$) σε οικονομικές υπηρεσίες. Από το 2011 έως το 2012 οι άμεσες ξένες επενδύσεις παρουσίασαν αύξηση 41% και από 404 εκατομμύρια Ομανικά Ριάλια (1,04 δις \$) έφθασαν στα 570 εκατομμύρια Ομανικά Ριάλια (1,47 δις).

### **3.1.9. Ισχυροί Αναπτυξιακοί Ρυθμοί**

Οι αναπτυξιακοί ρυθμοί της Ομανικής Οικονομίας συνεχίστηκαν και το 2014 μέσω της πολιτικής περισσότερων παροχών σε μεγάλα τμήματα του πληθυσμού της χώρας, ώστε να ελαχιστοποιηθούν και οι οποιοδήποτε κραδασμοί από τα γεγονότα της Αραβικής Ανοιξης και την αβεβαιότητα και έκρυθμη κατάσταση που επικρατεί σε γειτονικές προς το Σουλτανάτο χώρες. Η ευέλικτη και δίκαιη φορολογική πολιτική που εφαρμόζει η κυβέρνηση ωφελεί την αύξηση της ζήτησης και της κατανάλωσης ενώ παράλληλα ενισχύονται άλλοι τομείς της οικονομίας, πέραν του πετρελαίου και του φυσικού αερίου.

Το Α.Ε.Π. της χώρας παρουσίασε αύξηση 5,8% το 2012 και 5,5% για το 2013 ενώ όλες οι εκτιμήσεις κάνουν λόγο για περαιτέρω ισχυρούς αναπτυξιακούς ρυθμούς, κυρίως λόγω της κατασκευής των μεγάλων έργων υποδομών και της κοινωνικής πολιτικής που προωθεί η κυβέρνηση και τονώνει την εσωτερική ζήτηση και κατανάλωση.

Η οικονομική ανάπτυξη προβλέπεται να συνεχισθεί και για την διετία 2014-2015, παρόλο το δυσοίωνα και ασταθές παγκόσμιο οικονομικό και χρηματοπιστωτικό περιβάλλον. Η αύξηση του Α.Ε.Π. για το 2014 έφθασε στο 5,5% ενώ για το 2015 προβλέπεται περαιτέρω αύξηση της τάξεως του 5%. Βασικός παράγον για την αναπτυξιακή δυναμική για το 2014 αποτέλεσε η πολιτική επενδύσεων της κυβέρνησης σε άλλους τομείς πέραν του πετρελαίου και του φυσικού αερίου.

### **3.1.10. Γενικότερη πολιτική κατάσταση**

Τα πρόσφατα γεγονότα της Αραβικής Ανοιξης και το κλίμα αστάθειας και αβεβαιότητας που κυριαρχεί σε αρκετές χώρες του Αραβικού Κόσμου οδήγησε την Ομανική Κυβέρνηση σε λήψη μέτρων και εφαρμογή πολιτικών ανασταλτικών προς τις δυσάρεστες και επικίνδυνες καταστάσεις που δημιουργήθηκαν σε άλλες χώρες.

Πρώτο μέτρο ήταν η εφαρμογή της πολιτικής της “Ομανοποίησης” (Omanisation) προσφέροντας περισσότερες θέσεις εργασίας σε ημεδαπούς και περιορίζοντας τις θέσεις των αλλοδαπών που εργάζονται στη χώρα. Η πολιτική αυτή αποσκοπεί στα εξής:

- αύξηση του επιχειρηματικού κόστους
- μείωση της εργατικής παραγωγικότητας
- επιβράδυνση κάποιων επενδύσεων
- το όραμα της Ομανικής κυβέρνησης για το 2020 είναι η διαφοροποίηση της εγχώριας οικονομίας από το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο με παράλληλη ενίσχυση των

ιδιωτικοποιήσεων και των επενδύσεων σε διαφορετικούς τομείς της οικονομίας. Με βάση το πρόγραμμα αυτό προβλέπεται ότι έως το 2020 η αύξηση του Α.Ε.Π., εκτός του πετρελαίου, θα καλύπτεται έως και ποσοστό 81% του συνολικού Α.Ε.Π. της χώρας.

### **Χαμηλό και Διαχειρίσιμο εξωτερικό δημόσιο χρέος**

Τα ποσοστά του εξωτερικού δημόσιου χρέους της χώρας, ως προς το Α.Ε.Π., εξακολουθούν να παραμένουν σε χαμηλά επίπεδα, κάτω του 5% για τα έτη 2011 και 2012, ενώ παρόλη τη σχετικά μικρή αύξηση 6% για το 2014 και το 2015 φαίνεται ότι δεν θα δημιουργήσουν οποιαδήποτε σοβαρά προβλήματα.

### **Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (σημαντικά πλεονάσματα) και χαμηλό ποσοστό εξωτερικού δημόσιου χρέους**

Τα διψήφια πλεονάσματα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών καταγράφονται για πρώτη φορά το 2010 και έως και το 2012. Στο συγκεκριμένο χρονικό διάστημα το πλεόνασμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών έφθασε στο 10,4% του Α.Ε.Π.. Για το 2014 και το 2015 οι εξωτερικοί λογαριασμοί φαίνεται ότι κινούνται σε θετική πορεία, παρόλο που το πλεόνασμα αναμένεται να παρουσιάσει περαιτέρω σχετική μείωση, κυρίως λόγω της αύξησης των εισαγωγών, της αυξημένης εσωτερικής ζήτησης και των πτωτικών τάσεων, όσον αφορά τις τιμές του αργού πετρελαίου διεθνώς. Το ετήσιο πλεόνασμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών αναμένεται να μειωθεί στο 5,8% του Α.Ε.Π. για το 2014 και στο 3% περίπου για το 2015.

Βασικός αρνητικός παράγων που προκαλεί έντονο σκεπτικισμό και επιφυλάξεις είναι οι τάσεις που θα επικρατήσουν στην διεθνή αγορά πετρελαίου. Βασικός κίνδυνος θεωρείται επίσης η μείωση των Ομανικών εξαγωγών λόγω της μειωμένης σχετικά ζήτησης στο εσωτερικό των αγορών του εξωτερικού, αυτών που θεωρούνται οι κύριοι εμπορικοί εταίροι του Ομάν, ιδίως στην Ασία όπου η Κίνα απορροφά το 30% των εξαγωγών της χώρας μαζί με τη Νότιο Κορέα, την Ιαπωνία και την Ινδία να απορροφούν άλλο ένα 30% των Ομανικών εξαγωγών. Όλα τα ανωτέρω σενάρια συνηγορούν υπέρ της υιοθέτησης της πολιτικής διαφοροποίησης της Ομανικής οικονομίας προς άλλους τομείς, πέραν του πετρελαίου και του φυσικού αερίου, με το τίτλο “Vision 2020”.

Το εξωτερικό δημόσιο χρέος καθώς και όλες οι άλλες εξωτερικές υποχρεώσεις της χώρας αναμένεται να παραμείνουν σε χαμηλά επίπεδα και για το 2014 αλλά και για το 2015. Το εξωτερικό δημόσιο χρέος θα κυμανθεί ως ποσοστό του Α.Ε.Π. στα επίπεδα του 14% έως και 16% ενώ τα έσοδα από τις εξαγωγές θα κυμανθούν στα επίπεδα του 21% έως και 24% αντίστοιχα.

### **Συναλλαγματικά αποθέματα**

Τα επίσημα συναλλαγματικά αποθέματα που διαθέτει η χώρα, εξαιρουμένων των αποθεμάτων σε χρυσό, ανέρχονται σε 16 δις \$ καλύπτοντας τις ανάγκες της χώρας σε εισαγωγές κατά προσέγγιση σε 4,6 μήνες. Επιπλέον των ανωτέρω η χώρα διαθέτει ταμείο από τα έσοδα των εξαγωγών πετρελαίου. Στα επόμενα χρόνια εκτιμάται ότι τα συναλλαγματικά διαθέσιμα της χώρας θα εξακολουθήσουν να καλύπτουν τις ανάγκες της χώρας σε εισαγωγές προϊόντων και εμπορευμάτων.

## 4. Τραπεζικός και Χρηματοπιστωτικός Τομέας

### a. Κεντρική Τράπεζα του Ομάν

Η Κεντρική Τράπεζα του Ομάν είναι αρμόδια για την άσκηση της νομισματικής πολιτικής στη χώρα. Είναι επίσης η ρυθμιστική αρχή για την λειτουργία όλων των εμπορικών τραπεζών της χώρας καθώς και για όλους τους φορείς που παρέχουν χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, όπως εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing companies), ανταλλακτήρια συναλλάγματος, εταιρείες παροχής χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και άλλες.

### b. Χρηματοπιστωτικός Τομέας

Πολιτική της Κεντρικής Τράπεζας είναι η ενίσχυση του χρηματοπιστωτικού τομέα, μέσω διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που κρίνονται απαραίτητες, με άμεσο και αποκλειστικό στόχο τη μεγαλύτερη απελευθέρωση του τομέα και την καλλίτερη οργάνωσή του.

Οι ξένες τράπεζες έχουν την δυνατότητα εγκατάστασης και λειτουργίας υποκαταστημάτων τους καθώς επίσης επιτρέπεται και η συμμετοχή ξένων επενδυτών στις τοπικές τράπεζες. Οι τοπικές τράπεζες ενθαρρύνονται προς την ανάπτυξη διεθνών δραστηριοτήτων και συνεργασιών με τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα τρίτων χωρών. Σε δέκα εμπορικές τράπεζες επιτρέπεται να εμπλέκονται σε επενδυτικά προγράμματα και να έχουν αντίστοιχες δραστηριότητες. Οι κρατικές τράπεζες είναι δύο, η «OmanHousingBank» και η «OmanDevelopmentBank».

Εξη εταιρείες με 31 υποκαταστήματα σε όλη τη χώρα δραστηριοποιούνται στους τομείς της χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing), χρηματοπιστωτικών και ασφαλιστικών υπηρεσιών, υπηρεσιών κεφαλαιαγοράς και άλλες.

### c. «OmanDevelopmentBank»

Η τράπεζα «OmanDevelopmentBank» δημιουργήθηκε με σκοπό την ενθάρρυνση και προώθηση της οικονομικής και επιχειρηματικής ανάπτυξης. Παρέχει συμβουλευτικές και τεχνικές υπηρεσίες σε μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις καθώς και σε μεγάλα έργα και προγράμματα στους τομείς της γεωργίας, της βιομηχανίας, των ιχθυοκαλλιεργειών, του τουρισμού, της εκπαίδευσης, της υγείας και σε άλλους τομείς.

Επίσης παρέχει χαμηλότοκα δάνεια για προϊόντα και υπηρεσίες που αφορούν την εκπαίδευση, την υγεία, την γεωργία, την υγεία και υγιεινή των ζώων, τις ιχθυοκαλλιέργειες, την βιομηχανία και προγράμματα ενίσχυσης του τουρισμού. Το 50% κάθε προγράμματος χρηματοδοτείται από τη τράπεζα, εφόσον πρόκειται για τη περιοχή της πρωτεύουσας Μασκάντ και κατά 56% εάν πρόκειται για περιοχές εκτός της πρωτεύουσας, ενώ το επιτόκιο είναι μόλις 3%.

## 5. Προβλέψεις της Ομανικής Οικονομίας για το 2016 – Ο μεγαλύτερος προϋπολογισμός για το 2016 – Θεαματική αύξηση των δημοσίων δαπανών

Ο προϋπολογισμός για το τρέχον έτος για το Σουλτανάτο του Ομάν είναι ο μεγαλύτερος όλων των τελευταίων ετών, ενώ σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία που δόθηκαν στην δημοσιότητα ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στις δημόσιες δαπάνες οι οποίες αυξήθηκαν κατά 4,5%, φθάνοντας στα 14,1 δις Ομανικά Ριάλια (36,7 δις \$). Παράλληλα η σημαντική πτώση των τιμών του πετρελαίου αναμένεται να οδηγήσει σε περιορισμό των εσόδων από εξαγωγές αργού πετρελαίου και να δημιουργήσει έλλειμμα στον προϋπολογισμό. Εφόσον η τιμή του πετρελαίου σταθεροποιηθεί στα 56 δολάρια ανά βαρέλι ή παρουσιάσει περαιτέρω μείωση, το έλλειμμα του προϋπολογισμού αναμένεται για το τρέχον έτος να φθάσει στο 8% του Α.Ε.Π., στα 2,5 δις Ομανικά Ριάλια. Ποσοστό 79% των εσόδων του Σουλτανάτου (89,16 δις Ομανικά Ριάλια) προέρχονται από τα έσοδα των εξαγωγών πετρελαίου.

Σύμφωνα με τις προβλέψεις και εκτιμήσεις των επενδυτικών οίκων “Moody’s” και “Standard&Poor’s” για τις προοπτικές και εξελίξεις της οικονομίας του Σουλτανάτου, η αύξηση του Α.Ε.Π. έως και το 2017 εκτιμάται στο 3,6%, παρόλο που ο εφειτικός προϋπολογισμός βασίζεται στο αισιόδοξο σενάριο αύξησης του Α.Ε.Π. έως και 5%. Στην ίδια έκθεση επισημαίνεται ότι, παρόλο που το Σουλτανάτο του Ομάν και το Μπαχρέϊν ανήκουν στους αδύναμους κρίκους του Συμβουλίου των Χωρών Συνεργασίας του Κόλπου, είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις που δημιουργούνται από την κατακόρυφη πτώση των τιμών του πετρελαίου. Στη περίπτωση των δύο κρατών υπάρχει ισχυρή ζήτηση για το δημόσιο χρέος, χρέος το οποίο βρίσκεται σε αρκετά χαμηλά επίπεδα. Η κεντρική κυβέρνηση του Σουλτανάτου αναμένεται να χρηματοδοτήσει το όποιο έλλειμμα του προϋπολογισμού μέσω της έκδοσης μακροπρόθεσμων ισλαμικών ομολόγων και άλλων μηχανισμών, ενεργοποιώντας την εγχώρια αγορά κεφαλαίου.

Ο προϋπολογισμός για δημόσιες επενδύσεις εξακολουθεί να είναι αρκετά υψηλός, στα 3 δις Ομανικά Ριάλια, καθώς η κεντρική κυβέρνηση επικεντρώνει τις προσπάθειές της στην διαφοροποίηση της οικονομίας και την απεξάρτησή της από το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο. Σημαντικά έργα υποδομών και η επιτάχυνση των εργασιών ολοκλήρωσής τους αποτελούν τον πρωταρχικό στόχο της κυβέρνησης, όπου περιλαμβάνονται έργα όπως η κατασκευή και ολοκλήρωση εθνικού σιδηροδρομικού δικτύου, η κατασκευή των νέων διεθνών προδιαγραφών αυτοκινητοδρόμου Adam-Thamrait, έργα εκσυγχρονισμού του λιμένα της πόλεως Duqm και ανάπτυξης του τομέα των ιχθυοκαλλιεργειών στην ίδια πόλη καθώς και προγράμματα διαχείρισης υδάτινων πόρων.

Τέλος ο προϋπολογισμός για το τομέα της δημόσιας εκπαίδευσης έχει επίσης υπερδιπλασιασθεί σε ποσοστό 20% και πλέον των δημοσίων δαπανών, στα 3 δις Ομανικά Ριάλια, ευρισκόμενος σε σύγκλιση με τη πολιτική επένδυσης σε ανθρώπινο δυναμικό.

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

### Διμερείς Οικονομικές – Εμπορικές Σχέσεις Ελλάδος – Σουλτανάτου του Ομάν (σε Ευρώ)

#### ΠΙΝΑΚΑΣ Ι

Εξαγωγές Ελλάδος συνολικές	2013	2014	2015
	29.191.697	7.343.743	9.797.694
Εξαγωγές Ελλάδος (πετρελαιοειδή)	23.671.496	-----	-----
Εξαγωγές Ελλάδος χωρίς πετρελαιοειδή	5.520.201	7.343.743	9.797.694
Εισαγωγές Ελλάδος συνολικές	92.308.631	1.611.149	3.327.904

<b>Εισαγωγές Ελλάδος (πετρελαιοειδή)</b>	<b>86.949.716</b>	<b>1.451</b>	<b>-----</b>
<b>Εισαγωγές Ελλάδος χωρίς πετρελαιοειδή</b>	<b>5.358.915</b>	<b>1.609.698</b>	<b>3.327.904</b>

Όσον αφορά το διμερές εξωτερικό εμπόριο της Ελλάδος με το Σουλτανάτο του Ομάν, οι εισαγωγές της Ελλάδος για το 2014 παρουσιάζουν αισθητή μείωση, 98%, έναντι του 2013 και από 98.308.616 € το 2013 μειώθηκαν στα 1.611.149 € το 2014. Αντίστοιχη μείωση κατά 74%, παρουσιάζουν και οι εξαγωγές της Ελλάδος προς το Σουλτανάτο του Ομάν και από 29.191.697 € το 2013 μειώθηκαν στα 7.343.743 το 2014. Για το 2015 οι ελληνικές εξαγωγές προς το Ομάν παρουσίασαν αύξηση 25% και από 7.343.743 € το 2014 αυξήθηκαν στα 9.797.694 € το 2015. Αντίστοιχη αύξηση παρουσίασαν και οι ελληνικές εισαγωγές από το Ομάν, αύξηση 51% και από 1.611.149 € το 2014 αυξήθηκαν στα 3.327.904 € το 2015.

Τα κυριότερα προϊόντα που εισάγει η Ελλάδα από το Σουλτανάτο είναι: **φάρμακα και φάρμακα που περιέχουν βιταμίνες, άλλες ενώσεις οργανοανόργανες, ψάρια κατεψυγμένα, σκώτια, αυγά και σπέρματα, πολυαιθυλένιο και προϊόντα πολυαιθυλενίου, μάρμαρα, τραβερτίνες και αλάβαστρα, είδη οικιακής χρήσης και είδη υγιεινής.**

Τα κυριότερα εξαγόμενα ελληνικά προϊόντα προς το Σουλτανάτο είναι: **κατασκευαστικά και δομικά υλικά, εκσκαφείς, αποξέστες και φορτωτές, πηνία και καρούλια κάθε είδους, χρωστικές ύλες συνθετικές οργανικές, ανθρακικό του ασβεστίου, ντομάτες παρασκευασμένες ή διατηρημένες, πύλες, πόρτες, παράθυρα και άλλα.**

**Πηγή : Ελληνική Στατιστική Αρχή**

### **Εξωτερικό Εμπόριο Ελλάδος – Σουλτανάτου του Ομάν (εισαγωγές – εξαγωγές) – Αξία σε Ευρώ**

#### **ΠΙΝΑΚΑΣ II**

<b>2013 – Εισαγωγές Ελλάδος από το Ομάν</b>	<b>Δασμολογική Κλάση</b>	<b>Περιγραφή Προϊόντος</b>	<b>Αξία (σε ευρώ)</b>
	<b>2709</b>	<b>Λάδια ακατέργαστα από πετρέλαιο ή από ασφαλτούχα ορυκτά</b>	<b>86.949.701</b>
	<b>3004</b>	<b>Φάρμακα</b>	<b>1.067.954</b>

	3907	Πολυακετάλες, άλλοι πολυαιθέρες	3.449.813
2013 – Εξαγωγές Ελλάδος στο Ομάν	2710	Λάδια από πετρέλαιο ή από ασφαλτούχα ορυκτά	23.671.496
	4010	Ιμάντες μεταφορικοί ή μετάδοσης κίνησης	804.929
	4822	Πηγία, καρούλια κάθε είδους και παρόμοια υποθέματα από χαρτόμαζα	704.280
	8517	Ηλεκτρικές συσκευές για την ενσύρματη τηλεφωνία	992.647
2014 – Εισαγωγές Ελλάδος από το Ομάν	0302	Ψάρια, βρώσιμα, νωπά ή διατηρημένα	235.136
	3004	Φάρμακα	955.039
2014 – Εξαγωγές Ελλάδος προς το Ομάν	4822	Πηγία, καρούλια κάθε είδους και παρόμοια υποθέματα από χαρτόμαζα	415.991
	7308	Κατασκευές και μέρη κατασκευών (π.χ. γέφυρες και τμήματα γεφυρών)	1.742.956
	8415	Συσκευές τεχνητού κλίματος, που αποτελούνται από ανεμιστήρα με κινητήρα	478.800
	8429	Ισοπεδωτήρες αυτοπροωθούμενοι (μπουλντόζες και πλάγιες μπουλντόζες)	450.000
2015 – Εξαγωγές Ελλάδος προς το Ομάν	2002	Ντομάτες παρασκευασμένες ή διατηρημένες χωρίς ζύδι ή οξικό οξύ	491.140
	2836	Ανθρακικά. Υπεροξοανθρακικά, υπερανθρακικά	378.611
		Υφάσματα από	



	5407	νήματα από συνθετικές ίνες συνεχείς	550.794
	7306	Σωλήνες και κοίλα είδη με καθορισμένη μορφή	539.774
	8424	Μηχανικές συσκευές, έστω και χειροκίνητες για την διασπορά, εκτόξευση ή ψεκασμό υγρών υλών	2.000.622
	8517	Ηλεκτρικές συσκευές για την ενσύρματη τηλεφωνία ή την ενσύρματη τηλεγραφία	340.386
2015 – Εισαγωγές Ελλάδος από το Ομάν	0302	Ψάρια, βρώσιμα, νωπά ή διατηρημένα	280.799
	0303	Ψάρια, βρώσιμα κατεψυγμένα	730.914
	3004	Φάρμακα	1.749.287

Πηγή : Ελληνική Στατιστική Αρχή

### Χρήσιμες Διευθύνσεις (για Έλληνες επιχειρηματίες)

1.Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας

SultanateofOman

MinistryofCommerceandIndustry

2.OmanChamberofCommerceandIndustry

P.O. BOX 1400

Postal Code 112, Ruwi

SultanateofOman

**Tel: 00968 2476 3700**

**Fax: 00968 2470 8497**

**E-Mail: [occi@chamberoman.com](mailto:occi@chamberoman.com)**

**[www.chamberoman.com](http://www.chamberoman.com)**

### **3.The Public Authority for Investment Promotion and Export Development (PAIPED)**

**Sultanate of Oman**

**P.O. BOX 25 Wadi Kabir – P.C. 117**

**Tel: 00968 2462 3300 – 2462 3333**

**Chairman Office**

**Tel: 00968 2462 3303, 2462 3302**

**Fax: 00968 2462 3332**

**Investment Department**

**Tel: 00968 2462 3343 – 2462 3350**

**Fax: 00968 2462 3331**

**Export Department**

**Tel: 00968 2462 3364 – 2462 3365**

**Fax: 00968 2462 3334**

**Admin. And Finance Department**

**Tel: 00968 2462 3325 – 2462 3340**

**Fax: 00968 2462 3335**

**E-Mail: [invest@PAIPED.com](mailto:invest@PAIPED.com), [info@PAIPED.com](mailto:info@PAIPED.com)**

**[Export@PAIPED.com](mailto:Export@PAIPED.com), [Admin@PAIPED.com](mailto:Admin@PAIPED.com)**

**4.Export Credit Guarantee Agency of Oman (S.A.O.C.) – ECGA**

**P.O.BOX 822, Muscat Postal Code 100**

**Tel: 00968 2481 3979/80**

**Fax: 00968 2481 2380**

**E-Mail: [info@ecgaoman.com.om](mailto:info@ecgaoman.com.om)**

**[www.ecgooman.com](http://www.ecgooman.com)**

**5.The Public Establishment for Industrial Estates (PEIE)**

**Rusayl 124, Muscat Oman**

**Tel: 00968 2415 5100**

**Fax: 00968 2444 9095**

**E-Mail: [info@peie.com](mailto:info@peie.com)**

**[www.peie.com](http://www.peie.com)**

**6.Central Bank of Oman**

**P.O. BOX 1161**

**Postal Code 112, Ruwi Sultanate of Oman**

**Tel: 00968 2477 7777**

**Fax: 00968 2478 8995**

**[www.cbo-oman.org](http://www.cbo-oman.org)**

**ΕΚΘΕΣΗ 2015-2016**

**ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ**

**ΓΕΝΙΚΟΥ ΠΡΟΞΕΝΕΙΟΥ ΤΖΕΝΤΑΣ**

**ΕΠΙ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ  
ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ  
ΕΛΛΑΔΟΣ – ΥΕΜΕΝΗΣ**



68





## ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ

**ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΞΥΠΟΛΙΑΣ**

**ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΟΕΥ Α΄**

**ΤΖΕΝΤΑ, ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2016**

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

### ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η Βόρεια Υεμένη απέκτησε την ανεξαρτησία της από την Οθωμανική Αυτοκρατορία το 1918. Το 1967 δημιουργήθηκε και η Νότια Υεμένη, όταν απομακρύνθηκαν από την περιοχή του Κόλπου του Αντεν οι Βρετανοί όπου από τον 19<sup>ο</sup> αιώνα είχαν δημιουργήσει δικό τους προτεκτοράτο. Τρία χρόνια αργότερα η διαφορετική πολιτική που ακολουθούσε η Νότια από την Βόρεια Υεμένη, περισσότερο μαρξιστικών και κομμουνιστικών αντιλήψεων, οδήγησε αρκετούς ημεδαπούς να μετακινηθούν από το Νότιο στο Βόρειο τμήμα της χώρας, συμμετέχοντας έτσι στις έντονες και συνεχείς εχθροπραξίες που κράτησαν για περισσότερες από δύο δεκαετίες. Τα δύο ξεχωριστά κράτη, η Νότια και η Βόρεια Υεμένη, ενώθηκαν σε ένα κράτος την Δημοκρατία της Υεμένης το 1990.

Η Υεμένη αποτελεί μία από τις φτωχότερες χώρες στον Αραβικό Κόσμο. Στην κατάταξη των οικονομιών της Παγκόσμιας Τράπεζας η οικονομία της Υεμένης, αναφορικά με τον δείκτη οικονομικής ελευθερίας της χώρας, κατατάσσεται στην 123<sup>η</sup> θέση. Η χαμηλή θέση στην οποία βρίσκεται αντανακλά

το παραγμένο, αβέβαιο και απρόβλεπτο εσωτερικό πολιτικό, οικονομικό και επιχειρηματικό περιβάλλον που επικρατεί στη χώρα τα τελευταία χρόνια. Δείκτες όπως η νομισματική και επιχειρηματική ελευθερία, η άσκηση της επιχειρηματικότητας και η μείωση των επιπέδων της διαφθοράς αποτελούν τις βασικές αιτίες για τις εξαιρετικά χαμηλές επιδόσεις της οικονομίας της και την κατατάσσουν στην 12<sup>η</sup> θέση, στο σύνολο των 15 χωρών της Μέσης Ανατολής και της Βόρειας Αφρικής.

Η οικονομία της Υεμένης χαρακτηρίζεται ως μία “καταπιεστική” οικονομία ενώ από το 2003 και μετά κατατάσσεται στις περισσότερο κλειστές και ανελεύθερες οικονομίες. Παρόλες τις μεταρρυθμιστικές προσπάθειες που κατά διαστήματα έχουν αποπειραθεί να γίνουν, οι θεσμικές δυσλειτουργίες σε συνδυασμό με τις κάθε είδους πολιτικές παρεμβάσεις, τη διάχυτη διαφθορά σε όλα τα στρώματα της κοινωνίας και την άκαμπτη και αυστηρή αγορά εργασίας, αποτελούν τροχοπέδη στις όποιες εκσυγχρονιστικές ή μεταρρυθμιστικές προσπάθειες.

Η κυβέρνηση του τότε Προέδρου της χώρας, AliAbdullahSaleh ξεκίνησε από το 2006 και μετά ένα φιλόδοξο μεταρρυθμιστικό πρόγραμμα της οικονομίας της χώρας το οποίο τις περισσότερες φορές αποτύγχανε λόγω αστάθμητων παραγόντων, αλλά και της συγκεχυμένης και ρευστής πολιτικής κατάστασης η οποία επικρατούσε και εξακολουθεί να επικρατεί στο εσωτερικό της χώρας. Παράγοντες όπως η μειωμένη παραγωγή και εξαγωγές αργού πετρελαίου, το κλίμα τρομοκρατίας το οποίο εξακολουθεί να βασανίζει τη χώρα στο εσωτερικό της, οι κατά καιρούς απαγωγές διαφόρων επιφανών στελεχών του πολιτικού και επιχειρηματικού κόσμου, οι συνεχείς συγκρούσεις μεταξύ Σουνιτών και Σιιτών Μουσουλμάνων, οι διαμάχες και συγκρούσεις μεταξύ των διαφόρων φυλών που ζούν στη χώρα, οι σημαντικές ελλείψεις σε τρόφιμα και νερό οδηγούν σε εξαιρετικά χαμηλές επιδόσεις τις προσπάθειες για ανάπτυξη της χώρας και της οικονομίας, τη προσέλκυση αλλοδαπών επενδυτών και την ανάπτυξη του τουρισμού.

Αρχές του 2011 σημαντικά στελέχη της κυβέρνησης του Προέδρου της χώρας AliAbdullahSaleh εντάχθηκαν στην αντιπολίτευση ενώ ο Πρόεδρος, μετά από παρέμβαση του Συμβουλίου Συνεργασίας των Χωρών του Αραβικού Κόλπου, υποχρεώθηκε να παραιτηθεί και με τις εκλογές του Φεβρουαρίου 2012 παρέδωσε την εξουσία στον Αντιπρόεδρο της Κυβέρνησης AbdRabbuhMansural-Hadi.

Για τους προηγούμενους δέκα οκτώ (18) μήνες και πλέον η Υεμένη βιώνει μία από τις πλέον χαοτικές και αβέβαιες καταστάσεις στην πρόσφατη ιστορία της. Από τις 21 Σεπτεμβρίου 2014 και μετά, όταν οι επαναστάτες Houthisκατέλαβαν την διοικητική και οικονομική πρωτεύουσα της χώρας Σαναά η χώρα οδηγείται σταδιακά σε πλήρη κατάρρευση σε όλους τους τομείς της οικονομίας της και σε πλήρη εξαθλίωση της συντριπτικής πλειοψηφίας, ποσοστό 82%, του πληθυσμού της χώρας. Η κατάσταση αυτή επιδεινώθηκε ακόμη περισσότερο με την διαφυγή του εκλεγμένου Προέδρου AbdRabboMansour, πρώτα για το Αντεν στα νότια της χώρας και απο εκεί στο Ριάντ της Σαουδικής Αραβίας, όπου διαμένει έως και σήμερα.

Από τον Μάιο 2015 και μετά οι Houthisέχουν defactoαναλάβει την πλήρη διακυβέρνηση της χώρας, ενώ οι συγκρούσεις και οι στρατιωτικές συρράξεις βρίσκονται σε πλήρη εξέλιξη. Οσο συνεχίζεται ο πόλεμος η οικονομία συρρικνώνεται και οι περισσότεροι οργανισμοί και άλλοι φορείς είτε υπολειπονται είτε έχουν αναστείλει τελείως τη λειτουργία τους. Στον τομέα της υγείας και της ιατροφαρμακευτικής και νοσοκομειακής περίθαλψης η κατάσταση χαρακτηρίζεται απελπιστική με τρεις ιατρούς να αντιστοιχούν σε περίπου 10.000 ασθενείς, ενώ εκτιμάται ότι 14.000.000 άνθρωποι χρήζουν

επείγουσας ιατρικής, φαρμακευτικής και νοσοκομειακής περίθαλψης. Στην εκπαίδευση η κατάσταση είναι η ίδια ενώ σε πολλές περιπτώσεις ακόμη χειρότερη. Πολλά σχολεία και ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα έχουν διακόψει τη λειτουργία τους λόγω των συνεχιζόμενων εχθροπραξιών, ενώ περίπου 1,8 εκατομμύριο παιδιά έχουν σταματήσει να πηγαίνουν στα σχολεία.

Η πολιτική σταθερότητα που με πολύ κόπο φαινόταν ότι είχε αποκατασταθεί από τον Νοέμβριο 2012 και, μετά με την εκλογή του Προέδρου AbedRabboMansourHadieίχαν συμβάλει στην σταθεροποίηση της εγχώριας οικονομίας και με κάποιες μικρές ενδείξεις ανάκαμψης και ανάπτυξης. Αντίθετα το σημερινό πολιτικό σκηνικό οδηγεί σε περαιτέρω συρρίκνωση και μαρασμό όλων των παραγωγικών ιστών της χώρας με συνεχώς επιδεινούμενες οικονομικές επιπτώσεις καθώς και στην διεθνή απομόνωση της χώρας. Οι συνεχιζόμενες συγκρούσεις και η ανάληψη της εξουσίας από τους επαναστάτες Houthisέχουν τραγικές συνέπειες και διόγκωση της οικονομικής, επιχειρηματικής, ανθρωπιστικής και πολιτισμικής κρίσης με μείωση της παραγωγής και των εξαγωγών πετρελαίου και την απομάκρυνση όλων των αλλοδαπών επενδύσεων από τη χώρα.

## **1. Σταδιακή Βελτίωση της Οικονομίας**

Στην διετία 2012-2013 η οικονομία της Υεμένης για πρώτη φορά γνώρισε, μετά από μεγάλο χρονικό διάστημα, σημαντική βελτίωση κυρίως λόγω των αυξημένων εξαγωγών πετρελαίου οι οποίες οδήγησαν σε αναπτυξιακούς ρυθμούς από 2,4% έως και 4,8% αντίστοιχα. Η εικόνα της οικονομίας ήταν πολύ καλλίτερη σε σύγκριση με την πολιτική όξυνση και αβεβαιότητα που επικρατούσε έως και το 2010. Η εκλογή επίσης του νέου Προέδρου της χώρας στις εκλογές του 2012, AbedRabboMansourHadi, αποτέλεσε τον καταλύτη για τις μετέπειτα θετικές εξελίξεις στην οικονομία. Αντίθετα η επανάσταση και οι ραγδαίες πολιτικές εξελίξεις που ακολούθησαν τις στρατιωτικές συγκρούσεις, η φυγή από τη χώρα του Προέδρου και η κατάληψη της πρωτεύουσας Σαναά από τους επαναστάτες Houthisείχαν ολέθρια αποτελέσματα, οδηγώντας την οικονομία και την επιχειρηματικότητα σε πλήρη κατάρρευση.

Από τον Σεπτέμβριο 2014 , οπότε και επικράτησαν οι Houthis η παραγωγή και εξαγωγές πετρελαίου παρουσιάζουν συνεχώς πτωτική πορεία έως και 8,5% για το 2014 συμπαρασύροντας και άλλους στρατηγικούς τομείς της οικονομίας, όπως τον τουρισμό και την εύρεση στέγης (realestate). Αρκετές ξένες επιχειρήσεις οι οποίες ήταν εγκατεστημένες στη χώρα για εξόρυξη, παραγωγή και εξαγωγές πετρελαίου αναγκάστηκαν να διακόψουν τη λειτουργία τους με όλες βέβαια τις δυσάρεστες συνέπειες για την εγχώρια οικονομία. Η σταδιακή μείωση της παραγωγής και των εξαγωγών πετρελαίου, που καλύπτουν ποσοστό 87% των συνολικών εξαγωγών της χώρας, έχουν άμεσο αντίκτυπο σε όλους τους τομείς της οικονομίας, αύξηση του κόστους των εισαγωγών και σταδιακή αποδυνάμωση του εγχώριου νομίσματος (Ριάλι Υεμένης).

Σύμφωνα με όλες τις προβλέψεις και λόγω της μείωσης διεθνώς των τιμών του πετρελαίου οι απώλειες σε έσοδα αναμένεται να φθάσουν ή και να ξεπεράσουν το 2015 τα 35,9 εκατομμύρια \$ περίπου, ενώ εάν η τιμή σταθεροποιηθεί στα 50 \$ το βαρέλι ή και πιο κάτω οι συνολικές απώλειες θα φθάσουν ή και θα ξεπεράσουν τα 504 εκατομμύρια.

## **2. Ανθρωπιστική Κρίση**

Αλλη σοβαρή παράμετρος της χαοτικής κατάστασης που επικρατεί στη χώρα είναι η σοβαρή και συνεχώς επιδεινούμενη ανθρωπιστική κρίση που αντιμετωπίζει η χώρα. Αξίζει να αναφερθεί ότι

ποσοστό 54% του συνολικού πληθυσμού ζεί κάτω από τα επίσημα διεθνώς όρια της φτώχειας, ενώ ποσοστό 60% και πλέον των παιδιών υποσιτίζονται και πάσχουν από χρόνιες ασθένειες λόγω των τραγικών συνθηκών που επικρατούν και της έλλειψης βασικών ειδών διατροφής. Η αντιμετώπιση της εξαιρετικής αυτής κατάστασης απαιτεί συνθήκες πολιτικής ηρεμίας και συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων πλευρών και των αρμοδίων διεθνών οργανισμών και φορέων, γεγονός το οποίο υπό τις παρούσες συνθήκες είναι αρκετά δύσκολο έως και αδύνατο λόγω της αβεβαιότητας η οποία επικρατεί.

Η διεθνής απομόνωση στην οποία έχει οδηγηθεί η χώρα, μετά την επικράτηση των επαναστατών και την κατάληψη της εξουσίας από τον Σεπτέμβριο 2014 και μετά, σε συνδυασμό με τα τυχόν αντίμετρα που λαμβάνονται θα έχει περαιτέρω αρνητικές συνέπειες για την εγχώρια οικονομία. Όπως αναφέρει και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο σε πρόσφατη έκθεσή του για την κατάσταση της οικονομίας, για το 2014 αλλοδαπές επενδύσεις ύψους 1,7 δις \$ απομακρύνθηκαν από τη χώρα και η κατάσταση μπορεί να περιπλακεί ακόμη περισσότερο, εφόσον επιβληθούν επιπλέον διεθνείς οικονομικές και εμπορικές κυρώσεις. Η κατάρρευση της παραγωγής και των εξαγωγών πετρελαίου και η συνεχιζόμενη διεθνής απομόνωση της χώρας θα επιβαρύνουν ακόμη περισσότερο την ήδη βεβαρυμένη και διαλυμένη οικονομική και κοινωνική κατάσταση με απρόβλεπτες συνέπειες. Η συνεχιζόμενη αστάθεια θα επηρεάσει και την ευρύτερη περιοχή στην Αραβική Χερσόνησο και στην Μέση Ανατολή.

### 3. Στοιχεία Γεωγραφίας

**Συνταγματική Ονομασία:** Δημοκρατία της Υεμένης (AlJumhuriyah alYamaniyah)

**Εθνικές Ομάδες:** Αραβες, Ευρωπαίοι και Νοτιό-Ασιάτες

**Γλώσσα:** Αραβική

**Πληθυσμός:** 26.660.966 κάτοικοι

**Ποσοστό αύξησης του πληθυσμού:** 2,72%

**Κατανομή του πληθυσμού:** αστικός πληθυσμός 32,3%

**Πρωτεύουσα:** Σαναά – 2.229.000 κάτοικοι



## 4. Πολιτικό Σύστημα

**Πολίτευμα:** Δημοκρατία. Στη χώρα λειτουργούν διάφορα πολιτικά κόμματα, όπως το Κόμμα του Κογκρέσου (General People's CongressorGPC), το Ισλαμικό Μεταρρυθμιστικό Κόμμα (Islamic Reform GroupingorIslah), το "Nasserite Unionist Party", το Σοσιαλιστικό Κόμμα της Υεμένης (Yemeni Socialist PartyorYSP)

**Εκτελεστική Εξουσία:** Αρχηγός του Κράτους είναι ο Πρόεδρος. Από τις 25 Φεβρουαρίου 2012, Πρόεδρος της χώρας είναι ο AbdRabuh Mansur Hadi. Ο Πρόεδρος εκλέγεται απευθείας από το λαό για συνολική θητεία επτά ετών. Ο Αντιπρόεδρος ορίζεται από τον Πρόεδρο. Μέχρι στιγμής η θέση του Αντιπροέδρου είναι κενή.

**Νομοθετική Εξουσία:** η νομοθετική εξουσία ασκείται από δύο διαφορετικά σώματα, το **Νομοθετικό Συμβούλιο και τη Βουλή των Αντιπροσώπων**. Το Νομοθετικό Συμβούλιο έχει 111 μέλη τα οποία τοποθετούνται από τον Πρόεδρο της χώρας. Η Βουλή των Αντιπροσώπων έχει 301 έδρες και τα μέλη εκλέγονται με απευθείας εκλογές για εξαετή θητεία. Οι τελευταίες εκλογές έγιναν τον Απρίλιο 2003 ενώ οι προγραμματισμένες για τον Απρίλιο 2009 αναβλήθηκαν για αργότερα.

**Δικαστική Εξουσία:** η δικαστική εξουσία ασκείται από το Ανώτατο Δικαστήριο. Το Ανώτατο Δικαστήριο απαρτίζεται από τον Πρόεδρο, 2 βουλευτές και 50 δικαστές. Η επιλογή των δικαστών γίνεται από το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο, το οποίο αποτελείται από τον Πρόεδρο του Ανωτάτου Δικαστηρίου και 10 υψηλόβαθμους δικαστικούς λειτουργούς. Οι δικαστές διορίζονται ισοβίως και συνταξιοδοτούνται στο 65<sup>ο</sup> έτος της ηλικίας τους. Επίσης λειτουργούν δικαστήρια για εμπορικές διαφορές και εμπορικά θέματα, ποινικά και διοικητικά δικαστήρια.

## 5. Συμμετοχή της Υεμένης σε Διεθνείς Οργανισμούς

Η Υεμένη συμμετέχει στους παρακάτω Διεθνείς Οικονομικούς και άλλους Οργανισμούς:

<b>ABEDA – Arab Bank for Economic Development</b>
<b>AFESD – Arab Fund for Economic and Social Development</b>
<b>CAEU – Council of Arab Economic Unity</b>
<b>FAO – Food and Agriculture Organization of the United Nations</b>
<b>G-77, GCC (Gulf Cooperation Council)</b>
<b>IAEA – International Atomic Energy Agency</b>
<b>IBRD – International Bank for Reconstruction and Development</b>
<b>ICAO – International Civil Aviation Organization</b>
<b>ICC – International Chamber of Commerce</b>
<b>IDA – International Development Association</b>
<b>IDB – Islamic Development Bank</b>
<b>IFAD – International Fund for Agricultural Development</b>
<b>IFC- International Finance Corporation</b>

<b>IHO – International Hydrographic Organization</b>
<b>ILO – International Labour Organization</b>
<b>IMF – International Monetary Fund</b>
<b>IMSO – International Mobile Satellite Organization</b>
<b>INTERPOL – International Police</b>
<b>IOC – International Olympic Committee</b>
<b>ISO – International Organization for Standardization</b>
<b>ITSO – International Telecommunications Satellite Organization</b>
<b>ITU – International Telecommunications Union</b>
<b>MIGA – Multilateral Investment Guarantee Agency</b>
<b>OIC – Organization of the Islamic Conference</b>
<b>OPCN – Organization for the Prohibition of Chemical Weapons</b>
<b>UN – United Nations</b>
<b>UNCTAD – United Nations Conference for Trade and Development</b>
<b>UNESCO – United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization</b>
<b>UNIDO – United Nations Industrial Development Organization</b>
<b>UNWTO – World Tourism Organization</b>
<b>WCO – World Customs Organization</b>
<b>WFTU – World Federation of Trade Unions</b>
<b>WHO – World Health Organization</b>
<b>WIPO – World Intellectual Property Organization</b>
<b>WMO – World Meteorological Organization</b>
<b>WTO – World Trade Organization</b>

## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄**

### **Οικονομία της Υεμένης**

#### **1.Γενικά Στοιχεία**

##### **1.1. Γεωπολιτικό - Οικονομικό – Επιχειρηματικό Περιβάλλον**

Είναι γεγονός ότι οι δύο διαφορετικές οντότητες, η Βόρειος και η Νότιος Υεμένη, βίωσαν τελείως και εκ διαμέτρου αντίθετες οικονομικές, επιχειρηματικές και πολιτικές εξελίξεις. Το Νότιο τμήμα της χώρας είχε χαρακτηριστικά αστικού και εκσυγχρονισμένου περιβάλλοντος, καλλίτερο και αποτελεσματικότερο εκπαιδευτικό σύστημα, σε σύγκριση με το Βόρειο τμήμα της χώρας καθώς και την υπαρξη διαφόρων φυλών κυρίως στις αγροτικές περιοχές και των δύο τμημάτων της χώρας.

Μετά την ένωση των δύο κρατών και την δημιουργία της Δημοκρατίας της Υεμένης τον Μάιο 1990 η συνολική έκταση της χώρας έφθασε στα 528.000 τετραγωνικά χιλιόμετρα περίπου και σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα επίσημα στοιχεία ο συνολικός πληθυσμός της χώρας αγγίζει τα 24 εκατομμύρια

περίπου. Παρόλα αυτά και την αύξηση του πληθυσμού της χώρας, το Α.Ε.Π. δεν ξεπερνά τα 40 δις \$ περίπου, γεγονός που σημαίνει ότι το Κατά Κεφαλή Ετήσιο Εισόδημα δεν ξεπερνά τα 1.700 \$ το χρόνο. Το προηγούμενο χρονικό διάστημα η τοπική οικονομία παρουσίαζε αρνητικούς ρυθμούς ανάπτυξης με παράλληλη μείωση των εσόδων του κράτους κυρίως λόγω της δραματικής μείωσης των εξαγωγών.

Παράλληλα εξανεμίσθηκαν όλες οι δυνατότητες για εκβιομηχάνιση της εγχώριας οικονομίας καθώς επίσης μειώθηκαν σημαντικά και οι δυνατότητες αύξησης της γεωργικής παραγωγής, με αποτέλεσμα να υπάρχει σοβαρό έλλειμμα στην αγροτική παραγωγή και στην διάθεση και κατανάλωση αγροτικών και γεωργικών προϊόντων. Σε συνέχεια των ανωτέρω η κατάσταση της οικονομίας και άσκησης της επιχειρηματικότητας στη χώρα επιδεινώθηκε ακόμη περισσότερο, μετά τα γεγονότα στον Αραβικό Κόλπο και τους δύο πολέμους στο Ιράκ, όταν αρκετοί Υεμενίτες που εργάζονταν σε χώρες του εξωτερικού δεν είχαν την δυνατότητα αποστολής μεταναστευτικών εμβασμάτων, λόγω και της απομάκρυνσής τους από πολλές Αραβικές χώρες που εργάζονταν.

Η ενοποίηση των δύο τμημάτων της χώρας δεν είχε τις ίδιες θετικές επιπτώσεις στη χώρα ιδιαίτερα σε αυτούς που ζούσαν στις νότιες περιοχές. Οι διαμάχες και οι διαφωνίες για περισσότερα δικαιώματα σταδιακά αυξάνονταν ενώ παράλληλα αύξανε και ο αριθμός και η δύναμη των εξτρεμιστών στις νότιες περιοχές της χώρας. Η πολύπλοκη όσο και αβέβαιη αυτή κατάσταση είχε και εξακολουθεί έως και σήμερα να έχει έντονα αρνητικές επιπτώσεις και συνέπειες στην οικονομική και επιχειρηματική ανάπτυξη της χώρας. Ο πόλεμος του 1994, μεταξύ του βορείου και νοτίου τμήματος της χώρας, αποδυνάμωσε και εξαφάνισε τα τελευταία διαθέσιμα κεφάλαια της χώρας ενώ συγχρόνως προκάλεσε υπέρογκη αύξηση των δαπανών για στρατιωτικό και αμυντικό εξοπλισμό.

Εκτός των ανωτέρω, ο πόλεμος της περιόδου εκείνης προκάλεσε ακόμη μεγαλύτερα οικονομικά προβλήματα και σημαντική οικονομική ασφυξία στη χώρα. Το 1997 το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο προώθησε δύο προγράμματα για να ενισχύσει την οικονομία της χώρας και να εφαρμόσει τις απαραίτητες οικονομικές μεταρρυθμίσεις.

Το πρώτο από τα δύο προγράμματα αποσκοπούσε στη μείωση των αυξανόμενων ποσοστών φτώχειας στη χώρα ενώ το δεύτερο στην ολοκλήρωση του προγράμματος των ιδιωτικοποιήσεων, τη βελτίωση των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και την αύξηση των θέσεων εργασίας ιδιαίτερα στον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας. Παρόλα αυτά τα αποτελέσματα και των δύο προγραμμάτων δεν ήταν τα αναμενόμενα και σε γενικές γραμμές θεωρήθηκαν ότι απέτυχαν. Προσπάθειες που έγιναν σε διάφορα χρονικά διαστήματα για αύξηση των διαφόρων εσόδων κυρίως μέσω της επιβολής φόρων στις πωλήσεις απέτυχαν, ενώ συνάντησαν μεγάλες και έντονες διαμαρτυρίες από την πλειοψηφία του πληθυσμού. Πάραλληλα διάφοροι αρνητικοί παράγοντες επιδείνωσαν περισσότερο την γενικότερη κατάσταση και απορρυθμίσαν σε μεγάλο βαθμό την αγορά και την επιχειρηματικότητα στη χώρα. Ως ένα από τα σοβαρότερα προβλήματα εκτιμώνται οι έντονες πολιτικές αντιθέσεις και διαφοροποιήσεις που παρατηρούνται μεταξύ των διαφόρων πολιτικών δυνάμεων.

Οι σχέσεις της Υεμένης με τις υπόλοιπες χώρες του Κόλπου επιδεινώθηκαν ακόμη περισσότερο όταν ο τότε Πρόεδρος της χώρας AliAbdullahSalehτάχθηκε υπέρ του Σαντάμ Χουσέιν στο πρώτο πόλεμο του Κόλπου το 1991. Οι χώρες του Κόλπου έως και σήμερα είναι οι βασικοί χρηματοδότες της οικονομίας και της ενίσχυσης των δομών του κράτους της Υεμένης, μέσω εκπαιδευτικών προγραμμάτων και προγραμμάτων υγείας, προγραμμάτων υποδομών και μεταφορών και άλλων βασικών έργων υποδομών.

## 2. Οικονομία της Υεμένης και Βασικά Οικονομικά Μεγέθη

Η οικονομία της Υεμένης είναι μία σχετικά αδύναμη οικονομία εξαρτώμενη σε μεγάλο βαθμό από τα έσοδα από τις εξαγωγές σε αργό πετρέλαιο. Τα έσοδα από πετρέλαιο καλύπτουν το 63% των συνολικών εσόδων της κυβέρνησης και αποτελούν ποσοστό 25% του Α.Ε.Π. Με πρόγραμμα διαφοροποίησης της οικονομίας της από το 2006 και μετά η τοπική κυβέρνηση προσπαθεί να απεξαρτηθεί από τις εξαγωγές πετρελαίου και να προωθήσει άλλους τομείς της οικονομίας όπως και να προσελκύσει περισσότερους ξένους επενδυτές.

Τον Οκτώβριο 2009 ως πρώτο παράδειγμα διαφοροποίησης της οικονομίας της προχώρησε στις πρώτες εξαγωγές υδροποιημένου φυσικού αερίου. Τον Ιανουάριο 2010 η διεθνής κοινότητα δημιούργησε τον οργανισμό “Φίλοι της Υεμένης” με σκοπό την υποστήριξη των οικονομικών και πολιτικών μεταρρυθμίσεων που είχε ανάγκη η χώρα. Το 2012 ο εν λόγω φορέας προχώρησε σε χρηματοδοτική ενίσχυση της κυβέρνησης της χώρας με 7 δις \$ περίπου. Από πλευράς της η τότε κυβέρνηση προχώρησε στην δημιουργία ενός “MutualAccountabilityFramework–Πλαίσιο Αμοιβαίας Ευθύνης”, προκειμένου εξασφαλισθεί κατά τον καλλίτερο δυνατό τρόπο η διαχείριση της αναπτυξιακής βοήθειας.

Οι αναταραχές και οι συγκρούσεις που ξεκίνησαν το 2011 οδήγησαν σε κατακόρυφη πτώση του Α.Ε.Π. περίπου 11%. Η παροχή βασικών υπηρεσιών και αγαθών, όπως πόσιμο νερό, ηλεκτρικό ρεύμα, καύσιμα και άλλα βασικά καταναλωτικά αγαθά βελτιώθηκαν σημαντικά αλλά, παρόλα αυτά, η οικονομική ανάπτυξη είναι ακόμη πολύ αργή. Η εγχώρια οικονομία εξακολουθεί να αντιμετωπίζει βασικά προβλήματα, όπως χαμηλά ποσοστά υδάτινων πόρων και έλλειψη πόσιμου νερού, υψηλούς δείκτες ανεργίας, σημαντικές ελλείψεις σε τρόφιμα και πολύ υψηλά ποσοστά αύξησης του πληθυσμού.

### ΒΑΣΙΚΑ ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ

<b>Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (Α.Ε.Π.)</b>	<b>2013: 105,3 δις \$</b> <b>2014: 105,1 δις \$</b> <b>2015: 75,54 δις \$</b>
<b>Αύξηση Ακαθάριστου Εγχωρίου Προϊόντος</b>	<b>2013: 4,8%</b> <b>2014: -0,2%</b> <b>2015: -28,1%</b>
<b>Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν – Κατά Κεφαλή</b>	<b>2013: 3.900 \$</b> <b>2014: 3.800 \$</b> <b>2015: 2.700 \$</b>
<b>Εθνικές Αποταμιεύσεις</b>	<b>2013: 5% Α.Ε.Π.</b> <b>2014: 6,2% Α.Ε.Π.</b> <b>2015: -3,9% Α.Ε.Π.</b>
<b>Ανάλυση Α.Ε.Π. ανά τομέα</b>	<b>Γεωργία: 19%, Βιομηχανία: 10,6%,</b> <b>Υπηρεσίες: 70,4%</b>
<b>Βιομηχανική Παραγωγή</b>	<b>2015: -72%</b>

<b>Εργατικό δυναμικό</b>	<b>2015: 7.328 εκατομμύρια</b>
<b>Ανεργία</b>	<b>2014: 27%</b>
<b>Προϋπολογισμός</b>	<b>2015: Εσοδα: 2.933 δις \$ 2015:Εξοδα: 5.925 δις \$ 2015: Έλλειμμα Προϋπολογισμού -8,6% Α.Ε.Π.</b>
<b>Δημόσιο Χρέος</b>	<b>2014: 57,2% Α.Ε.Π.</b>
<b>Πληθωρισμός</b>	<b>2014: 8,2% 2015: 30%</b>
<b>Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών</b>	<b>2014: -175 εκατομμύρια \$ 2015: -2.072 δις \$</b>
<b>Εξαγωγές</b>	<b>2014: 8.291 δις \$ 2015: 1.416 δις \$ κυριότερα εξαγώγιμα προϊόντα: πετρέλαιο, καφέσκ, υγροποιημένο φυσικό αέριο, αποξηραμένα ψάρια κυριότεροι πελάτες: Κίνα 24,5%, ΗΑΕ 16,5%, Νότιος Κορέα 10%, Σαουδική Αραβία 9,9%, Κουβέϊτ 9,1% και Ινδία 8,5%</b>
<b>Εισαγωγές</b>	<b>2014: 10,19 δις \$ 2015: 5.491 δις \$ κυριότερα εισαγόμενα προϊόντα: τρόφιμα και ζώντα ζώα, μηχανήματα και εξοπλισμός παντός είδους, χημικά κυριότεροι προμηθευτές: ΗΑΕ 20,9%, Κίνα 14,3%, Σαουδική Αραβία 9,8%, Κουβέϊτ 7,4% και Ινδία 4,6%</b>
<b>Συναλλαγματικά αποθέματα</b>	<b>31/12/2014: 4.665 δις \$ 31/12/2015: 2.309 δις \$</b>
<b>Εξωτερικό Χρέος</b>	<b>31/12/2013: 7.671 δις \$ 31/12/2014: 7.772 δις \$</b>
<b>Συναλλαγματική Ισοτιμία</b>	<b>1 Δολάριο ΗΠΑ = 250 Ριάλια Υεμένης</b>

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

### Διμερείς Οικονομικές Σχέσεις Ελλάδος – Υεμένης (αξία σε Ευρώ)

#### ΠΙΝΑΚΑΣ Ι

Εξαγωγές Ελλάδος προς Υεμένη	2013	2014	2015
	3.570.851	3.456.642	1.899.752
Πετρελαιοειδή	-----	-----	-----
Εξαγωγές χωρίς πετρελαιοειδή	3.570.851	3.456.642	1.899.752
Εισαγωγές Ελλάδος από Υεμένη	301.968	17.826.542	892.392

<b>Πετρελαιοειδή</b>	-----	<b>17.753.495</b>	-----
<b>Εισαγωγές χωρίς πετρελαιοειδή</b>	<b>301.968</b>	<b>73.047</b>	<b>892.392</b>

### Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή

Όσον αφορά το διμερές εξωτερικό εμπόριο της Ελλάδος με την Υεμένη, οι εισαγωγές σε πετρέλαιο και άλλα παράγωγα προϊόντα του πετρελαίου δημιουργούν μεγαλύτερες αυξομειώσεις. Χαρακτηριστικά για το 2014 οι εξαγωγές της Υεμένης προς την Ελλάδα παρουσίασαν σημαντική άνοδο φθάνοντας τα 17.826.542 € από 302.068 € το 2013. Η σημαντική αυτή αύξηση είναι συγκυριακή και οφείλεται αποκλειστικά στις εισαγωγές από την Υεμένη ειδικού καυσίμου για τα αεριωθούμενα, συνολικής αξίας 17.753.495 €. Αντίστοιχα οι ελληνικές εξαγωγές προς την Υεμένη πορουσίασαν το 2014 μία ελαφρά μείωση, κατά 4% και από 3.570.851 € το 2013 μειώθηκαν στα 3.456.642 € το 2014. Οι εξαγωγές της Ελλάδος προς την Υεμένη το 2015 μειώθηκαν σημαντικά έναντι του 2014, μείωση 45%. Από 3.456.642 € το 2014 μειώθηκαν στα 1.899.752 € το 2015. Μείωση τέλος παρουσίασαν και οι ελληνικές εισαγωγές από την Υεμένη το 2015 έναντι του 2014, μείωση 95%. Από 17.826.542 € το 2014 μειώθηκαν στα 892.392 € το 2015.

Στα κυριότερα προϊόντα που εξήγαγε η Ελλάδα προς την Υεμένη περιλαμβάνονται: **ξυλεία ακατέργαστη, βερίκοκα παρασκευασμένα ή διατηρημένα, γλυκά κουταλιού, ζελέδες, μαρμελάδες, κλειδαριές, φάρμακα που περιέχουν άλλα αντιβιοτικά, πολτοί για επάλειψη σε ψωμί και άλλα.**

### Εξωτερικό Εμπόριο Ελλάδος – Υεμένης (εισαγωγές – εξαγωγές – τετράψηφια – Αξία σε Ευρώ

#### ΠΙΝΑΚΑΣ II

2013-Εισαγωγές Ελλάδος	Δασμολογική Κλάση	Περιγραφή Προϊόντος	Αξία (σε ευρώ)
	0307	Μαλάκια, κατάλληλα για την διατροφή	66.001
	0303	Ψάρια βρώσιμα, κατεψυγμένα	228.617
2013-Εξαγωγές Ελλάδος	1806	Σοκολάτα και άλλα παρασκευάσματα	551.076
	2007	Γλυκά κουταλιού, ζελέδες, μαρμελάδες	546.532
		Καρποί και Φρούτα	611.291

	2008	και άλλα βρώσιμα	
	3004	Φάρμακα	774.385
2014-Εισαγωγές Ελλάδος	2710	Λάδια από πετρέλαιο ή από ασφαλτούχα ορυκτά	17.753.495
2014-Εξαγωγές Ελλάδος	2007	Γλυκά κουταλιού, ζελέδες, μαρμελάδες, πολτοί και πάστες καρπών και φρούτων	335.995
	2008	Καρποί και Φρούτα και άλλα βρώσιμα μέρη αυτών, παρασκευασμένα ή διατηρημένα	540.797
	4403	Ξυλεία ακατέργαστη, έστω και ξεφλουδισμένη	615.122
2015-Εισαγωγές Ελλάδος	1703	Μελάσες που προκύπτουν από την εκχύλιση ή τον εξευγενισμό της ζάχαρης	559.177
	7404	Απορρίμματα και θραύσματα χαλκού	342.072
2015-Εξαγωγές Ελλάδος	2008	Καρποί και Φρούτα και άλλα βρώσιμα μέρη αυτών	509.613
	3004	Φάρμακα	415.662
	4403	Ξυλεία ακατέργαστη, έστω και ξεφλουδισμένη	548.606

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή



## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄**

### **1. Η εμπλοκή της Σαουδικής Αραβίας στον πόλεμο της Υεμένης και οι επιπτώσεις στις οικονομίες των δύο Κρατών.**

Ένα σημαντικό ερώτημα που τίθεται είναι για πόσο χρονικό διάστημα η Σαουδαραβική Οικονομία θα αντέξει την σημαντική αφαίμαξη από την εμπλοκή της χώρας στον πόλεμο της Υεμένης, από τις 26 Μαρτίου 2015 και ποιές θα είναι οι επιπτώσεις στην εγχώρια οικονομία.

Από την εποχή του πρώτου πολέμου στον Κόλπο, 1990-1991, με την εισβολή του Ιράκ στο Κουβέιτ, οι σχέσεις μεταξύ της Σαουδικής Αραβίας και της Υεμένης δεν θα μπορούσαν να χαρακτηρισθούν ιδιαίτερα φιλικές. Μέχρι την εποχή εκείνη 800.000 Υεμενίτες που ζούσαν και εργάζονταν στην Σαουδική Αραβία και στο Κουβέιτ αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τις χώρες που τους φιλοξενούσαν, κυρίως λόγω της φιλικής στάσης που κράτησε η Υεμένη υπέρ του Σαντάμ Χουσέιν και εναντίον της στρατιωτικής εμπλοκής των ΗΠΑ και των συμμάχων τους στο πόλεμο.

Η Σαουδική Αραβία μάλιστα διέκοψε οποιαδήποτε οικονομική και άλλη βοήθεια προς την Υεμένη, βοήθεια η οποία άρχισε να δίνεται εκ νέου από το 2000 και μετά. 25 χρόνια μετά το πρώτο πόλεμο του Κόλπου, η Σαουδική Αραβία εμπλέκεται και πάλι στρατιωτικά στην Υεμένη, γεγονός το οποίο όπως αποδείχθηκε από την εξέλιξη των συγκρούσεων και τη κατάσταση που επικρατεί στη χώρα έχει σημαντικές επιπτώσεις στην Σαουδαραβική Οικονομία, παρόμοιες με εκείνες του 1991 όταν η συντριπτική πλειοψηφία των Υεμενιτών που διαβιούσαν και εργάζονταν στην Σαουδική Αραβία αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τη χώρα.

Η ένωση των δύο διαφορετικών κρατών, η Βόρειος Αραβική Δημοκρατία της Υεμένης και η Νότιος Λαϊκή Δημοκρατία, οδήγησαν στην δημιουργία της Δημοκρατίας της Υεμένης, τρεις μήνες πριν από την στρατιωτική εισβολή του Ιράκ στο Κουβέιτ. Η ενοποίηση των δύο κρατών και η δημιουργία της νέας κρατικής οντότητας κληρονόμησε όλα τα διαρθρωτικά προβλήματα της οικονομίας καθώς και το υπέρογκο δημόσιο χρέος το οποίο είχε συσσωρευθεί όλα τα προηγούμενα χρόνια. Η οικονομία της νέας Υεμένης επιβαρύνθηκε ακόμη περισσότερο κυρίως λόγω του υψηλού κόστους τοποθέτησης δημοσίων υπαλλήλων στην πρωτεύουσα Σαναά από το νότιο τμήμα της χώρας καθώς και τα υψηλά επιτόκια για την κάλυψη του δημοσίου εξωτερικού χρέους. Η κατάσταση επιδεινώθηκε ακόμη περισσότερο από την επιστροφή στη χώρα των 800.000 περίπου μεταναστών και τις πιέσεις που ασκήθηκαν στην σχετικά αδύναμη αγορά εργασίας. Η αναγκαστική επιστροφή των μεταναστών οδήγησε και στην απότομη διακοπή των 350 εκατομμυρίων \$ περίπου μεταναστευτικών εμβασμάτων που αποτελούσαν μία πολύ σοβαρή ενίσχυση των εισοδημάτων των οικογενειών τους που ζούσαν στην Υεμένη. Η περίοδος της οικονομικής ευμάρειας της δεκαετίας του '80, με τα χαμηλά ποσοστά ανεργίας, 6% έως και 8% και οι διψήφιοι ρυθμοί ανάπτυξης, ιδιαίτερα του Βόρειου τμήματος της χώρας διακόπηκαν απότομα με όλες τις δυσμενείς συνέπειες και επιπτώσεις.

Οι οικονομικές πιέσεις και η μαζική επιστροφή των χιλιάδων οικονομικών μεταναστών δεν άφησαν χώρο διεθύτησης των όποιων πολιτικών διαφορών με αποτέλεσμα το καλοκαίρι του 1994 να ξεσπάσει νέος εμφύλιος. Η ενοποίηση των δύο κρατών έγινε στη βάση της κοινής εκμετάλλευσης των κοιτασμάτων πετρελαίου για το καλό του συνόλου του πληθυσμού. Η επιδείνωση της οικονομίας και η περιθωριοποίηση της ηγεσίας του νότιου τμήματος της χώρας από την νέα κυβέρνηση οδήγησαν σε νέες πολιτικές αναταράξεις με αποτέλεσμα η ηγεσία του νότιου τμήματος να επαναφέρει την επιχειρηματολογία της απόσχισης και η εκλογή του Προέδρου AliAbdullahSaleh, τον Ιούλιο 1994, οδήγησε στην έξοδο από τη χώρα της πολιτικής ηγεσίας του νότιου τμήματος.

Από το 1995 και για δύο δεκαετίες περίπου η κυβέρνηση, σε συνεργασία με την Παγκόσμια Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, εφήρμοσε πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων και μακροοικονομικής σταθερότητας μειώνοντας τις δαπάνες για την άμυνα και τις υπηρεσίες, καταργώντας τις όποιες επιδοτήσεις. Αποτέλεσμα των πολιτικών αυτών ήταν η σταδιακή σταθερότητα και ανάκαμψη της εγχώριας οικονομίας. Παρόλα αυτά η οικονομία εξακολούθησε να είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την παραγωγή και εξαγωγές πετρελαίου και χωρίς να μπορεί να αντιμετωπίσει τις αυξομειώσεις της

τιμής του πετρελαίου στις διεθνείς αγορές. Η ανεργία παράλληλα, από 13% το 1991 έφθασε στο 17% το 2011, ο πληθωρισμός έφθασε σε διψήφια ποσοστά ενώ η εξάρτηση της κυβέρνησης από την αναπτυξιακή βοήθεια συνεχώς αυξανόταν.

Όταν τον Σεπτέμβριο 2014 οι Houthisκατέλαβαν την εξουσία και εγκαταστάθηκαν στην πρωτεύουσα Σαναά, η πολιτική εχθρότητα μεταξύ των δύο κρατών επανήλθε στο προσκήνιο. Από τον Μάρτιο 2015 η Σαουδική Αραβία έχει εμπλακεί στον πόλεμο στην Υεμένη. Η εμπλοκή αυτή και η μακρά περίοδος των συγκρούσεων, χωρίς να διαφαίνεται κάποιο τέλος σε σύντομο χρονικό διάστημα, έχουν επηρεάσει σημαντικά την Σαουδαραβική οικονομία, ενώ το κόστος συμμετοχής των Σαουδαραβικών ενόπλων δυνάμεων αποδείχθηκε περισσότερο υψηλό από το αναμενόμενο. Από την εποχή του πρώτου πολέμου του Κόλπου, η Σαουδαραβική Οικονομία παρουσίασε το 2015 για πρώτη φορά το υψηλότερο δημόσιο έλλειμμα, περίπου 100 δις \$ ή 15% του Α.Ε.Π. και το ίδιο αναμένεται να συμβεί και για το 2016 με το έλλειμμα να φθάνει στο 13,5% του Α.Ε.Π. Είναι φανερό ότι οι επιπτώσεις στην οικονομία και των δύο χωρών θα είναι ιδιαίτερα οδυνηρές, ως αποτέλεσμα της πολιτικής σύγκρουσης μεταξύ τους.

Η οικονομία της Υεμένης έχει καταστραφεί ολοσχερώς και ακολουθεί μία πτωτική πορεία ακόμη και πριν από την έναρξη των στρατιωτικών συγκρούσεων. Η εμπλοκή της Σαουδικής Αραβίας στον πόλεμο οδήγησε σταδιακά στην μείωση των εισαγωγών σε βασικά αγαθά για την επιβίωση του πληθυσμού, όπως τρόφιμα και καταναλωτικά είδη καθώς και ιατρικές προμήθειες. Συγχρόνως η πολιτική των Houthisνα διακόψει τελείως τις επιδοτήσεις του πετρελαίου οδήγησαν σε σημαντική άνοδο των τιμών σε βασικά είδη πρώτης ανάγκης, όπως διάφορα είδη τροφίμων και το πόσιμο νερό.

Από την άλλη πλευρά και η Σαουδαραβική Οικονομία έχει πληγεί σημαντικά από το υψηλό κόστος του πολέμου. Μέτρα όπως η αύξηση της τιμής της βενζίνης και του πετρελαίου, η διακοπή των επιδοτήσεων για τα καύσιμα ή ακόμη και η υιοθέτηση και επιβολή ενιαίου Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) για όλα τα Κράτη-Μέλη του Συμβουλίου Συνεργασίας του Κόλπου επιβλήθηκαν προκειμένου αντισταθμισθούν τα υπέρογκα έξοδα από την στρατιωτική εμπλοκή της χώρας στον εννεάμηνο και πλέον πόλεμο. Η Σαουδαραβική Οικονομία προσπαθεί να ανακάμψει από την μεγάλη χρονική διάρκεια των εχθροπραξιών και να απορροφήσει όλους τους κραδασμούς που προέρχονται από την εμπλοκή στην Υεμένη. Οικονομικές αλλά και πολιτικές μεταρρυθμίσεις που πρέπει να συνοδεύουν την οποιαδήποτε οικονομική πολιτική είναι απαραίτητες ώστε να απεμπλακεί από την δυσάρεστη αυτή κατάσταση.

## **2. Ο ρόλος και το έργο της Κεντρικής Τράπεζας της Υεμένης (CentralBankofYemen – CBY)**

Η Κεντρική Τράπεζα της Υεμένης είναι ο μοναδικός οργανισμός που παραμένει ακόμη όρθιος στην χαοτική αυτή περίοδο που βιώνει η χώρα και αποτελεί τον πυλώνα για την νομισματική και δημοσιονομική σταθερότητα, όσο βέβαια αυτό είναι εφικτό. Ήδη από την επανάσταση του 2011 η Κεντρική Τράπεζα παίζει έναν πρωτεύοντα και σημαντικό ρόλο στην διατήρηση της εύθραστης

οικονομικής σταθερότητας στη χώρα. Πολιτική του κεντρικού χρηματοπιστωτικού ιδρύματος είναι η εφαρμογή μίας συνετής και σταθερής νομισματικής πολιτικής, προκειμένου εξασφαλισθεί η σταθεροποίηση του τοπικού νομίσματος (Ριάλι) καθώς και οι δυσάρεστες επιπτώσεις από τον υπερπληθωρισμό και την υποτίμηση του νομίσματος σε ταραγμένες και αβέβαιες περιόδους, όπως αυτή που ζεί η χώρα το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

Δεδομένου του μικρού μεγέθους της οικονομίας, αλλά και προκειμένου εξασφαλισθεί η σταθερότητα στην οικονομία και αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη στο ρόλο και το έργο της Κεντρικής Τράπεζας της χώρας, η Σαουδική Αραβία ήδη από το 2012 προχώρησε στην παροχή χαμηλότοκου δανείου ύψους 1 δις \$. Παράλληλα το Ριάντ και προκειμένου επιτευχθεί η ελάχιστη πολιτική σταθερότητα στο εσωτερικό της Υεμένης, προχώρησε σε προμήθειες καυσίμων και πετρελαίου ώστε να καλυφθούν οι ενεργειακές ανάγκες. Από τον Μάρτιο του 2015 και μετά, με την έναρξη των συγκρούσεων και με την φυγή του Προέδρου και της κυβέρνησης της χώρας στο εξωτερικό, αφήνοντας τον Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας την διαχείριση όλων των οικονομικών και δημοσιονομικών θεμάτων σε αυτόν, η εμπιστοσύνη στην Κεντρική Τράπεζα άρχισε να εξανεμίζεται. Η συνετή πολιτική που ακολούθησε όμως ο Κεντρικός Τραπεζίτης της χώρας και κάποιες σόφρονες αποφάσεις, όπως η απαγόρευση εμβασμάτων στο εξωτερικό και η μετατροπή τους σε τοπικό νόμισμα και κυρίως σε δολάρια, εμπόδισαν την περαιτέρω μείωση των αποθεμάτων της χώρας σε συνάλλαγμα.

Η πολιτική αυτή λειτούργησε ως μηχανισμός αποφυγής περαιτέρω υποτίμησης του ριαλίου και συνέβαλε στην παραμονή στη χώρα συναλλάγματος, το οποίο υπό άλλες συνθήκες θα εισέρρεε στη χώρα από τις εξαγωγές πετρελαίου που διακόπηκαν τον Μάρτιο 2015. Επίσης η Κεντρική Τράπεζα προχώρησε σε υποτίμηση του ριαλίου έναντι του δολαρίου, σε ποσοστό 17% από 214 σε 250 ριάλια, ώστε να εμποδίσει την υποτίμηση του ριαλίου ακόμη περισσότερο στην μαύρη αγορά, στα 279 ριάλια, 11,6% χαμηλότερο από την επίσημη συναλλαγματική ισοτιμία. Η υποτίμηση του τοπικού νομίσματος αποτελούσε άλλωστε και το μήνυμα προς την αγορά και τις επιχειρήσεις για ανάκαμψη της εμπιστοσύνης.

Όσον αφορά τα αποθέματα της χώρας σε συνάλλαγμα και σύμφωνα με πρόσφατη έκθεση του Υπουργείου Διεθνούς Συνεργασίας και Σχεδιασμού, αυτά παρουσιάζουν σταδιακή μείωση. Από 5,35 δις \$ το 2013 μειώθηκαν σε 4,6 δις \$ τον Νοέμβριο 2014, ενώ με την έναρξη του πολέμου και την διακοπή των εμβασμάτων σε συνάλλαγμα, εκτός από τα μεταναστευτικά εμβάσματα των Υεμενιτών του εξωτερικού, αυτά μειώθηκαν ακόμη περισσότερο στα 2,1 δις \$. Σύμφωνα μάλιστα με δηλώσεις του νέου Πρωθυπουργού AhmedObeidbinDaghr, τα αποθέματα της Κεντρικής Τράπεζας έφθασαν στο ιστορικό χαμηλό στα 1,3 δις \$, 28% χαμηλότερα από τα 4,6 δις \$ τον Νοέμβριο 2014. Η αυξανόμενη ζήτηση σε συνάλλαγμα σε συνδυασμό με τις στρατιωτικές συγκρούσεις και την αφαίμαξη των αποθεμάτων της Κεντρικής Τράπεζας από τους επαναστάτες για την χρηματοδότηση του πολέμου οδήγησαν στην απελπιστική αυτή κατάσταση.

Η έλλειψη ικανών αποθεμάτων περιορίζει τις δυνατότητες του εγχώριου τραπεζιτικού συστήματος για οποιοδήποτε διορθωτικές κινήσεις, όπως η εφαρμογή αντι-πληθωριστικής πολιτικής

ώστε να αποφευχθεί η ελεύθερη πτώση της αξίας του εγχώριου νομίσματος και η πλήρης κατάρρευση της αγοράς. Οι περιορισμοί αυτοί αποδυναμώνουν οποιαδήποτε προσπάθεια της Κεντρικής Τράπεζας για σταθεροποίηση του ραλίου, διευκολύνουν παράλληλα την διαφυγή περισσότερων κεφαλαίων στο εξωτερικό σε αγορές και οικονομίες χωρών με μεγαλύτερη σταθερότητα, επιβαρύνουν και αυξάνουν δραματικά τις τιμές λιανικής πώλησης βασικών καταναλωτικών αγαθών, πέραν του πληθωρισμού που υπολογίζεται στο 30% περίπου. Συγχρόνως συρρικνώνεται δραματικά η αγοραστική δύναμη των καταναλωτών, κατάσταση η οποία διογκώνεται και από την μείωση των πραγματικών μισθών των εργαζομένων με αποτέλεσμα να διευρύνεται το χάσμα μεταξύ των φτωχών και πλούσιων στρωμάτων της κοινωνίας. Μόλις τον περασμένο Απρίλιο σε νέα έκθεση του Υπουργείου Διεθνούς Συνεργασίας και Σχεδιασμού για τις εξελίξεις της οικονομίας επισημαίνεται με τον πλέον έντονο τρόπο η αναγκαιότητα εξεύρεσης πολιτικής λύσης και παράλληλα προτείνεται η προσφυγή σε εξωτερικό δανεισμό, τουλάχιστον 5 εκατομμυρίων \$ ώστε να αποφευχθεί η οριστική κατάρρευση του συστήματος και κατά συνέπεια της ίδιας της χώρας.

Ακόμη και αν η Κεντρική Τράπεζα της χώρας εξακολουθήσει την εφαρμογή των πολιτικών αντιμετώπισης του καλπάζοντος πληθωρισμού και την αποφυγή επιπλέον υποτίμησης του τοπικού νομίσματος αυτές δεν αρκούν για να αντιμετωπίσουν ριζικά το πρόβλημα και να αποκαταστήσουν τις συνθήκες ομαλότητας και ηρεμίας. Η πολιτική διευθέτηση κρίνεται περισσότερο από ποτέ αναγκαία.